

Ὁ ὉΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ἘΤΗΣΙΑ ἘΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ἹΕΡᾶΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ
ΜΟΝΗΣ ὉΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ἈΓΙΟΥ ὉΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ἜΤΟΣ 1984 ΛΡΙΘΜ 9

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπερ-
αγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ
Ἀγιωνύμου Ὁρους. Εἰς κοινὴν ἀπάντων τῶν Ὀρ-
θοδόξων ὠφέλειαν.

*

Περιέχον κείμενα Ὀρθοδόξου δογματικῆς καὶ
ἠθικῆς διδασκαλίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ Ὀρθοδό-
ξου μοναχισμοῦ, νήψεως καὶ νοερᾶς προσευχῆς,
κατὰ τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει παράδοσιν, δι' ὧν ἡ καρ-
διά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται καὶ ἔρχεται εἰς
πόθον Χριστοῦ.

*

Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς
καὶ συνεργασία καὶ ἐτέρων εὐλαβῶν λογίων ἀγι-
ορειτῶν Πατέρων.

**ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ
ΣΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟ
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ
ΓΑΒΡΙΗΛ
ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΗ(*)**

«Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει καὶ ὡσεὶ κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται» (Ψαλμ. 91ος).

Ὁ δίκαιος κατὰ τὸν προφητάνακτα Δαβίδ ὁμοιάζει μὲ τὸν ὑψίκορμο, ἀειθαλῆ καὶ κάρπιμο φοίνικα καὶ μὲ τὴν πολύκλαδο κέδρο.

Φοῖνιξ καὶ κέδρος «πεφυτευμένος ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου» ὑπῆρξε ὁ μακαριστὸς Προηγούμενος Γέρων Γαβριήλ.

Ὁ οἶκος Κυρίου εἶναι ἡ Ἁγία μας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἁγιώνυμον Ὅρος.

Ὡς ὑψίκορμος φοῖνιξ ὑπῆρξε ὄρθιος, ἀνύστακτος, ἀκοίμητος φρουρὸς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς πατροπαραδότου εὐσεβείας. Μέχρι βαθυτάτου γήρατος παρῶν καὶ ἐργηγορῶν στίς μακρὲς νυκτερινὲς ἀγρυπνίες, ἐργαζόμενος στοὺς κήπους τῆς Μονῆς, ὑποδεχόμενος μὲ πατρικὴ ἀγάπη τοὺς προσερχομένους προσκυνητὰς, ἀποστολικῶς περιοδεύων ἐντός καὶ ἐκτός τῆς Ἑλλάδος πρὸς οἰκοδομὴν τῶν χριστιανῶν, παρακολουθῶν καὶ γράφων γιὰ τὰ σοβαρὰ θέματα τῆς Ἐκκλησίας.

(*) Ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἀρχιμ. Γεωργίου στίς 25 Ὀκτωβρίου 1983, ἡμέρα τῆς κοιμήσεως τοῦ μακαριστοῦ Προηγούμενου Γαβριήλ.

Ὡς ἀειθαλής φοῖνιξ ἦτο πάντοτε δροσερός, ἀνθισμέ-
νος, ἀκούραστος, ἀγέραστος, νεανικός, προσιτός, παρη-
γορητικός, χαροποιός. Τόν ἐνθυμοῦμαι, σχεδόν ἐνενη-
κοντούτη, ὅταν μετά ἀπό ὀλονύκτιο ἀγρυπνία τοῦ ἐζητή-
θη ἀπό ἀδελφῶ ἐρημίτη κάποιο φυτό, μέ πόση προθυμία
καί νεανικό ζῆλο ἔτρεξε νά κατεβῆ πολλά σκαλοπάτια
στόν κῆπο γιά νά φέρῃ ἀμέσως τό φυτό καί νά ἀναπαύσῃ
τόν ἀδελφό!

Ὡς κάρπιμος φοῖνιξ προσέφερε πολλούς καί γλυκεῖς
καρπούς πρὸς διατροφήν καί ἀνάπαυσιν τῶν τέκνων τοῦ
Θεοῦ. Ἀναριθμητες πικραμένες ἀπό τήν ἁμαρτία ψυχές
γλυκάθηκαν κάτω ἀπό τό πετραχήλι του, βρῆκαν τήν
συγχώρησι καί διόρθωσι τῶν ἁμαρτιῶν, τήν ἐπιστροφή
στόν Χριστό, τήν εἰρήνην τῆς ψυχῆς, τήν ἀπαλλαγὴν ἀπό
τά πάθη, τήν οἰκογενειακὴ ἐνότητα, τήν ἐλπίδα στόν
Θεό. Διά τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Πνευματικοῦ «χεῖρες
ἀναιμέναι καί γόνατα παραλελυμένα ἴσχυσαν» (Ἠσ.
35,3).

Ἄλλ' ὑπῆρξε καί κέδρος πολύκλαδος, εὐσκιόφυλλος,
εὐρύτατος, χαρισματοῦχος, ἀνοικτός πρὸς ὄλους, κοινω-
νικός, ἐθνικός, ποιμαντικός.

Τά ἐνδιαφέροντά του, ὁ πόνος του καί ὁ ἀγὼν του δέν
ἦσαν μόνον γιά τήν Μετάνοιά του, ἀλλά γιά ὀλόκληρο τό
Ἅγιον Ὄρος, τήν Ὁρθοδοξία, τό Ἔθνος, τόν κόσμο.
Ἦτο κατὰ βάσιν Διονυσιάτης καί ἀγιορείτης Μοναχός.
Ἄλλ' ἡ Μονή του καί τό Ἅγιον Ὄρος ἦταν ἡ ὑψηλὴ
σκοπιά, ἀπό τήν ὁποία θεωροῦσε τήν ἀπανταχοῦ Ὁρθο-
δοξία, τό Ἔθνος καί τήν ἀνθρωπότητα. Τόν ἔνοιαζαν ἐξ
ἴσου οἱ κῆποι τῆς Μονῆς του μέ τά ἀμπέλια, τίς ἐλιές καί
τά στάχια σέ κάθε τόπο τῆς πατρίδος μας.

Ἦλθε στό Ἅγιον Ὄρος ἐπὶ τουρκοκρατίας, ἀπήχθη
αἰχμάλωτος στήν Βουλγαρία καί ἔζησε ὄλους τοὺς μετὰ
τό 1900 ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνες τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ-

ταν μιλοῦσε γιά τίς μάχες καί τούς ἥρωες πού ἔπεσαν, ἔκλαιε.

Ἡ ἐνασχόλησίς του μέ τήν γεωγραφία καί τήν ἱστορία ἔδειχνε τήν ἀγάπη του γιά τήν πατρίδα μας. Ἐνεσάρκωνε τήν ἐθναρχική παράδοσι τῶν ὀρθοδόξων κληρικῶν.

Ἦταν ἀπαράμιλλος πατριώτης, ἐνῶ συγχρόνως ἀγαποῦσε κάθε ξένο ἄνθρωπο καί τόν ὑπεδέχετο καί ἀνέπαυε μέ πολλή ἀγάπη στό Μοναστήρι του.

Κάθε ἄνθρωπο ἤμποροῦσε νά δεχθῆ καί νά ἀναπαύσῃ, κάτω ἀπό τόν πλατύ ἴσκιό του κάθε ψυχὴ ἤμποροῦσε νά χωρέσῃ καί νά εὖρη καταφύγιο.

Τήν ἀγάπη τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος ἐγνωρίσαμε καί ἐμεῖς, ἀφ' ὅτου, χάριτι Θεοῦ, ἤλθαμε στό Ἁγιώνυμον Ὁρος. Μέ τήν ἀγάπη αὐτὴ μᾶς ἐστήριξε καί ἐπτέρωσε.

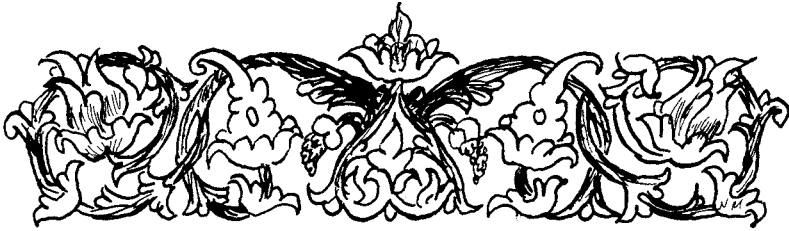
Μέ τό ἀγιορειτικό ἦθος του, τήν ἱεροπρέπεια, τήν ἀσκητικότητα, τήν ἐκκλησιαστικότητα, τήν διαλλακτικότητα, τήν ἀγωνιστικότητα μᾶς ἐνέπνευσε καί ἐδίδαξε.

Ἡ φωνή του, ἦταν ἡ φωνὴ τῶν αἰῶνων, τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς πονεμένης Ρωμηοσύνης.

Ἐβδομήντα πέντε χρόνια ὁ π. Γαβριήλ, ὁ ὑψηλός φοῖνιξ καί πολὺκλαδος κέδρος ἐστόλισε τό Ἁγιώνυμον Ὁρος, τό Περιβόλι τῆς Παναγίας μας.

Τώρα ὁ φοῖνιξ ἐξηράνθη καί ἔπεσε. Ὁχι ὁμως γιά νά χαθῆ, ἀλλά γιά νά ἐξανθήσῃ ἀμάραντος «ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν», στίς ἐπουράνιες Μονές τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

+ Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου
Ἀρχιμ. Γεώργιος

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ, ΚΑΤΑΞΙΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἐκ τῆς Ἁγίας Ὄρους, τῆς περιβόλι τῆς Παναγίας μας, σᾶς ἀπευθύναμε καί ἐφέτος τόν Χριστουγεννιάτικο ἀδελφικό μας χαιρετισμό εἰς ἔνδειξιν τῆς ἐν Χριστῷ κοινωνίας καί ἀγάπης μας.

Τά Χριστούγεννα μᾶς συνέχει τῶ γεγονός τῆς ἀπείρου ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καί Πατέρα μας πρός τόν ἄνθρωπο.

Ὅπως ὁμολογοῦμε στό Σύμβολο τῆς Πίστεως, ὅλα ἔγιναν ἀπό τόν Πλάστη καί Θεό μας «δι' ἡμᾶς καί διά τήν ἡμετέραν σωτηρίαν».

Γιά μᾶς ὁ Οὐράνιος Πατέρας μας δημιουργεῖ τόν κόσμον.

Γιά μᾶς εἶναι συνεχῶς παρών μέσα στήν κτίσι μέ τίς ἄκτιστες ἐνέργειές του. Καί τῶ πιό μικρό λουλούδι μαρτυρεῖ γιά τήν σοφία καί τήν παρουσία του Θεοῦ.

Γιά μᾶς ἐκλέγει τούς Πατριάρχας, στέλλει τούς προφήτας, παιδαγωγεῖ τόν περιούσιο λαό.

Γιά μᾶς γίνεται τέλειος ἄνθρωπος, νά μᾶς μεταδώσῃ αὐτό πού μᾶς ἔλειπε, τήν θεία ζωή, ὅπως θεολογοῦν οἱ ἅγιοι Πατέρες μας. Παίρνει ἀπό μᾶς ὅ,τι

δέν εἶχε, τήν ἀνθρωπίνη φύσι, γιά νά μᾶς δώση ὅ,τι δέν εἶχαμε, τήν θεότητα.

Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾶ ἄπειρο ἀξία. Γιά κάθε ἄνθρωπο ὁ Θεός γίνεται ἄνθρωπος καί κάθε ἄνθρωπος ἤμπορεῖ νά γίνῃ κατά χάριν θεός.

Εἶναι δίκαιο λοιπόν νά εἰποῦμε ὅτι τά Χριστοῦγεννα δέν γεννᾶται μόνον ὁ Θεάνθρωπος Χριστός ἀλλά καί ὁ ἄνθρωπος.

Χωρίς τόν Θεάνθρωπο Χριστό ὁ ἄνθρωπος παρά τά ὑψηλά πολιτιστικά καί ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα του εἶναι ἓνα τραγικό καί ἀξιοθρήνητο ὄν, πού δέν γνωρίζει ἀπό ποῦ ἔρχεται καί ποῦ πηγαίνει. Ζῆ γιά νά πεθάνῃ καί ὅλα τά βλέπει μάταια καί παράλογα.

Εἶναι φυσικό μιά τέτοια ζωή νά σημαδεύεται ἀπό τό ἄγχος, τήν ἀπελπισία, τό ἀνικανοποίητο, τήν πληξί, τό κενό. Ἡ ὑπαρξιακή φιλοσοφία καί τέχνη μᾶς ἀποκαλύπτουν τό δράμα τοῦ συγχρόνου χωρίς Χριστό ἀνθρώπου. Ζωή χωρίς Θεό εἶναι ζωή δίχως νόημα, διέξοδο καί παραμυθία.

Στόν κόσμο πού σήμερα κτίζεται χωρίς Θεό, ἡ αὐξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αὐτοκτονιῶν καί μάλιστα νέων ἀνθρώπων δέν μᾶς ἐλέγχει; Θά παραθέσω ἀπόσπασμα ἀπό ἐπιστολή φοιτητοῦ 21 ἐτῶν γιά τά αἷτια τῆς αὐτοκτονίας του μέ ἀπαγχονισμό στή Θεσσαλονίκη: «Ζητῶ συγγνώμη γι' αὐτό πού κάνω, ἀλλά δέν γινόταν ἀλλιῶς καί πιό πολύ ἀπό τή μάνα μου, πού θέλω νά μέ συγχωρέσει. Εἶναι ἀργά πιά γιά νά ζήσουμε. Θά ἤθελα νά γράψω πολλά, ἀλλά δέν μπορῶ. Αὐτό πού μέ ὀδήγησε σ' αὐτό πού κάνω, εἶναι ὅτι βαρέθηκα, σιχάθηκα, κουράστηκα. Θά μπορούσα νά ζήσω μ' ἓνα διαφορετικό Πέτρο. Τώρα εἶναι ἀργά... Δέν θέλω νά κλάψῃ κανένας γι' αὐτό πού κάνω, δέν εἶναι σωστό. Θά μπορούσα νά πεθάνω γιά μίαν ἰδέα, γιά ἔ-

να ιδανικό, αλλά τώρα τό κάνω γιά μένα. “Όταν ζεΐς από ανάγκη, λυπάσαι τά πάντα καί τά βλέπεις όλα ἄχρηστα» (Μακεδονία, 24-11-1983).

Σέ ἄλλη σελίδα τῆς ἴδιας ἐφημερίδος δημοσιεύεται αὐτοκτονία ἄλλου νέου φοιτητοῦ στήν Ἀθήνα.

Οἱ περιπτώσεις αὐτές μᾶς γεμίζουν πόνο γιά τά παιδιά αὐτά καί ἀνησυχία γιά τήν πνευματική κρίσι πού περνᾶμε, καθώς ὄλο καί περισσότερο ἐγκαταλείπουμε τήν ὀρθόδοξο Χριστιανική μας πίστι γιά νά ἐνστερνισθοῦμε τά ιδανικά τοῦ ὑλισμοῦ καί ἀθεϊσμοῦ, πού ἄλλοῦ ἤδη ἐχρεωκόπησαν.

Σέ ἄλλες χώρες πού ὁ ἀθεϊσμός ἔχει ἐπισήμως ἐπιβληθῆ, ἡ κατάστασις φαίνεται ὅτι εἶναι ἀκόμη πιό ἀνησυχητική. Σύμφωνα μέ ἀξιόπιστο πληροφορία σέ γείτονα σοσιαλιστική χώρα νέοι ἄνθρωποι ἔχουν ὀργανώσει «σύλλογο αὐτοκτονούντων νέων» μέ σκοπό τήν αὐτοκτονία ἐνός μέλους του κάθε μῆνα. Τό γεγονός ἀνησύχησε σοβαρά τούς κρατικούς καί κομματικούς παράγοντες πού ἔμμεσα — παρά τόν ἀθεϊσμό τους — ζήτησαν ἀπό ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας νά ἀνεγείρουν ναό σέ πολυάνθρωπο νέα συνοικία, στήν ὁποία μέχρι τώρα δέν εἶχε ἐπιτραπῆ ἡ ἀνέγερσις ναοῦ, μέ τήν προσδοκία ὅτι στήν Ἐκκλησία ἤμποροῦν οἱ νέοι νά βροῦν νόημα, ἐλπίδα καί θάρρος γιά τήν ζωή.

Ἄρνούμενος ὁ ἄνθρωπος τήν θεϊκή του καταγωγή καί τό θεϊκό του προορισμό δέν βρίσκει νόημα οὔτε στήν ἰδική του ζωή οὔτε στήν ζωή τῶν συνανθρώπων του πού τότε εὐκόλα ἤμπορεῖ νά ἀφαιρῆ.

“Όπως μᾶς εἶπαν ξένοι ἐπισκέπτες στήν Μονή μας, δέν εἶναι σπάνιο φαινόμενο στούς σιδηροδρομικούς σταθμούς τῶν μεγαλοπόλεων τοῦ ἐξωτερικοῦ κάποιος νά πετᾶ στίς γραμμές ἀνυποψίαστο ταξει-

διώτη, πού περιμένει τό τραῖνο, τήν ὥρα τῆς εἰσόδου του στόν σταθμό, γιά νά βρῆ τόν θάνατο. Στόν ἀστυνομικό πού τόν ἐρωτᾷ, ἀπαντᾷ στυγνά «γιατί ὄχι;».

Ἄλλά καί στόν τόπο μας ἡ ἐγκληματικότητα αὐξάνεται. Εἶναι γνωστό ὅτι, σύμφωνα μέ στοιχεῖα τοῦ ὑπουργείου Δημοσίας Τάξεως, ναρκωτικά, φόνοι, ληστείες, τροχαῖα παρουσιάζουν «μεγάλη ἔξαρση τό πρῶτο ἐξάμηνο τοῦ 1982» (ἐφημερίς «Μακεδονία», 30-6-82) καί ὅτι γίνεται «εὐρυτάτη χρήση ναρκωτικῶν στήν χώρα μας» («Μακεδονία», 8-12-1982).

Ἡ ἀθεϊστική ἀγωγή τῆς νεολαίας μας, ὁ σκόπιμος διασुरμός τῆς Ἐκκλησίας, ἡ περιφρόνησις πρὸς τήν ἑλληνορθόδοξο παράδοσί μας δέν ἀργήσαν νά φέρουν πικρούς καρπούς.

Πόσο πονᾷμε ὅταν σκεπτόμεθα ὅτι αὐτά γίνονται στήν ὀρθόδοξο πατρίδα μας πού ἔφθασε σέ πολύ ὑψηλά σημεῖα ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ζωῆς καί πολιτισμοῦ!

Δίπλα στά ψηφιδωτά τοῦ Δαφνιοῦ, πού ἀποκαλύπτουν τήν δόξα τοῦ ἐν Χριστῷ ἀνθρώπου, οἱ νεοέλληνες προβάλλουμε μέ τά σύγχρονα μέσα ἐπικοινωνίας τόν ἀνθρωπο στήν μεγαλυτέρα του κατάπτωσι, βαρβαρότητα καί ἀποκτήνωσι, ἐν ὀνόματι τῆς ἀπελευθερώσεως καί χειραφετήσεώς του.

Ἡ ἀλλοτρίωσις τοῦ λαοῦ μας ἀπό τίς ρίζες του, δηλαδή τήν ἑλληνορθόδοξο παράδοσί του, πού ἐπιδιώκουν ἀνθρωποί δυτικόπληκτοι, ματαιόδοξοι καί ξένοι πρὸς τήν παράδοσι αὐτή, ὀδηγεῖ ἤδη τά νειᾶτα μας στόν μηδενισμό, στήν ἀπελπισία, στό ἐγκλημα.

Διώχνουμε τόν Θεάνθρωπο ἀπό τήν ζωή μας καί μετά διαπιστώνουμε ὅτι μαζί μέ τόν Θεάνθρωπο χάνεται καί ὁ ἀνθρωπος.

Οί ὥρες εἶναι πολύ κρίσιμες γιά τόν λαό μας. Κινδυνεύουμε νά πέσουμε στό βαθύ σκοτάδι μιᾶς νέας καί χειροτέρας εἰδωλολατρίας.

“Ὁμως ὁ Θεάνθρωπος Χριστός πού ἀνεστήλωσε τόν ἄνθρωπο καί τό Γένος μας, μᾶς προσφέρεται καί πάλι μέ ἀγάπη.

Θέλει νά μπῆ στήν ζωή μας, στήν οἰκογένειά μας, στήν παιδεία μας, στίς διαπροσωπικές μας σχέσεις. Θέλει νά μᾶς φωτίσει μέ τό ἅκτιστο Φῶς Του. Θέλει νά εἶναι ἡ ἐλπίδα καί τό νόημα τῆς ζωῆς μας. Θέλει μέ τήν νέκρωσι τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος νά ἀξιολογήσουμε στό ἔπακρο τίς ἀνθρώπινες δυνατότητές μας μέχρι καί τή θέωσι.

Θέλει νά μᾶς κάνη νά βλέπουμε τόν ἑαυτό μας καί τόν συνάνθρωπό μας ὡς εἰκόνες Του. Θέλει νά μᾶς ὀδηγήσῃ διά τῆς ἀγάπης στήν ἀληθινή ἐλευθερία. Θέλει νά διασώσῃ τά ἀνθρώπινα πρόσωπα ἀπό τόν τόσο ἄμεσο κίνδυνο τῆς μαζοποίησης. Θέλει νά μᾶς προσφέρῃ τήν δυνατότητα τῆς ἀληθινῆς κοινωνίας μέ τούς συνανθρώπους μας.

Ὁ ταπεινός Ἰησοῦς, τό θεῖον βρέφος τῆς Βηθλεέμ, μᾶς προσφέρεται καί πάλι.

“Ἄς παραμερίσουμε τόν ἐγωϊσμό μας γιά νά τόν δεχθοῦμε ὡς Ἀδελφό μας, ὡς Φίλο μας, ὡς Νυμφίο μας, ὡς Ἐλευθερωτή μας, ὡς Σωτῆρα καί Θεό μας.
Μέ τήν ἀγάπη τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ

**Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Κοινοβιακῆς Μονῆς
τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου**

**+ Ἀρχιμ. Γεώργιος καί οἱ σύν ἐμοί
ἐν Χριστῷ ἀδελφοί
Χριστούγεννα 1983**

Ο ΑΝΑΣΤΑΣ ΙΗΣΟΥΣ Η ΕΛΠΙΔΑ ΜΑΣ

Τὴν ἁγία καὶ λαμπρά νύκτα τῆς Ἀναστάσεως, στὸν ὄρθρο καὶ στὴν Θεία Λειτουργία ὄλα ἀστράπτουν καὶ λάμπουν στὸ φῶς τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μας.

Τὸ φῶς αὐτὸ φωτίζει καὶ χαροποιεῖ τοὺς Χριστιανούς καὶ ὄλη τὴν κτίσι, ὄρατὴ καὶ ἀόρατο, «οὐρανὸν τε καὶ γῆν καὶ τὰ καταχθόνια».

Ὁ Ἀναστάς Κύριος ἔρχεται ἐν μέσω τοῦ λαοῦ Του καὶ ἐκπληρώνει τὴν ὑπόσχεσί Του: «ἡ λύπη ἡμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται... καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν» (Ἰωάν. 16, 22-23).

Ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ἀναφαίρετος. Εἶναι ἡ μόνη ἀληθινὴ χαρὰ.

Ὁ μέγας θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας μας ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μᾶς ἐξηγεῖ ὅτι ὁ Κύριος ἔγινε ἄνθρωπος «ἵνα γένηται τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀρχηγός καὶ πίστωσης, λύσας τὴν ἀπόγνωσιν· ἵνα υἱός ἀνθρώπου γενόμενος καὶ τῆς θνητότητος μεταλαβὼν υἱός Θεοῦ τοὺς ἀνθρώπους ἀπεργάσῃται, κοινωνούς ποιήσας τῆς θείας ἀθανασίας».

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός εἶναι λοιπὸν ὁ ἀρχηγός καὶ ἡ βεβαίωσις τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς αἰωνιότητός

μας. "Έγινε άνθρωπος και συμμερίστηκε την θνητότητά μας, ώστε να μās κάνει υιούς Θεοῦ κοινωνούς τῆς θείας ἀθανασίας. "Έτσι ἔλυσε τὴν ἀπόγνωσι.

Πράγματι, ὁ,τι και νά κάνει ὁ ἀλύτρωτος ἀπὸ τὸν θάνατο ἄνθρωπος, στό τέλος τὸν περιμένει ἡ ἀπόγνωσις γιατί ὅλα «θάνατος διαδέχεται». "Όλα ἐκμηδενίζονται και ἀφανίζονται.

"Ό ἐνωμένος ὁμως μέ τὸν Ἄναστάντα Ἰησοῦ ἄνθρωπος ὅσα βάσανα, δοκιμασίες, ἀρρώστιες, κατατρεγμούς, θανάτους και ἕαν περάση, στό βάθος ἔχει χαρά, γιατί γνωρίζει ὅτι συμμετέχων στόν Σταυρό τοῦ Κυρίου του συμμετέχει στήν Ἄνάστασι και τὴν αἰώνιο ζωὴ Του.

Τώρα ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ ἡμποροῦμε νά ἀγωνιζόμαστε, νά χαιρόμαστε, νά ἑορτάζουμε, νά ἐλπίζουμε. "Ό Κύριός μας ἔλυσε τὴν ἀπόγνωσι.

Χωρίς τὸν Ἄναστάντα Ἰησοῦ, οἱ ἑορτές τῶν ἀνθρώπων εἶναι πένθιμες και γι' αὐτό κατ' οὐσίαν δέν εἶναι ἑορτές. Εἶναι προσπάθειες φυγῆς ἀπὸ τὴν μονοτονία, τὴν πληξί, τὴν μοναξιά. Εἶναι θορυβώδεις ἐκδηλώσεις γιά νά μὴ ἀκουέται ὁ τρομακτικὸς ἀπόηχος τοῦ μηδενός.

"Ό Ἰησοῦς Χριστός, πού λύει τὴν ἀπόγνωσι, εἶναι ἡ Ἑορτὴ μας, γιατί εἶναι τό Πάσχα μας, ἡ διάβασις ἀπὸ τὸν θάνατο στήν ζωὴ.

Γιά τὸν πιστό χριστιανό ὅλη ἡ ζωὴ εἶναι Πάσχα και Ἑορτὴ, γιατί ὅλη ἡ ζωὴ του φωτίζεται, χαριτώνεται και ἀγιάζεται ἀπὸ τὴν Χάρι τοῦ Ἄναστάντος. Οἱ ἐκκλησιαστικὲς Ἑορτές εἶναι ἀφετηρίες γιά νά γίνεται ὅλη ἡ ζωὴ ἑορτὴ.

Πολύ ἀδικοῦν τὸν λαό μας ὅσοι θέλουν νά τὸν ἀπομακρύνουν ἀπὸ τίς Ἑορτές τῆς Ἐκκλησίας και νά ἀντικαταστήσουν τίς Ἑορτές τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας και τῶν Ἁγίων μέ ἄθεες ἑορτές, ἀθλητικὲς, πολιτιστικὲς, ιστορικὲς, οἰκογενειακὲς. Τὸν ξαναφέρουν στήν ἀπελπισία και στήν ἀπόγνωσι.

Στά νέα ἀναγνωστικά τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου πρέπει νά ἐπανέλθῃ ὁ Χριστός, ἡ Αἰωνιότης, οἱ Ἑορτές τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ λαοῦ μας. Ἀλλοιῶς ἐτοιμάζουμε παιδιὰ δίχως τήν ἐλπίδα τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως.

Στήν ἑλληνορθόδοξο παιδεία μας τά παιδιὰ μορφώνονται σέ «υἱούς τῆς Ἀναστάσεως». Στήν ἄθεο παιδεία σέ «υἱούς τοῦ θανάτου».

Ὁ ἑλληνορθόδοξος χριστιανικός λαός μας, παρά τίς ἀδυναμίες του, ἔχει τήν εὐλογία νά εἶναι λαός τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ κατ' ἐξοχήν ἑορτή τῶν Ἑλλήνων εἶναι τό Πάσχα. Γι' αὐτό καί ὁ λαός μας ἔχει πάντα ἐλπίδα. Συμμαρτυρεῖ πρός τοῦτο τό πλῆθος τῶν ἁγίων Νεομαρτύρων τῆς Τουρκοκρατίας καί ὁ πιστός μάρτυς τῆς ἑλληνορθόδοξου Παραδόσεώς μας Μακρυγιάννης.

Ὅσοι μάχεσθε γιά τόν ἀθεϊσμό, μή προσπαθῆτε νά τόν ἐπιβάλετε στόν λαό μας. Σεβασθῆτε τήν παράδοσι καί τήν ἐλευθερία του. Πιστεύω ὅτι ἡ ἀθεΐα δέν ἐκφράζει οὔτε τόν ἰδικό σας βαθύτερο ἑαυτό, ἀφοῦ καί σεῖς εἶστε βαπτισμένοι καί προέρχεσθε ἀπό τά σπλάχνα τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ μας.

Ἀφήστε τόν λαό μας νά εἶναι ἀναστάσιμος, ὀρθόδοξος, νά ἐλπίζει καί ἡ ζωή του νά εἶναι Ἑορτή. Μή σκοτώνετε τήν ἐλπίδα ἀπό τοὺς ἀνθρώπους.

Ἀδελφοί μου, «δεῦτε λάβωμεν Φῶς ἐκ τοῦ Ἀνεσπέρου Φωτός καί δοξάσωμεν Χριστόν τόν Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν».

Χριστός Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη!
Μέ τήν ἀγάπη τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου Ἰησοῦ μας

**Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς
τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου**

**+ Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος καί οἱ σύν ἐμοί
ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.**

Ἅγιον Πάσχα 1984

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ (*)

Οί πολυπληθεῖς ἀρχαῖες Μοναστικές Κοινότητες τῆς Αἰγύπτου, Παλαιστίνης, Συρίας, Μικρᾶς Ἀσίας, Κωνσταντινουπόλεως δέν ὑπάρχουν πιά σήμερα ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ βαρβαρικές ἐπιδρομές τίς ἐξαφάνισαν.

Μόνο στό Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω σώζεται ἡ ἀρχαία μοναχική παράδοσις καί κοινότης σέ ἀδιάκοπη συνέχεια χιλιῶν καί πλέον ἐτῶν.

Εἶναι λοιπόν ἀπολύτως δικαιολογημένο τό ἐνδιαφέρον γιά τήν Μοναστική Πολιτεία τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὄχι μόνο τῶν Ἑλλήνων καί Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ἀλλά καί κάθε ἀνθρώπου πού ἔχει κάποια πνευματικά ἐνδιαφέροντα καί ἀνησυχίες.

Καρπός τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ εἶναι καί τό συνέδριο αὐτό.

Πολλά ἔμποροῦν νά λεχθοῦν γιά τήν ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τήν τέχνη, τήν πνευματική ζωή. Πολλά ἐπίσης ἔχουν γραφῆ γύρω ἀπό τά θέματα αὐτά στήν διεθνή βιβλιογραφία.

(*) Ἐξεφωνήθη ὑπό τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἁρχιμ. Γεωργίου στό Συμπόσιο «Τό Ἅγιον Ὄρος στήν ἐποχή τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος» πού ἔλαβε χώρα στή Θεσ/νίκη στίς 17-20 Μαΐου 1984.

Κατά βάθος όμως ή ζωή του Ἁγίου Ὑρους εἶναι ἕνα Μυστήριο πού εἶναι πέρα ἀπό κάθε περιγραφή. Πρέπει νά διανοιχθοῦν οἱ ὀφθαλμοί μας γιά νά ἰδοῦμε τό Μυστήριο. Πρέπει νά μνηθοῦμε στό Μυστήριο. Ἡ μήσεις δέν εἶναι καρπός λογικῆς μόνο κατανοήσεως. Εἶναι ὑπόθεσις πνευματικῆς ἀναβάσεως. Ἐκεῖ πού ὁ ἄνθρωπος ἀναβαίνει καί ὁ Θεός καταβαίνει, ἐκεῖ πού γίνεται ἡ συνάντησις, ἐκεῖ τελεσιουργεῖται τό Μυστήριο. Αὐτό τό Μυστήριο εἶναι πού κάνει τόν Ὑρω ὄχι ἀπλῶς Ὑρος, ἀλλά Ὑγιον Ὑρος.

Τό Μυστήριο αὐτό εἶναι ἀνοικτό, προσφέρεται σέ ὅποιον Ἁγορεῖται καί μή Ἁγορεῖται θέλει νά τό προσεγγίση. Ἡ προσέγγισις όμως σημαίνει ἄνοδο καί ἡ ἄνοδος ἀφαίρεση καί ἡ ἀφαίρεσις τόλμη.

Ἡ ὀργάνωσις τῆς ζωῆς στό Ὑγιον Ὑρος, τά ἀρχιτεκτονήματα, ἡ ζωγραφική, ἡ φύσις, τά καλντερίμια, οἱ καμπάνες, τά τάλαντα πού σημαίνουν τήν νύκτα καί τήν ἡμέρα, ἡ φιλοξενία, οἱ προσευχές, ὅλα αὐτά ἐκφράζουν κάτι ἀπό τό Μυστήριο αὐτό.

Τό Μυστήριο εἶναι μέσα σ' ὅλα αὐτά καί συγχρόνως πέρα ἀπ' ὅλα αὐτά. Ὅ,τι ἐκφράζει τό Μυστήριο αὐτό ἡμπορεῖ νά περιγράφεται μέχρις ἑνός ὀρισμένου σημείου καί συγχρόνως ὁ πυρήνας του νά μένη ἀπερίγραπτος. Μένων ἀπερίγραπτος προσφέρεται σέ κοινωνία ζωῆς.

Ἐδιάλεξα νά «περιγράψω» στό συνέδριό μας κάτι πού εἶναι κοινό μεταξύ του Ἁγίου Ὑρους ὡς Κοινότητος καί κάθε κοινότητος λαῶν καί ἔθνῶν ὅπως καί ἡ Εὐρωπαϊκή Κοινότης, δηλαδή τόν κοινοτικό χαρακτήρα του Ἁγίου Ὑρους.

Ἀπό τῆς ἰδρύσεώς του τό Ὑγιον Ὑρος λειτουργεῖ κοινοτικά.

Τό 963 μ.Χ. ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης μέ τήν βοήθεια του βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Φωκᾶ ἰδρυσε τήν Λαύρα του.

Πολλά χρόνια πρὶν ὑπῆρχαν ἐγκατεσπαρμένοι στήν χερσόνησο τοῦ Ἄθω ἀσκηταὶ σέ μικρά ἡσυχαστήρια. Ὅλοι αὐτοὶ παρά τήν αὐστηρά ἐρημική ζωὴ τους εἶχαν κάποια κοινοτική λειτουργία. Συνήγοντο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν καὶ ἀποφάσιζαν γιά τά κοινά ζητήματα. Ἔτσι ἐφάνεροναν αὐτό πού παρά τήν ἐξωτερική ἀπομόνωσί τους ὑπῆρχε κατά βάθος, τό κοινό πνεῦμα, τήν κοινή πίστι. Ὁ ἄτυπος καὶ ἀδιοργάνωτος κοινοτικός χαρακτήρ πού περιπτωσιακά ἐξεδηλώνετο ἀπεδείκνυε τό οὐσιαστικό καὶ βαθύ κοινό πού ὑπῆρχε μεταξύ των.

Ἡ Λαύρα τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου λειτουργεῖ ὡς κοινόβιο. Οἱ μοναχοὶ ἔχουν ὄλα κοινά. Κοινή τράπεζα, τά ἴδια ἐνδύματα. Τίποτε τό ἰδιαίτερο. Κανείς δέν ἔχει χρήματα ἢ ἀτομική περιουσία. Στό κοινόβιο τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου συνεχίζεται τό κοινόβιο τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ μέ τούς δώδεκα μαθητάς Του καὶ τό κοινόβιο τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων μέ τούς πρώτους Χριστιανούς τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπως τόσο ὠραῖα μᾶς περιγράφει τό βιβλίον τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων. Νομοθέτης τῶν Μοναστικῶν Χριστιανικῶν Κοινοβίων εἶναι ὁ Μέγας Βασίλειος. Ἐπιτρέψατέ μου νά σᾶς μεταφέρω τήν περιγραφή τῶν σχέσεων τῶν ἀδελφῶν ἑνός κοινοβίου ἀπό τόν Μ. Βασίλειον γιατί εἶναι χαρακτηριστική τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης, στό ὅποιο ἀποσκοπεῖ τό κοινόβιο: «Τί ἔμπορεῖ νά παραβληθῆ μέ αὐτοῦ τοῦ εἶδους τήν ζωήν; Τί εἶναι μακαριώτερον; Τί εἶναι ἀληθέστερον ἀπό τήν σύνδεσιν καὶ τήν ἔνωσιν; Τί εἶναι χαριέστερον ἀπό τήν ἀνάμειξιν τῶν χαρακτήρων καὶ τῶν ψυχῶν; Ἐκινήθησαν ἄνθρωποι ἀπό διαφόρους φυλάς καὶ χώρας καὶ συνηρμόσθησαν μέ τοιαύτην ἀκρίβειαν εἰς ἓνα, ὥστε νά θεωροῦνται μία ψυχὴ εἰς πολλά σώματα, καὶ τά πολλά σώματα νά φαίνωνται ὄργανα μιᾶς γνώμης. Ὁ ἀσθενὴς εἰς τό σῶμα ἔχει πολλούς πού ὑποφέρουν μαζί του κατά τήν διάθεσιν· ὁ ἄρρω-

στος καί αδύναμος εις τήν ψυχήν ἔχει πολλούς πού τόν θεραπεύουν καί τόν ἀνορθώνουν. Εἶναι ἐξ Ἰσου δοῦλοι ὁ ἕνας πρὸς τόν ἄλλον, εἶναι κύριοι ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου, καί μέ τήν ἀκαμάχητον ἐλευθερίαν ἀμιλλῶνται διά νά ἐπιδείξουν μεταξύ των τήν ἀκριβεστέραν δουλείαν, τήν ὁποίαν δέν ἐπροξένησε βιαίως κάποια ἀναγκαία συμφορά, πού προκαλεῖ πολλήν ἀνησυχίαν εἰς ἐκείνους πού κυριεύει ἀλλά ἐδημιουργήθη μετά χαρᾶς ἀπό τήν ἐλευθερίαν τῆς γνώμης· διότι ἡ ἀγάπη ὑποτάσσει τοὺς ἐλευθέρους τόν ἕνα εἰς τόν ἄλλον, καί ἐξασφαλίζει τήν ἐλευθερίαν μέ τήν ἀτομικήν ἐκλογὴν ἐκάστου. "Ἐτσι μᾶς ἠθέλησεν ἐξ ἀρχῆς ὁ Θεός καί διά τοῦτο μᾶς ἐδημιούργησεν. Αὐτοί ἐπαναφέρουν τό ἀρχαῖον καλόν, διότι ἐπικαλύπτουν τήν ἁμαρτία τοῦ προπάτορος Ἀδάμ. Διότι δέν θά ὑπῆρχε μεταξύ τῶν ἀνθρώπων διαίρεσις καί διάστασις καί πόλεμος, ἐάν ἡ ἁμαρτία δέν ἐδίχαζε τήν φύσιν. Αὐτοί λοιπόν μιμοῦνται μέ ἀκρίβειαν τόν Σωτῆρα καί τήν ἔνσαρκον ζωὴν Του. "Ὅπως δηλαδή Ἐκεῖνος, ὅταν συνεκρότησε τήν ομάδα τῶν μαθητῶν Του, κατέστησε τά πάντα κοινά διά τοὺς Ἀποστόλους, ἀκόμη καί τόν Ἐαυτὸν Του, ἔτσι καί αὐτοί — ὅσοι βεβαίως τηροῦν τήν ἀκρίβειαν τοῦ βίου — ὑπακούοντες εἰς τόν Καθηγούμενον, μιμοῦνται μέ ἀκρίβειαν τήν ζωὴν τῶν Ἀποστόλων καί τοῦ Κυρίου» (Ἀσκητικά Διατάξεις 18,2 μετάφρ. Κ. Καρακόλη, ἔκδ. Ε.Π.Ε., τ. 9, σελ. 479, 481).

Ἡ ἐσωτερικὴ λειτουργία καί ὀργάνωσις ἑνός Κοινοβίου ἔχει ὡς σκοπὸ τήν ὑπέρβασιν τόσο τοῦ ἀτομικισμοῦ ὅσο καί τῆς μαζοποιήσεως τῶν ἀνθρώπων. Πῶς ἠμποροῦμε νά ἐπιτύχωμε μία μορφή κοινωνίας στήν ὁποία οἱ ἄνθρωποι θά ζοῦν κοινή ζωὴ χωρὶς νά ἰσοπεδῶνται, νά γίνονται μάζα; Καί ἀκόμη ὅπου οἱ ἄνθρωποι θά διακρίνονται σέ ἰδιαίτερες προσωπικότητες χωρὶς νά πέφτουν στὸν ἐγωϊστικὸ καί ἀντικοινωνικὸ ἀτομικισμό;

Νομίζω ὅτι σ' ἓνα ὀρθόδοξο κοινόβιο, ὅπου ὅλοι ζοῦν γιά τόν ἓνα καί ὁ ἓνας γιά ὅλους, κατά τόν Μ. Βασίλειο, ἐπιτυγχάνεται αὐτή ἡ μορφή κοινωνίας.

Ἐνα ὀρθόδοξο κοινόβιο ἔχει τίς ρίζες του στόν ἴδιο τόν Τριαδικό Θεό, στόν Ὅποιο τά τρία πρόσωπα, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός καί τό Ἅγιον Πνεῦμα, εἶναι μία οὐσία ἐνῶ συγχρόνως καί πρόσωπα διακεκριμένα καί χωρίς σύγχυσι. Ὅλη ἡ Ἐκκλησία κατά τήν ὀρθόδοξο ἀντίληψι εἶναι φανέρωσις τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος στόν κόσμο. Γι' αὐτό ἄλλωστε στήν Ὀρθόδοξο Ἐκκλησία ἔχει μεγάλη σημασία ἡ συνοδική ὀργάνωσις τοῦ πολιτευμάτος τῆς.

Μετά τήν ἴδρυσι τῆς Λαύρας ἀκολούθησε ἡ ἴδρυσις καί ἄλλων Μονῶν. Ὅλες ἦσαν κοινοβιακές. Στά χρόνια τῶν πειρατῶν καί τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν καί ἀλώσεων ὠρισμένες Μονές ἀπό λόγους ἀνάγκης ἔγιναν ἰδιόρρυθμοι. Σήμερα μόνο τέσσερες Ἰ. Μονές εἶναι ἰδιόρρυθμοι ἐνῶ οἱ λοιπές δέκα ἕξ εἶναι κοινοβιακές, ὑπάρχει δέ προοπτική καί αὐτές σύν τῷ χρόνῳ νά μεταλλάξουν τόν ἰδιόρρυθμο σέ κοινοβιακό βίο.

Ὅλη ἡ χερσόνησος τοῦ Ἁθῶ εἶναι κατανεμημένη στίς εἴκοσι Μονές. Καί οἱ ἐκτός τῶν Μονῶν ἐγκαταβιοῦντες Μοναχοί σέ σκῆτες, κελλιά, ἡσυχαστήρια ὑπάγονται καί ἐξαρτῶνται ἀπό κάποια Μονή.

Οἱ εἴκοσι Ἱερές Μονές ἀπαρτίζουν τήν Ἱερά Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μονῶν πού ἐδρεύουν στίς Καρυές συνεδριάζουν τακτικά δύο φορές τήν ἐβδομάδα καί ἀποφασίζουν γιά τά ζητήματα τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὑπάρχουν καί ἄλλα σώματα ὅπως ἡ Δισενιαύσιος Ἱερά Σύναξις πού ἀποτελεῖ τό ἀνώτατο νομοθετικό καί δικαστικό σῶμα τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἡ ὁποία συνέρχεται δίς τοῦ ἔτους καί ἡ Ἐκτακτος Διπλή Ἱερά Σύναξις πού ἀποτελεῖται ἀπό τούς εἴκοσι τακτικούς

καί εἴκοσι ἐκτάκτους ἀντιπροσώπους καί ἡ ὁποία συνέρχεται ὡσάκις ὑπάρχουν σοβαρά θέματα γιά ἐπίλυσι. Τό ἐκτελεστικό σῶμα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος εἶναι ἡ Ἱερά Ἐπιστασία ἀποτελουμένη ἀπό τούς τέσσερες ἐπιστάτας. Ἀνά πέντε ἔτη οἱ Μονές ἀναλαμβάνουν τήν θέση τοῦ ἐπιστάτου.

Κάθε Ἱερά Μονή εἶναι αὐτοδιοίκητος. Γιά γενικώτερα θέματα ἀποφασίζει ἡ Ἱερά Κοινότης καί οἱ ἀποφάσεις της εἶναι ὑποχρεωτικές γιά τίς Μονές.

Πρόκειται λοιπόν γιά ὁμοσπονδία ἰσοτίμων Μονῶν. Σᾶς εἶναι γνωστό ἀσφαλῶς ὅτι στίς Ἱερές Μονές τοῦ Ἁγίου Ὁρους μονάζουν ὄχι μόνο Ἕλληνες ἀλλά καί ἄλλοι ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, Ρῶσοι, Σέρβοι, Βούλγαροι, Ρουμάνοι καί παλαιότερα Ἰβηρες (Γεωργιανοί). Μονάζουν ἐπίσης Μοναχοί ἀπό διάφορα ἄλλα εὐρωπαϊκά κράτη, ἀπό τήν Βόρειο καί Νότιο Ἀμερική, τήν Ἀσία καί τήν Αὐστραλία.

Ὅλους αὐτούς συνδέει ἡ κοινή ὀρθόδοξος πίστις πού νικά τίς ἐθνικές διαφορές καί κάποτε ἀντιθέσεις.

Ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι λαοί αἰσθάνονται τό Ἅγιον Ὁρος σάν δικό τους, ὅπως αἰσθάνονται καί τούς Ἁγίους Τόπους ὅπου περιπάτησε ὁ Θεάνθρωπος Χριστός.

Στό Ἅγιον Ὁρος πραγματοποιεῖται ὑψηλῆς μορφῆς κοινωνία προσώπων μέσα στήν ποικιλία τῶν διακεκριμένων χαρισμάτων, χαρακτήρων, ἡλικιῶν, ἐπιπέδου μορφώσεως, κοινωνικῆς προελεύσεως, ἐθνικῶν διαφορῶν.

Τόσο στόν γῶρο ἑνός κοινοβίου ὅσο καί σέ ὀλόκληρη τήν Ἀγιορειτική Πολιτεία εἶναι θαυμαστός ὁ συνδυασμός ποικιλίας καί ἐνότητος. Ὅλοι ἐνωμένοι μ' ἕνα βαθύ πνευματικό δεσμό καί συγχρόνως ὅλοι ἐλεύθεροι νά ἐκφράσουν καί νά ὀλοκληρώσουν τόν ἑαυτό τους μέσα στήν Χάρι τοῦ Θεοῦ.

Οί Μοναχοί ζοῦν τήν μοναχική τους ζωή καί τήν πίστι προσωπικά, ὄχι ἀτομικιστικά. Κανείς δέν εἶναι ἴδιος μέ τόν ἄλλο. Δέν ὑπάρχει τυποποιημένο ἦθος. Συγχρόνως κανείς δέν θέλει νά ζῆ κλεισμένος στόν ἑαυτό του, αὐτόνομα, ἐγωκεντρικά, χωρισμένος πνευματικά ἀπό τούς ἀδελφούς του. Ὅλοι συνεισφέρουν μέ τά ἰδιαίτερα χαρίσματα τους καί τό διακόνημά τους (δηλαδή τό ἰδιαίτερο λειτούργημα, ὑπηρεσία τους) γιά τήν οἰκοδομή τῆς ἀδελφότητος καί ὅλης τῆς Ἐκκλησίας.

Τό Ἅγιον Ὅρος ὀνομάζεται καί Περιβόλι τῆς Παναγίας. Στό περιβόλι αὐτό κάθε φυτό που ζωογονεῖται ἀπό τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ καί τήν εὐλογία τῆς Παναγίας ἔχει κάτι τό ἰδιαίτερο. Ὅλα εἶναι στό ἴδιο περιβόλι καί ὅλα ἀναπτύσσονται ἀπό τήν ἴδια ἄκτιστο Χάρι τοῦ Θεοῦ. Ἡ ποικιλία τῶν φυτῶν κάνει τό περιβόλι ἐνδιαφέρον καί ὠραῖο.

Ἡ ἐνότης στήν ποικιλία εἶναι τό πνεῦμα καί τό ἦθος τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Εἶναι τό ζητούμενο στόν ἀγῶνα τοῦ κάθε Μοναχοῦ. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι καί οἱ Μοναχοί εἶναι ἄνθρωποι πού φέρουν μέσα τους τήν ἀρρώστεια τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, δηλαδή τήν φιλαυτία, πού εἶναι ἡ παράλογη ἀγάπη τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Ἄλλά ὁ ἀγών κάθε Μοναχοῦ ἀποβλέπει στήν ἀντικατάστασι τῆς φιλαυτίας ἀπό τήν ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο. Ἀγάπη πού τόσο πιά βαθειά ἔρχεται μέσα μας ὅσο περισσότερο ὑποχωρεῖ ἡ φιλαυτία καί ὁ ἐγωϊσμός.

Ἀξίωμα τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ εἶναι: Ὅποιος ἀναπαύει τόν ἀδελφό του, ἀναπαύει τόν Θεό του. Ὁ Μοναχός ζῆ γιά νά ἀναπαύη μέ τήν ἀγάπη τόν Θεό του καί τόν ἀδελφό του. Ὅταν ἀναπαύη τόν Θεό του ἀναπαύη καί τόν ἀδελφό του καί ὅταν ἀναπαύη τόν ἀδελφό του ἀναπαύη καί τόν Θεό του.

Ὁ Μοναχός θέλει νά ἀναπαύη τόν πλησίον του, τόν

συνασκητή του, τόν φιλοξενούμενό του, κάθε άνθρωπο πού θά συναντήση. Κάθε άνθρωπος είναι εικών του Θεού καί γι' αὐτό ἀξιοσέβαστος καί ἀξιαγάπητος.

Ἡ ἀγκαλιά του Θεοῦ χωράει ὅλον τόν κόσμο. Ἡ ὀρθόδοξος ἀπεικόνισις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς Πεντηκοστῆς. Οἱ Ἀπόστολοι ἀποτελοῦν ἡμικύκλιο ἀνοικτό πρὸς τὰ ἔξω καί ὄχι κλειστό κύκλο. Ἡ ἐκκλησία εἶναι ἀνοικτὴ στόν κόσμο. Τό "Ἅγιον" Ὅρος δέχεται καί φιλοξενεῖ ὅλον τόν κόσμο. Χριστιανούς καί μὴ Χριστιανούς. Ὀρθοδόξους καί μὴ Ὀρθοδόξους. "Ἕλληνας καί μὴ" Ἕλληνας.

Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ φιλοξενία πού προσφέρει τό "Ἅγιον" Ὅρος πρὸς ὅλους ἀνιδιοτελῶς. Καθ' ὅσον γνωρίζω μόνο στό "Ἅγιον" Ὅρος προσφέρεται τόσο ἐκτεταμένη φιλοξενία παρά τίς μεγάλες δυσκολίες πού συνεπάγεται λόγω τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσκυνητῶν καί ἐπισκεπτῶν. Οἱ πατέρες μέ μόχθο καί θυσία ἀκόμη καί τοῦ μοναχικοῦ των προγράμματος καί ἡσυχίας ἀσκοῦν τὴν φιλοξενία.

Ἔτσι ἐκφράζουν τὴν ἀγάπη τους πρὸς τόν άνθρωπο. Τὴν ἴδια ἀγάπη καί ἀνοιγμα πρὸς τόν κόσμο ἐκφράζουν μέ τὴν διαρκῆ προσευχὴ γιὰ κάθε άνθρωπο πού ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ.

Τό "Ἅγιον" Ὅρος λοιπόν ἀποτελεῖ κοινότητα - ἐνότητα ἀλλὰ ἐνότητα ἀνοικτὴ, πού δέν ὑπάρχει γιὰ τόν ἑαυτό της ἀλλὰ γιὰ τόν Θεό καί τόν κόσμο. Αὐτός εἶναι νομίζω ὁ λόγος πού κάθε άνθρωπος στό "Ἅγιον" Ὅρος αἰσθάνεται μία ἄνεσι, μία εὐλογία, μία χαρά. Ἐνότητα πού ἐνῶ εἶναι ὄντως οἰκουμενικὴ δέν βασίζεται στὴν ἀδιαφορία γιὰ κάθε πίστι ἀλλὰ στὴν κοινὴ ὀρθόδοξο πίστι καί θεολογία, πού βλέπει τόν κάθε άνθρωπο ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ἐνότητα πού ἐπειδὴ ἔχει ὡς κέντρο καί ἄξονά της τόν Θεάνθρωπο Χριστό δέν εἶναι ἀπλῶς ἀνθρώπινη ἀλλὰ θε-

ανθρώπινη. Καρπός τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ καί τῆς ἀνθρώπινης συνεργίας.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὅπως ἡ ὀρθόδοξος θεολογία καί ζωή προχωρεῖ παράδοξα καί ἀντινομικά, ἔτσι προχωρεῖ καί τό "Ἁγιον" Ὄρος.

Γιά τήν ὀρθόδοξο θεολογία ὁ Θεός εἶναι Τριάς καί συγχρόνως Μονάς. Ὑπάρχει καί συγχρόνως δέν ὑπάρχει (ἐπειδή εἶναι πέρα ἀπό κάθε ἔννοια, ἀκόμη καί πέρα ἀπό τήν ἔννοια τῆς ὑπάρξεως).

Εἶναι προσιτός (μέ τίς ἐνέργειές Του) καί συγχρόνως ἀπρόσιτος (κατά τήν οὐσία Του).

Ὁ Χριστός ζωοποιεῖ τόν κόσμο ἐνῶ σταυρώνεται καί ἐξουδενώνεται. Ὁ Χριστιανός καί ὁ Μοναχός πεθαίνει γιά νά ζήσει. Ἰδιαίτερα ὁ Μοναχός φεύγει ἀπό τήν κοινωνία γιά νά βρῆ τήν κοινωνία. Διαλέγει τό «τίποτε» γιά νά φθάσει τό πᾶν. Ἐμπαίζει τόν κόσμο γιά νά πάρη στά σοβαρά τόν κόσμο. Δέν δέχεται γυναῖκες στό "Ἁγιον" Ὄρος γιατί ἀληθινά ἀγαπᾷ τίς γυναῖκες. "Ὅλες οἱ γυναῖκες εἶναι ἀποῦσες ἀπό τό "Ἁγιον" Ὄρος καί συγχρόνως ἀληθινά παροῦσες διά τῆς Θεοτόκου.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ λογική τοῦ κόσμου σκοντάφτει στήν λογική τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Γι' αὐτό κανείς δέν μπορεῖ νά καταλάβῃ τήν Ἐκκλησία καί τό "Ἁγιον" Ὄρος χωρίς «μετά-νοια» δηλαδή ἀλλαγὴ νοῦ.

Ἡ χριστιανική βυζαντινὴ πολιτεία σεβάστηκε τήν «λογικὴ» αὐτὴ τοῦ ἀπράγμονος καί ἡσυχαστικοῦ πνεύματος τῶν Μοναχῶν. Εἶχε τήν πνευματικότητα νά ἀναγνωρίσῃ τήν ἀξία τοῦ θανάτου τοῦ Μοναχοῦ ὡς προϋπόθεσι ζωῆς.

"Ἐτσι καθιέρωσε θεσμικά τήν δυνατότητα τοῦ Ἁγίου Ὄρους νά ζήσει ὅπως αὐτό θέλει τήν μοναχική του ζωή, ὥστε χωρίς κώλυμα νά τελεῖται τό Μυστήριον τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας.

Είναι εὐλογία Θεοῦ ὅτι καί οἱ μετέπειτα κατακτηταί καί κυρίαρχοι τοῦ Ἁγίου Ὄρους φιλοδοξῶντας νά συνεχίσουν τήν πολιτική τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων δέν ἐπληξαν καίρια τό Ἅγιον Ὄρος.

Σήμερα τό Ἅγιον Ὄρος συνεχίζει τόν ἡσυχαστικό του βίο ὑπό τήν πνευματική δικαιοδοσία καί εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τήν διακριτική προστασία τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

Εἶναι ἄξιο ἐξάρσεως ὅτι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης σέβεται τήν ἰδιαιτερότητα τοῦ Ἁγίου Ὄρους καί τήν ἀναγνωρίζει μέ τήν «Κοινὴ Δήλωση περὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους» στήν «Συνθήκη (...) περὶ προσχωρήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας στήν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα (...) — Τελικὴ Πράξη (1979)».

Ὡς Ἁγιορείτης δέν αἰσθάνομαι ξένος πρὸς τήν Εὐρώπη. Αἰσθάνομαι ὅτι ὁ ἐν ἐνεργείᾳ ἀρχέγονος Χριστιανισμός τοῦ Ἁγίου Ὄρους συναντᾶται μέ τόν κρυμμένο κοινὸ καί ἀρχέγονο Χριστιανισμό τῆς Εὐρώπης. Τόν Χριστιανισμό τῆς Ἁγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως, τόν Χριστιανισμό τῶν Κατακομβῶν τῆς Ρώμης, τόν Χριστιανισμό τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου τῆς Λυών, ὅπου καί τό μαρτύριό του, τόν Χριστιανισμό τῶν ψηφιδωτῶν τῆς Ραβέννας, τόν Χριστιανισμό τῶν Ὀρθοδόξων Μοναχῶν τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας καί Ἰρλανδίας.

Ταπεινῶς φρονῶ ὅτι ἡ πνευματικὴ ἀνεστιότης τοῦ συγχρόνου Εὐρωπαίου ἀνθρώπου ἠμπορεῖ νά βρῆ τήν Ἔσθια του στό Ἅγιον Ὄρος καί ἡ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης ἠμπορεῖ νά βρῆ πέρα ἀπὸ τήν σύμπτωσι τῶν συμφερόντων κάτι τό βαθύτερο καί οὐσιαστικώτερο στήν πνευματικὴ κληρονομία τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

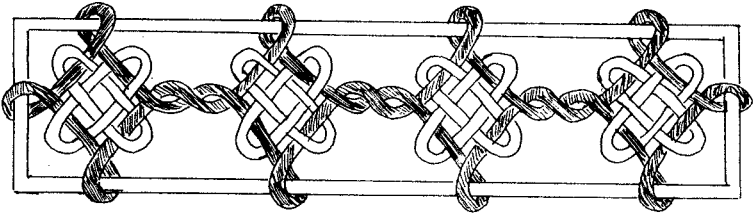
Σέ σᾶς πού μέ κατανόησι προσεγγίζετε τό Ἅγιον Ὄρος θέτω ὑπ' ὄψιν τίς σκέψεις αὐτές καί τελειῶνω τήν εἰς-

ήγησί μου αὐτὴ ἀφοῦ σᾶς εὐχαριστήσω διότι δεχθήκατε
τὴν εἰσφορά καὶ τοῦ ἰδικοῦ μου πτωχοῦ ὄβολου.

**Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου
Ἁγίου Ὄρους
+ Ἀρχιμανδρίτης Γεώργιος**

Μάιος 1984

ΟΤΑΝ ΑΝΟΙΓΩΝΤΑΙ ΒΙΒΛΟΙ...

Ὁ θεατὴς τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων ἅγιος Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς στὴν Θεία Ἀποκάλυψι περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου λέγει: «Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν... καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν» (Ἀποκ. 20, 12). Παλαιότερα ὁ προφῆτης Δανιὴλ εἶχε ἰδεῖ καὶ αὐτὸς ἐν ὄραματι ὅτι «κριτήριον ἐκάθισε, καὶ βιβλοὶ ἠνεώχθησαν...» (Δαν. 7, 10). Τὴν Κυριακὴ τῆς Μελλούσης Κρίσεως πού προηγεῖται τῆς μεγάλης νηστείας τῆς Τεσσαρακοστῆς, στό Δοξαστικὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ ἀκοῦμε πάλι: «Ὅταν τίθωνται θρόνοι καὶ ἀνοίγωνται βιβλοὶ καὶ Θεὸς εἰς κρίσιν καθέζεται, ὦ ποῖος φόβος τότε...».

Κατὰ τὴν διδασκαλία τῆς Ἁγίας μας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, σέ κάθε ἄνθρωπο ὁ Θεὸς δίνει στό βάπτισμα καὶ ἓνα φύλακα ἄγγελο, ὁ ὁποῖος τὸν συνοδεύει σ' ὅλη τὴν ζωὴ του· ἀλλὰ τὴν ἴδια περίοδο εὐρίσκονται τριγύρω στόν ἄνθρωπο καὶ τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα. Καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἄγγελοι καὶ οἱ πονηροὶ ἔχουν βιβλία, στά ὁποῖα γράφουν μέ λεπτομέρεια τίς σκέψεις, τὰ λόγια, τὰ ἔργα καὶ ὄλες τίς κινήσεις τῶν αἰσθήσεων τοῦ ἀνθρώπου: Οἱ ἄγγελοι τὰ ἀγαθὰ καὶ οἱ δαίμονες τὰ πονηρά.

Σέ μερικές εικόνες τῆς Μελλούσης Κρίσεως μπροστά στόν θρόνο τοῦ Δικαίου Κριτοῦ φαίνεται μιά ζυγαριά πού κρατιέται ἀπό ἓνα χέρι· ἀπό τό ἓνα μέρος καί τό ἄλλο φαίνονται ἄγγελοι καί δαίμονες πού κρατοῦν τά βιβλία τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, τά τοποθετοῦν στήν ζυγαριά καί στό μέρος ὅπου γέρνει περισσότερο, ἐκεῖ πηγαίνει καί ὁ κάθε ἄνθρωπος.

Νά μερικές ἀπό τίς πολλές μαρτυρίες πού ἀναφέρουν ὅτι ὀλόκληρη ἡ παρούσα ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου γράφεται στά βιβλία, τά ὁποῖα στήν Μέλλουσα Κρίσι θά ἀνοιχθοῦν ἐνώπιον ὄλων καί καθένας νά κριθῆ ἀνάλογα μέ αὐτά πού εἶναι γραμμένα στά βιβλία τῆς ζωῆς του.

Χωρίς ἀμφιβολία τά βιβλία πού μνημονεύει ἐπανειλημένως ἡ Ἁγία Γραφή καί Ἱερά Παράδοση εἶναι κάθε ἄλλο παρά ὑλικά βιβλία τῆς γενεᾶς μας, ἀφοῦ καί οἱ ἄγγελοι πού γράφουν σ' αὐτά εἶναι ἀσώματες ὑπάρξεις. Ἀλλά ὅπως καί νά εἶναι, ἓνα μόνο πράγμα εἶναι σίγουρο, γιά τό ὁποῖο ἔχουμε τόσες μαρτυρίες: Ὑπάρχουν πράγματι «βιβλία» καί συγγραφεῖς πού γράφουν, καί τίποτε ἀπό τήν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀπολύτως τίποτε, οὔτε ἔργο, οὔτε λόγος, οὔτε σκέψη, δέν παραμένει ἄγραφο. Ὅλα σημειώνονται γιά τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως βεβαιώνει καί ὁ Μέγας Βασίλειος λέγοντας: «Στή κρίσι, ὄχι μόνο τά ἔργα καί τά λόγια, ἀλλά καί οἱ λογισμοί θά ἐξετασθοῦν».

Πόσο μακριά ἀλήθεια εὐρίσκεται ὁ Προτεσταντισμός, ὁ ὁποῖος διδάσκει ὅτι τά ἔργα δέν εἶναι ἀπαραίτητα γιά τήν σωτηρία, καθὼς καί ὁ Καθολικισμός πού πιστεύει ὅτι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά σωθῆ καί μέ τά ἔργα τῶν ἄλλων, δηλ. μέ τίς «ἀξιομισθίες» τῶν ἀγίων!

Ἦς ἔλθουμε σέ μία παρατήρησι, ἡ ὁποία εἶναι κατανοητή σέ ὄλους.

Εἶναι παγκοσμίως γνωστό ὅτι οἱ ψυχικές καταστάσεις πού ζῆ ὁ ἄνθρωπος τόν ἀλλοιώνουν, ἀφήνουν βαθεῖα ἴχνη

στην ύπαρξή του, επειδή συμμετέχει σε όλες τις έκδηλώσεις της ζωής του με όλη την ύπαρξί του, ψυχῆ τε καί σώματι, οί όποϊες εϊσχωροῦν βαθειά καί επιδροῦν αμοιβαίως. Σ' ένα ευχάριστο γεγονός τό πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου γίνεται ευθυμο· ενώ ἡ ἀρρώστια, ὁ θάνατος, ἡ στενοχώρια τόν θλίβουν ὑπερβολικά.

Όταν οί ψυχικές καταστάσεις εϊναι μακροχρόνιες καί γίνονται τρόπος ζωής, διαπλάθουν ὀλοκληρωτικά τήν ὑπαρξί τοῦ ἀνθρώπου.

Άλλος εϊναι ὁ τρόπος ζωής τοῦ ἀσκητοῦ, ἄλλος τοῦ ἀθλητοῦ, ἄλλος τοῦ διανοουμένου. Εϊναι πάλι γνωστό γεγονός σε ὄλους ὅτι τά πάθη: Μέθη, γαστριμαργία, ἀκολασία, μῖσος κλπ. ἀγριεῦουν καί τήν μορφή τοῦ ἀνθρώπου, τήν ἀσχημίζουσι· ἀντιθέτως, ἡ καλωσύνη, ἡ εὔσπλαχνία, ἡ ζωή τῆς προσευχῆς, ἡ ἀρετή γενικά, χαριτώνουσι τόν ἀνθρώπο. Οί Δυτικοί παραμένουσι ἐκπληκτοί ἀπό τήν φωτεινή μορφή τῶν πνευματικῶν πατέρων, τοῦς ὁποίους συναντοῦσι στά ὀρθόδοξα μοναστήρια καί ἰδιαίτερα στό "Άγιον Όρος. Τό ὄνομα «Καλόγερος» ἀκριβῶς αὐτό τό γεγονός δηλώνει, τόν χαριτωμένο ἀνθρώπο.

Συνήθως ἐμεῖς βλέπουμε αὐτές τίς ἐξωτερικές μεταλλαγές καί ἰδιαίτερα στό πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου, στήν πραγματικότητα ὁμως εϊναι πολύ βαθειές, ἀνυπολόγιστα βαθειές. Οί ἐξετάσεις τῆς Γενετικῆς ἐπιστήμης πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῆς τῆς διαπιστώσεως μᾶς δίνουσι μία μαρτυρία, ἡ ὁποία μᾶς προκαλεῖ κατάπληξι. Ἐναζητώντας νά εὔρουν τά βαθύτερα μυστήρια τῆς ζωής τοῦ ἀνθρώπου οί ἐπιστήμονες αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης, ἀνακάλυψαν ὅτι στήν ἐσωτερική κατασκευή τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὕλη παρουσιάζεται με τήν μορφή ἑνός νήματος, πού λέγεται Χρωματόσωμα μήκους 2.500 χιλιομέτρων! Κατά μήκος αὐτοῦ τοῦ νήματος κατά διαστήματα εὔρισκονται μερικά χαρακτηριστικά σημεῖα παχύτερα στόν ὄγκο, τά ὁποῖα ἀνακαλύφθηκε ὅτι

ἀποτελοῦν ἀφ' ἑνός μὲν τὴν κληρονομικότητα, μέ τὴν ὁποία γεννᾶται ὁ ἄνθρωπος, καί ἀφ' ἑτέρου τὴν καταχώρησι ὀλοκλήρου τῆς προσωπικῆς ἐμπειρίας τοῦ ἀνθρώπου· δηλαδὴ ὁ,τι κάνει ὁ ἄνθρωπος, ὁ,τι αἰσθάνεται, ὁ,τι σκέπτεται, καταγράφεται μέ ἓνα σημεῖο σ' αὐτό τό νῆμα, ὅπως γίνεται μέ τὴν μαγνητοταινία. Ἐνίστε τό ἀνθρώπινο σῶμα εἶνα κατασκευασμένο ἀπό πολλά δισεκατομμύρια κύτταρα καί σέ κάθε κύτταρο εὐρίσκονται ἀπό δύο νήματα αὐτοῦ του εἶδους. Συνεπῶς ἡ ζωή, οἱ ἐμπειρίες τοῦ ἀνθρώπου γράφονται σέ κάθε μέρος τῆς ὑπάρξεώς του, στό βάθος τῆς ὑπάρξεώς του, σάν σέ ἓνα βιβλίο. Μία καλή σκέψις, ἓνα ἀγαθό ἔργο, μία θερμή προσευχή, ἓνα ἀθῶο νεῦμα ἀφήνει ἴχνη σέ κάθε ἓνα ἀπό τά δισεκατομμύρια χρωματοσώματα πού συναποτελοῦν τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξι: τόν μεταλλάσσουν, τόν χαριτώνουν κλπ. Ἐνα αἶσθημα μίσους, ἓνα ξέσπασμα ὀργῆς, ἓνας λόγος προσβλητικός, καταγράφονται ὁμοίως καί ὀλόκληρη τὴν ὑπαρξι τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἐξευτελιζοῦν καί τὴν ἀλλοιώνουν.

Συμπέρασμα· ἐμεῖς οἱ ἴδιοι εἶμεθα τό βιβλίο καί πάλι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι γράφομε σ' αὐτό! Μεγάλο μυστήριο τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως ἀποκαλύπτεται ἐδῶ!

Στὴν Φοβερά Κρίσι θά ἀνοιθοῦν τά βιβλία, δηλαδὴ αὐτά πού γράφθηκαν μυστικά ἡμέρα μέ τὴν ἡμέρα, ὥρα μέ τὴν ὥρα κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς μας, θά βγοῦν στὴν ἐπιφάνεια καί θά φανερωθοῦν σ' ὀλόκληρο τόν κόσμο. Κάθε ἄνθρωπος θά φαίνεται σάν μία συνισταμένη ὄλων τῶν ἔργων, τῶν σκέψεων, τῶν λόγων, τῶν αἰσθήσεων, πού εἶχε στὴν ἐπίγεια ζωή του καί ἡ ὁποία θά τόν χαριτώνη, ἐάν ἔκανε ἐνάρετη ζωή, ἢ θά τόν ἀσχημίζει, ἐάν ἔζησε στὴν ἀμαρτία. «Τότε», καθὼς καί ὁ ἴδιος ὁ Σωτὴρ μᾶς διαβεβαιώνει, «οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος!» (Ματθ. 13, 43), ἐνῶ οἱ μορφές τῶν ἀμαρτωλῶν θά φανοῦν ἐνώπιον ὀλων δύσμορφες καί παραμορφωμένες λόγω τῶν πονηρῶν

ἔργων πού ἔκαναν στήν ζωή τους. Ποιός λοιπόν θά μπορέσει νά ὑπομείνη αὐτή τήν ἀνυπόφορη ντροπή;

Ὑπό τό φῶς αὐτῆς τῆς διαπιστώσεως τῆς ἀληθείας, καταλαβαίνουμε πλήρως πόσο ἀρρηκτη καί ὀργανική εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας περί τῆς σωτηρίας καί τελειότητος τοῦ ἀνθρώπου. "Ὅχι μόνο μερικές ἐξωτερικές πράξεις, ὄχι μόνο ἓνας ὠρισμένος ἀριθμός καλῶν ἔργων; ὅπως: νηστεία, προσευχή, ἀσκησις, εἶναι ἀρκετά γιά τήν σωτηρία, ἀλλά κάθε ἐκδήλωση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νά εἶναι πνευματική, διότι ὅλα γράφονται στό βιβλίο τῆς ζωῆς του. Ὁ μοναχός, λέγει ὁ ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος, πρέπει νά μονάζη ὄχι μόνο κατά τό ἔνδυμα, ἀλλά καί στό βάδισμα, στήν ὄρασι, στήν γλῶσσα καί στόν νοῦ. Καί σ' αὐτά ὄχι μόνο γιά ἓνα καιρό, ἀλλά κατά τήν διάρκεια ὀλοκλήρου τῆς ζωῆς του, «πῦρ πάνω στό πῦρ, πόθο πάνω στόν πόθο», καθὼς λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς κλίμακος, μάχη ἀδιάκοπη ἐναντίον τοῦ κακοῦ, ἐπιμονή χωρίς ἀνάπαυλα γιά τήν ἀπόκτηση τῶν ἀρετῶν, βαθεῖα ἀλλοίωσις καί πρόοδος ἀπό δυνάμεως εἰς δύναμιν, μέχρι νά φθάση στά μέτρα τοῦ τελείου ἀνδρός.

Τό εἶδος τῆς μοναχικῆς ζωῆς ἀπό ἐδῶ ἐπήγασε, ἀπ' αὐτή τήν φροντίδα, νά κατευθύνη τόν ἀνθρωπο χωρίς πταίσματα στήν σωτηρία.

«Ὁ μοναχός εἶναι ὁ πληρωτής ὄλων τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ», λέγουν οἱ πατέρες, διότι ὅλα τά ἐντάλματα τοῦ Κυρίου εἶναι ἀπαραίτητα γιά τήν σωτηρία μας. Συνάμα ἡ ἐφαρμογή αὐτῶν μᾶς ἐνώνει μυστικά μέ Αὐτόν, χωρίς τόν Ὅποῖον δέν μπορούμε νά κάνουμε τίποτε.

Γι' αὐτό ὁ μοναχός ἐκπληρώνει κατά γράμμα αὐτό πού συνιστᾷ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Εἶτε οὖν ἐσθίετε, εἶτε πίνετε, εἶτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε» (Α' Κορινθ. 10, 31), ἀρχίζοντας ἀπ' αὐτή ἀκόμη τήν ζωή τήν πραγματοποίησι τοῦ ἀκατάσχετου πόθου του νά εἶναι πάντοτε μέ τόν Κύριο.

Ἡ φυλακή τοῦ νοῦ καί τῶν αἰσθήσεων μαζί μέ τήν ἀδιάλειπτη προσευχή περιφρουροῦν τήν καρδιά, ὥστε τίποτε τό ἀρνητικό νά μήν γραφθῆ στό βιβλίο τῆς ζωῆς. Ἐπίσης ἀγιάζουν τόν νοῦ καί τόν λόγο καί ὅλα τά ἔργα τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν ἀδιάκοπη παραμονή του κοντά στήν ζωῆ τοῦ Θεοῦ.

Φυγή τοῦ μοναχοῦ ἀπό τόν κόσμο εἶναι ἡ φυγή ἀπό τόν διεστραμμένο κόσμο τῆς ἁμαρτίας, ἀπό «τήν ἀκολασία καί διαφθορά, ἡ ὁποία ζητᾶ νά ἀρπάξῃ ὅλους στά δίχτυα της», ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος, γιά νά περιορίσῃ ὅσο μπορεῖ περισσότερο τίς ἀρνητικές ἐκδηλώσεις πού τόν πολιορκοῦν καί νά μπορέσῃ μέ εὐκολία νά βαδίσῃ τόν δρόμο τῆς ἀρετῆς.

Καί ἐπειδή, ὅσο μεγάλη καί δυνατή καί νά εἶναι ἡ ἐπιμονή μας γιά τό ἀγαθό, φέρουμε ἐκ φύσεως τήν ροπή πρὸς τήν ἁμαρτία καί σφάλουμε ἐκούσια ἢ ἀκούσια, ἔστω καί μία μόνο ὥρα νά ζήσουμε στήν γῆ, καί πάντοτε γράφουμε τά κακά μας ἔργα στό βιβλίο τῆς ζωῆς μας, γι' αὐτό ὁ ἐλεήμων Θεός μᾶς ἄφησε θαυμαστό μέσο μέ τό ὁποῖο μπορούμε ὅλα αὐτά νά τά σβήσουμε: Τήν μετάνοια μέ τά δάκρυα τῆς μετανοίας. Γι' αὐτό ὁ μοναχός εἶναι καί ὁ ἄνθρωπος τῆς μετανοίας· ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀσταμάτητα ἀγωνίζεται νά σβῆσῃ τά γραμμένα κακά ἀπό τό βιβλίο τῆς ζωῆς του, μέ τά δάκρυα τῆς μετανοίας, βάζοντας πάντοτε καλή ἀρχή σέ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς του καί μέ τήν βοήθεια τῆς Θείας Χάριτος, τήν ὁποῖαν ὁ Θεός ξεχύνει στούς ταπεινοῦς.

Ὁ ἅγιος Νήφων ἐπίσκοπος Κωνσταντιανῆς σέ δραμά του γιά τό τέλος τοῦ κόσμου ἀναφέρει αὐτό τό πρᾶγμα: «Τότε ἐμφανίζεται ὁ κριτής ἐπί τῶν νεφελῶν, καθισμένος σέ θρόνο πύρινο... ἔξαφνα, μέσα ἀπό τό πλῆθος τῶν ἀναστημένων νεκρῶν ἄρχισαν μερικοί ν' ἀστράφτουν σάν τόν ἥλιο! Ἀμέσως ἀρπάζονταν ἀπό τίς νεφέλες στόν ἀέρα γιά

νά συναντήσουν τόν Κύριό τους. Οί περισσότεροι όμως ἀπόμειναν κάτω βασανιζόμενοι» (σελ. 101).

Ἡ σκέψις ὅτι τήν φοβερά ἐκείνη ἡμέρα, ὅταν θά ἀνοιχθοῦν οἱ βίβλοι, θά ὑπάρχη ἀπερίγραπτη ντροπή, πρέπει νά εἶναι ἡ πιό μεγάλη φιλοσοφία γιά ὄλους τούς χριστιανούς, προπαντός τούς μοναχοῦς, καί συνεχῶς νά ἀναρωτιῶνται: "Ἀραγε ἔσβησαν ἀπό τό βιβλίό τῆς ζωῆς μου τά πταίσματα πού ἔκανα; "Ἀραγε ἔγραψα ἐγώ κάτι καλό σ' αὐτό; "Ἀραγε θά εἶμαι καί ἐγώ μεταξύ ἐκείνων πού θά ἀρπαχθοῦν ἀπό τίς νεφέλες γιά τήν ὑποδοχή τοῦ Δικαίου Κριτοῦ; Ἀλλά ἀλλοίμονο, διότι θά εἶμαι μέ ἐκείνους πού παραμείνουν κάτω στήν γῆ!...

«Ἐνθυμοῦμαι ἐκείνη τήν ὥρα, ἀγαπητοί», λέει ὁ ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος, «καί κλαίω καί ταραζόμαι· σκέπτομαι ἐκείνη τήν φοβερά κρίσι... καί μέ κυριεύει τό κλάμα καί πενθῶ μέχρι νά παραλύσουν τά χέρια μου ἀπό τούς στεναγμούς... κρίνε με, μέ τούς οἰκτιρισμούς Σου, Φιλάνθρωπε, Πανάγαθε καί μή μέ τοποθετήσης στά ἀριστερά μέ τά ἐρίφια, τά ὅποια σέ ἐπίκραναν... Ἐπειδή εἶμαι ἁμαρτωλός καί ἀνάξιος, δέν θά παύσω νά κτυπῶ τήν θύρα τῆς εὐσπλαχνίας Σου»...

Ἱερομ. Πετρώνιος Προδρομίτης
Ρουμανική Σκήτη Τ. Προδρόμου
Αὐγούστος 1984

ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΡΠΩΝ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ(*)

«Όλες οἱ ἀρετές βοηθοῦν τόν νοῦ νά ἀποκτήσῃ τήν θεία ἀγάπη, ἀλλά περισσότερο ἀπό ὅλα ἡ καθαρά προσευχή. Διότι μέ αὐτήν πετώντας στόν Θεό, ἐξερχόμεθα ἀπό ὅλα τά αἰσθητά τοῦ κόσμου πράγματα». (Ἀπό τά κεφάλαια περί Ἀγάπης, τοῦ Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ).

Ἄδελφοί καί Πατέρες,

Κάποιος ἀπό τούς Ἁγίους Πατέρες μᾶς συμβουλεύει τά ἐξῆς: «Σιώπησε ἐσύ καί θά μιλήσουν τά ἔργα σου». Ἐγώ ὁμως ὁ τεμπέλης καί ἀμαρτωλός τολμῶ ἀπό τήν ἀναισθησία μου καί κάνω τό τελείως ἀντίθετο· καί ἀρχίζω νά μιλῶ πρός ἐσᾶς τούς ἁγίους ἀδελφούς μου καί πατέρας γιά ἐκεῖνα στά ὁποῖα ποτέ δέν εἰδικεύθηκα μέ τά ἔργα καί τήν ζωή μου. Ἀλλά πάλι μοῦ φαίνεται ὅτι δέν εἶναι καλό νά σιωπῶ καί νά μὴ φανερώνω τίς διδασκαλίες τῶν Ἁγίων Πατέρων περί τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς, ἐπειδή εἶμαι φίλαυτος καί ἄεργος σ' αὐτά τά πνευματικά ἔργα. Διότι, κατά τόν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου, αὐτά τά ὠφέλιμα γιά τήν ψυχή ἔργα πολλοί φιλόπονοι καί βιαστές ἐπιδιώκουν νά τά ἀποκτήσουν μέ κάθε τρόπο, γιά νά ἀρπάξουν τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν (Ματθ. 11, 12). Καί βέβαια ὄχι μέ λόγια κενά σάν

(*) Μετάφρασις ὑπό Δ.Μ.Γ. ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ ρουμάνου ἡσυχαστοῦ π. Κλεόπα «Πνευματικοί διάλογοι».

τά δικά μου, αλλά μέ ιδρωτες και ήμερονυκτίους κόπους άγωνίζονται αυτοί οί πιστοί για τήν εφαρμογή των έντολων του Θεου. Γι' αυτό, άφου κλείσω τά μάτια μου και παραβλέψω τίς άδυναμίες και τήν όκηνηρία μου για τίς άρετές, άς άρχίσω λέγοντας τά παρακάτω:

Κατά τίς διδασκαλίες των 'Αγίων Πατέρων και των μεγάλων έργατων της προσευχής, ό πρώτος καρπός αυτής είναι ή προσοχή και μετά ή σεμνότης. Αυτοί οί δύο καρποί, άν και φαίνονται πολύ μικροί, όμως εκδηλώνονται πριν από τους άλλους στον άγωνιστή της ιερās προσευχής. 'Αποκτούνται μέ τήν επίμονη εξάσκησι σε όποιοδήποτε είδος προσευχής, αλλά ιδιαίτερα και έμφανεστερα στην εξάσκησι της νοεράς μνήμης του 'Ιησού, τό όποιον έργο είναι άνώτερο από τήν άνάγνωσι των ψαλμών, τήν ψαλμωδία και τίς άλλες προφορικές προσευχές.

'Ο τρίτος καρπός αυτής της νοεράς προσευχής πού γεννάται κατά σειράν μέ τήν βοήθεια των άλλων δύο καρπών, είναι ή ταπεινώσις. "Ολοι αυτοί οί καρποί, καθώς και ή άληθινή προσευχή, είναι δώρα του Θεού. 'Ο τέταρτος καρπός είναι ή συγκέντρωσις των σκέψεών μας. 'Ο πέμπτος είναι ή εύλάβεια. 'Ο έκτος είναι ό φόβος του Θεού, ό εβδομος ή μνήμη του θανάτου, ό ογδοος ή ειρήνη των λογισμών, ό ένατος ή θερμότης της καρδιάς, ό δέκατος ή συγκέντρωσις της προσοχής στην καρδιά, ό ένδέκατος καρπός είναι ή συνεχής παρακολούθησις στα σφάλματα και τίς άμαρτίες μας, από τήν μνήμη των όποίων αυξάνεται μέσα μας ή ταπεινώσις και μετατρέπεται σε πένθος. 'Ο δωδέκατος καρπός είναι ή αίσθησις της παρουσίας του Θεού, του θανάτου, της μελλούσης κρίσεως και οί σκέψεις για τά βάσανα της κολάσεως. 'Ο δέκατος τρίτος καρπός είναι ή απομάκρυνσις και τό μίσος του νοϋ μας για καθετί άπολαυστικό αυτού του κόσμου και ή παραμονή του στην καρδιά μας. Διότι μέ αυτή τήν συνήθεια της βυθίσεως και παραμονής του νοϋ στην καρδιά μας, αυτή ή ίδια ή καρδιά αποκρούει και μισεί όλες τίς αισθητές άπολαύσεις και τά έργα των έμπαθών ανθρώπων. Αυτό τό γεγονός τό έπιβεβαιώνει και ό άγιος Διάδοχος επίσκοπος Φωτικής, όταν λέγη: «Αυτός πού εισέρχεται πάντοτε στην

καρδιά του, περιφρονεί όλες τις απολαύσεις αυτής της ζωής. Και τούτο διότι επισκιάζεται από τό Πνεύμα του Θεού και δέν μπορεί πλέον νά αγαπά τίς σωματικές απολαύσεις» (‘Από τά γνωστικά του κεφάλαια).

‘Επίσης απαλλάσσεται από τήν πλάνη τῶν φαντασιῶν, ἀπό τήν εισβολή τῶν κακῶν λογισμῶν καί μισεῖ κάθε τί τό φανταστικό καί ψεύτικο. Ἔτσι λοιπόν, ἀφοῦ κατέβη ὁ νοῦς μέ ἐσωτερική ἡσυχία καί χωρίς κακές σκέψεις στήν καρδιά γιά νά ἐνωθῆ μέ τόν ἐνδιάθετο λόγο, ἀποβάλλει ὅλας τάς παραστάσεις καί ἀμαρτωλές μορφές καί φανταστικές εἰκόνες ἢ καρδιά, ὅπου εἶναι ἡ κατοικία τους, ὅπως τό φίδι βγάζει τό δέσμα του, ὅταν περάση μέσα ἀπό ἓνα στενό τόπο.

‘Ο ἄνθρωπος πού θά συνηθίσῃ νά κρατᾶ τόν νοῦ του στήν καρδιά, θά ἐπιθυμῆ πάντοτε νά κλείνῃ τήν πόρτα τοῦ κελλιῦ του καί νά ἡσυχάζῃ· νά κλείνῃ τήν πόρτα τοῦ στόματός του καί νά σιωπᾶ, καί τήν ἐσωτερική πόρτα τοῦ ἐνδιαθέτου λόγου τῆς καρδιάς, γιά νά ἐμποδίξῃ τοῦς διαφόρους κακοῦς λογισμοῦς, μέ τοῦς ὁποίους ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἀκάθαρτος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πού ἐξετάζει «νεφρούς καί καρδιάν» (‘Αποκ. 2, 23). Γι’ αὐτό μᾶς συμβουλεύει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος τά ἐξῆς: «Κλείσε τήν θύρα τοῦ κελλιῦ σου γιά τό σῶμα, τήν θύρα τοῦ στόματός σου γιά νά μή συνομιλῆς μέ ἄλλους ἀνθρώπους καί τήν ἐσωτερική θύρα γιά τήν ἀπόκρουσι τῶν κακῶν πνευμάτων».

‘Ο δέκατος τέταρτος καρπός πού γεννᾶται ἀπό τήν ἐργασία τῆς προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ συνίσταται στό ὅτι, ὅταν βυθίζεται ὁ νοῦς στήν καρδιά καί βλέπει μέ τά νοερά μάτια τήν φοβερή μορφή τῆς ἀμαρτίας, ἢ ὁποία ἐκδηλώνεται μέ ἀηδιαστικές παραστάσεις πού φέρνει μέσα του μέ τήν ἐπιρροή τῶν αἰσθήσεων καί τοῦ κόσμου, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος Θεσσαλονίκης, τότε ἀρχίζει ἡ καρδιά καί ἀποκτᾶ ταπεινῶσι, πένθος καί δάκρυα. Καί πῶς νά μήν ταπεινωθῆ μιά ἀμαρτωλή ψυχή, ὅταν βλέπῃ τήν ἄθλια καρδιά του νά κυριεύεται ἀπό ἓνα βαθύ σκοτάδι πού προῆλθε ἀπό τίς ἀμαρτίες της, τίς ὁποῖες ἔκανε μέ τήν σκέψι, τόν λόγο καί τό ἔργο; Διότι, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος

Μάρκος ὁ Ἀσκητής, «αὐτός πού ἔχει λογισμούς κακίας, πῶς νά ἰδῆ τίς ἁμαρτίες του; Ἐπειδή αὐτός πού καλύπτεται ἀπό διάφορες σκέψεις, σκεπάζει τήν θύρα τῆς ψυχῆς. Καί αὐτό τό σκοτάδι ἔχει τήν ἀρχή του στίς πονηρές ἐννοίες καί τά ἔργα». Πῶς νά μήν κλαύση καί νά μήν λυπηθῆ, ὅταν βλέπη ὁ χριστιανός τό νοερό μέρος τῆς ψυχῆς γεμάτο ἀπό λογισμούς ἀλαζονείας, ἀπό ἀσεβεῖς ἐπιθυμίας, ἀπό σκέψεις βλασφημίας καί διαβολικές προτροπές; Πῶς νά μή θρηνησῆ μιᾶ πονεμένη ψυχῆ, ὅταν βλέπη τό ἐπιθυμητικό μέρος τῆς ψυχῆς νά εἶναι αἰχμαλωτισμένο ἀπό θεομισήτους λογισμούς καί τήν ψυχῆ κυριευμένη ἀπό πονηρές σκέψεις νά καταφέρεται ἐπαναστατικά κατά τοῦ πλησίον; Μέ ἕνα λόγο, πῶς νά μήν ταπεινωθῆ καί χύση ματωμένα δάκρυα ἢ πῶς νά μήν κραυγάσῃ πρὸς τόν Ἰησοῦ μέ ψυχική ὀδύνη, γιά νά σωθῆ καί νά θεραπευθῆ, ὅταν βλέπη τήν καρδιά του δεμένη μέ τόσα ἀναρίθμητα πάθη, τυφλή ἀπό ἀναισθησία, σκληρή καί τραυματισμένη ἀπό τόσες πληγές; Κατόπιν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἰδῆ ὅτι μέσα του δέν εἶναι πλέον ναός τοῦ Θεοῦ καί τοῦ Πνεύματος Του, ἀλλά σπήλαιο ληστῶν καί ἄβυσσος ἁμαρτίας καί κατοικία δαιμόνων, τότε μπορεῖ μέ ταπεινώσι, πένθος καί δάκρυα νά ἐλεηθῆ ἀπό τόν Θεό, νά ἐλευθερωθῆ ἀπό τά πάθη καί νά λυτρωθῆ ἀπό τίς ἐφόδους τῶν πονηρῶν λογισμῶν μέ τή θεία συνέργεια.

Ὁ δέκατος πέμπτος καρπός πού γεννᾶται ἀπό τήν νοερά προσευχή συνίσταται στό γεγονός ὅτι μέ τήν ἐπιστροφή τοῦ νοῦ στήν καρδιά, τήν ἐπίμονη παραμονή του σ' αὐτήν, τήν νῆψι καί παρακολούθησι τῶν νοημάτων, ὁ ἐσωτερικός κόσμος τοῦ ἀνθρώπου γίνεται σάν ἕνας καθαρὸς καθρέπτης, κατά τόν ἅγιο Κάλλιστο Ξανθόπουλο, στόν ὅποιον ὁ νοῦς βλέπει πολύ καθαρὰ τίς πονηρές διαθέσεις τῆς καρδιᾶς του, τίς προσβολές καί τίς παγίδες τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων. Συνοπτικά λέγομε ὅτι ὁ νοῦς ἀρχίζει νά βλέπη καθαρὰ ὅλα τά παραπτώματά του, ἀκόμη καί τό πιό τελευταῖο, γιά τό ὅποιο καλεῖ μέ μεγάλο πόνο τόν Ἰησοῦ σέ βοήθεια, ζητᾶ νά τόν συγχωρήσῃ, νά μετανοήσῃ, νά κλαύσῃ, πέφτει κάτω ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καί προσθέτει δάκρυα ἐπάνω στά δάκρυα, ταπεινῶσι ἐπάνω στήν ταπεινῶσι καί

κάνει ότι μπορεί για να διορθωθεί και να μην αμαρτήση πλέον. Γι' αυτό ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος είπε για την προσευχή ότι αυτή θα σου δείξει σε ποιά κατάσταση εύρίσκεσαι, διότι αυτή είναι το κάτοπτρο του θεολόγου μοναχού, το όποιο δείχνει καθαρά την έσωτερική σου κατάσταση (Λόγος 28ος).

Ο δέκατος έκτος καρπός πού είναι και καρπός της έπι-
στροφής του νοῦ στην καρδιά, είναι ή εξομοίωσις της φύσεώς
μας μέ την καθαρότητα του Θεού πού γίνεται μέ την υπέρ φύσιν
ένέργεια του Παναγίου Πνεύματος. Διότι, όπως οι θείοι Πατέ-
ρες εύρηκαν μερικούς τρόπους και φυσικές μεθόδους για να
καθαρίσουν την ανθρώπινη φύσι από τά παρά φύσιν πάθη, τά
όποια εισήλθαν σ' αυτήν, όπως την νηστεία, άγρυπνία, χαμευ-
νία, κλίσι των γονάτων, έδαφιαίες μετάνοιες, έγκράτεια και
άλλες άσκήσεις του σώματος, κατά τον ίδιο τρόπο εύρηκαν
και αυτή την τέχνη της έπιστροφής του νοῦ στην καρδιά, για
να καθαρίζονται πληρέστερα και γρηγορώτερα, τόσο ο νοῦς ο-
σο και ή καρδιά. Αυτά τά δύο μέρη της ανθρώπινης ύπαρξεως
είναι πολύ λεπτά και εύάλωτα στό κακό και μέ την είσοδο της
άμαρτίας μέσα σ' αυτά έπηρεάζονται ταυτόχρονα και τά άλλα
μέρη και μέλη του σώματος· διότι πρώτα προσβάλλονται τά
λεπτότερα μέρη και κατόπιν τά μεγαλύτερα. Γι' αυτό, εάν κα-
θαρισθούμε από τά πρώτα, καθαρίζεται ολοκληρωτικά ή φύσις
μας από τά πάθη και έτσι διευκολύνουμε τον έαυτό μας να δε-
χθή την χάρι και ενέργεια του Θείου Πνεύματος. Αυτή ή τέχνη
μας καθαρίζει εύκολώτερα από οποιαδήποτε άλλη εργασία, έ-
πειδή έχει σαν έργο και άπασχόλησι την μεγαλύτερη, καθολι-
κώτερη και περιεκτικώτερη από όλες τις άλλες άρετή, δηλ. τό
να αγαπά ο άνθρωπος τον Θεό μέ όλη του την ψυχή, την καρ-
διά, την δύναμι και την διάνοιά του (πρβλ. Ματθ. 22, 37). Για
την έκπλήρωσι ιδιαίτερα αυτής της έντολης αλλά και για όλες
τις άλλες, προσφέρεται στον άνθρωπο ή υπέρ φύσιν χάρις του
Θεού για την υπέρ φύσιν ζωή.

Ο δέκατος έβδομος καρπός της νοεράς και καρδιακής
προσευχής είναι: "Όταν ο νοῦς συνηθίση να μπαίνει στην καρ-
διά και να όμιλή μέ τον ένδιάθετο λόγο, βλέπει τον έαυτό του
και όλες τις δυνάμεις του· και αυτή ή βύθισις του νοῦ στην καρ-

διά δέν μένει χωρίς εὐτυχία καί πνευματική χαρά. Ὅπως ἀκριβῶς ὅταν κάποιος ἀπουσιάση γιά λίγο ἀπό τό σπίτι του καί πάλι ἐπιστρέψῃ, χαιρέται καί εὐθυμεῖ, διότι ἀξιώθηκε νά ἰδῇ τήν σύζυγό του καί τά παιδιά του, ἔτσι συμβαίνει καί μέ τόν νοῦ, καθώς λέγει ὁ ὀσιος Νικηφόρος ὁ Μονάζων. Μέ αὐτή τήν νοερά ἐκ καρδίας προσευχή μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά φυλάγῃ τόν νοῦ καί τήν καρδιά του, ἐάν δέν ἔφθασε ἀκόμη στήν τελεία καθαρότητα καί ἀπάθεια, δεδομένου ὅτι αὐτό τό ἔργο εἶναι πολύ δύσκολο στόν κόσμο, μάλιστα ἀκόμη καί στήν ἔρημο καί ἡσυχία λόγω τῆς φιλαυτίας καί πλάνης τοῦ γένους μας, ὅπως λέγει ὁ θεῖος πατήρ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος. Πλήν ὅμως μποροῦμε νά ἀγωνιζώμεθα ὅσο εἶναι δυνατόν γιά τήν κάθαρσι ἀπό τά πάθη μας, διότι ὁ Θεός ἔδωσε στόν ἄνθρωπο τήν ἐντολή νά φυλάγῃ τήν καρδιά του ἀπό τά πάθη καί τίς κακές σκέψεις, λέγοντας: «Πρόσεχε σεαυτῷ, μή γένηται ρῆμα κρυπτόν ἐν τῇ καρδίᾳ σου καί ἀνόμημα» (Δευτ. 15, 9). Σ' αὐτή τήν ἐντολή ἔγραψε μιᾶ δλόκληρη ἐρμηνευτική πραγματεία ὁ Μέγας Βασίλειος. Παράλληλα καί ὁ Σολομών λέγει τά ἐξῆς: «Πᾶση φυλακῇ τήρει τήν καρδίαν, ἐκ γάρ τούτων ἐξοδοί ζωῆς» (Παροιμ. 4, 23).

Ὁ δέκατος ὄγδος καί μεγαλύτερος καρπός τῆς προσευχῆς εἶναι ἡ ἀπόκτησις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶναι μητέρα ὄλων τῶν ἀρετῶν, ἐπειδή εἶναι τό πλήρωμα ὄλων τῶν ἀγαθῶν ἔργων καί μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ περιέχεται καί ἡ ἀγάπη πρός τόν πλησίον, κατά τήν μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου πού λέγει: «Ὁ ἀγαπῶν τόν Θεόν ἀγαπᾷ καί τόν πλησίον αὐτοῦ» (Α' Ἰωάν. 4, 21). Καί σ' αὐτές τίς δύο ἐντολές, δηλ. στήν ἀγάπη πρός τόν Θεό καί πρός τόν πλησίον, περιέχεται ὁλος ὁ νόμος καί οἱ προφῆτες (Ματθ. 22, 40). Μέ παρόμοιο τρόπο καί ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος λέγει ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι τό πλήρωμα τοῦ νόμου, ὅταν γράφῃ στούς Ρωμαίους (13, 8) «Ὁ γάρ ἀγαπῶν τόν ἕτερον νόμον πεπλήρωκε».

Αὐτοί λοιπόν καί ἄλλοι πολλοί εἶναι οἱ καρποί τῆς καρδιακῆς προσευχῆς. Ὅποτε, μακάρια καί τρισμακάρια εἶναι ἡ ψυχὴ ἐκεῖνη πού ἐργάζεται μυστικά αὐτή τήν ἀγία προσευχή. Αὐτός πού προσεύχεται μυστικά καί ἀληθινά στό ταμιεῖον τῆς καρδιάς του καί συνομιλεῖ ἐκεῖ μέ τόν Νυμφίον Χριστό, ἐπειδή

ἐργάσθηκε μυστικά ἐδῶ στή γῆ, θά ἀμειφθῆ στά φανερά ἀπό τόν ἐπουράνιο Πατέρα μας κατά τήν ἡμέρα τῆς μελλούσης κρίσεως, ὅπου θά ἀποκαλυφθοῦν ὅλα τά μυστικά ἔργα τῶν ἀνθρώπων.

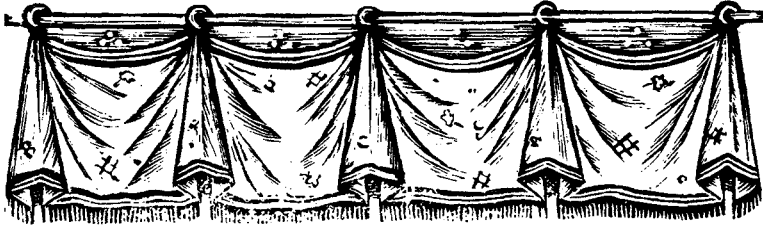
Πιστεύω ὅτι καί στίς ἡμέρες μας στά ἅγια μοναστήρια ἀλλά καί σέ χριστιανούς πού ζοῦν μέσα στόν κόσμο θά εἶναι πολλοί πού ἀπασχολοῦνται μέ αὐτή τήν ἅγια προσευχή, ἀπό τήν ὁποία ἔχουν τόν φόβο τοῦ Θεοῦ, τήν ταπείνωσι καί τή σιωπή στήν ἱερά αὐτή ἐργασία τους. Ἄρκετοί ἀπ' αὐτούς ἐξαγνίζουν τόν ἑαυτό τους μέ ἀνεξίτηλα δάκρυα πού πηγάζουν ἀπό τήν καρδιά τους ἀπό τόν θεῖο φόβο καί προπαντός ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Δέν εἶναι λίγοι αὐτοί πού ἀγωνίζονται νά καθαρίσουν τίς καρδιές τους ἀπό τά πάθη καί τοὺς αἰσχροὺς λογισμούς, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν αὐτό πού λέγει ἡ Γραφή: «Πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ» (Ἐφεσ. 5, 5). Αὐτούς παρακαλῶ καί ἐγώ νά προσεύχωνται γιά μένα τόν ἁμαρτωλό.

Τό ἔλεος καί ἡ εὐσπλαχνία τοῦ Ἐλεήμονος Θεοῦ καί ἡ χάρις τῆς Παναγίας Μητρός Του νά βοηθοῦν ὄλους αὐτούς πού ἀγαποῦν μέ τήν καρδιά τους καί ὄλη τους τήν διάνοια καί δύναμι τόν Θεό, ἐπικαλοῦνται σέ βοήθεια τό Πανάγιο Ὄνομά Του καί τόν μνημονεύουν πάντοτε. Ἀμήν!

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

ΜΝΗΜΗ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Οί τρεῖς μέγιστοι φωστήρες τῆς τρισηλίου θεότητος ἔχουν κάποιες, λίγο γνωστές, σχέσεις μέ τό ὄρος αὐτό τό ἅγιο τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί τῆς Θεομήτορος.

Ἄρχαία καί ἱερή ἀγιορειτική παράδοση θέλει τόν οὐρανοφάντορα Βασίλειο, τόν φίλο τῆς ἡσυχίας, τόν ἀσκητή τοῦ Πόντου, τόν κανονάρχη τοῦ μοναχισμοῦ μας, ν' ἀσκήτευσε σέ μία πλαγιά τοῦ Ἱθῶνα. Ἐκεῖ «ὑπάρχει ἐπί βραχωδῶν καί τραχέων τόπων ἡ πάλαι σκήτη καλουμένη τοῦ ἁγίου Βασιλείου, μετά Κυριακοῦ Ναοῦ σωζομένου ἀκόμη». Τίμια λείψανα τοῦ ἁγίου φυλάγονται σέ πολλές μονές. Τό πῖο πολύτιμο σώζεται στή Μ. Λαύρα καί εἶναι ἀσφαλῶς τό τιμαφέστερο δῶρο τοῦ αὐτοκράτορα Νικηφόρου Φωκᾶ στόν φίλο του ὄσιο Ἱθανάσιο, πού τοῦ τό ζήτησε ὁ ἴδιος. Στό αὐτοκρατορικό χρυσόβουλλο τοῦ 964 ἀναφέρεται: «Ἐφθασε καί γάρ αἰτήσας ἡμᾶς (τήν παναγία καί πανσέβαστο θεία κάρα) τοῦ τῆς οἰκουμένης μεγίστου φωστήρος καί οἰκουμενικοῦ διδασκάλου καί ἱεράρχου τῆς μεγάλης Καισαρείας Καππαδοκίας ἁγίου Βασιλείου τοῦ μεγάλου... δωρεῖται τούτῳ». Ὁ ὄσιος κτίτορας τῆς Λαύρας μέ τούς κανόνες του θεωρεῖται θεμελιωτής τοῦ Βασιλειανοῦ μοναχισμοῦ στόν Ἱθῶνα.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ ἡσυχαστής ἱεράρχης, ὁ ποιητής τοῦ Ποιητοῦ του, κάνει ζωντανή τήν παρουσία του στό φιλόγιο ὄρος μέ τά εὐώδη καί χαριτόβρυτα λείψανά του. Στή

μονή Βατοπεδίου φυλάγεται τό μεγαλύτερο μέρος τῆς κάρας του. Μάλιστα ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Χρύσανθος σημειώνει περί τῆς ἐγκυρότητος τοῦ λειψάνου: «Ἐδιστακτως ἀποφαινόμεθα ὅτι ἡ διαληφθεῖσα σεβασμία καί ἱερά κάρα, ἡ οὐσα πνευματικός ἀνεξάντλητος θησαυρός καί κειμήλιον ἀδαπάνητον ἐν τῷ ἱερῷ καί σεβασμίῳ Βασιλικῷ Μοναστηρίῳ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τοῦ Βατοπεδίου κατά τό Ἁγιώνυμον Ὅρος τοῦ Ἁθωνος ὑπάρχει βεβαίως καί παναληθῶς τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου καί Θεολόγου, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀνέκαθεν παλαιοῖς καταστίχοις καί κώδιξι τοῦ Μοναστηρίου καί Σκευοφυλακίου ναί μήν καί πατριαρχικοῖς γράμμασι μαρτυρουμένη καθορᾶται, οὐχ ἥκιστα δέ καί ἐκ τῆς στικτῆς οὐλῆς τῆς περί τόν ὀφθαλμόν τό ἀναμφίλεκτον κεκτημένη». Τά κάτω ἄκρα τοῦ ἁγίου σώζονται στίς μονές Χιλιανδαρίου καί Ἁγίου Παύλου. Στή μονή Γρηγορίου μικρό μέρος τῆς κάρας του, μέ τήν κάρα τοῦ πατέρα τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ καί σέ ἄλλες μονές ἄλλα τεμάχια.

Τοῦ θείου καί ἱεροῦ Χρυσοστόμου τά θαυμαστά λείψανα, ὡς κειμήλια οὐράνια, ὑπάρχουν σέ πολλές μονές. Τό δεξι χέρι του σέ στάση εὐλογίας «ἐντός ἀργυρεπιχρύσου ἐπενδύματος» — αὐτό πού νεκρό εὐλόγησε τήν ταραγμένη νεκρή Εὐδοξία καί ἠσύχασε — βρίσκεται στή μονή Φιλοθέου. Ἐναφέρεται ὡς δῶρο τοῦ αὐτοκράτορα Θεοδοσίου τοῦ Β' καί εἶναι βέβαια ὁ μεγαλύτερος θησαυρός τῆς μονῆς μαζί μέ τή θαυματουργή εἰκόνα τῆς Γλυκοφιλούσας. Στή Μ. Λαύρα οἱ αὐτάδελφοι αὐτοκράτορες Βασίλειος ὁ Β' καί Κωνσταντῖνος ὁ Η', τό 978, δωρίζουν «ἐν χρυσόπλεκτον λιθοκόλλητον κιβώτιον», ὅπου μαζί μέ ἄλλα λείψανα περιέχεται «ὁ θεῖος βραχίων ἐν δέρματι τοῦ μεγαλοφωνοτάτου καί χρυσηλλάτου τῆς μετανοίας κήρυκος ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσορρήμονος...».

Ἡ τιμή τῶν ἁγίων λειψάνων στήν Ὁρθοδοξία καί ἰδιαίτερα στό Ἅγιον Ὅρος εἶναι πράξη εὐλαβείας καί σεβασμοῦ πρὸς τά καθαρὰ αὐτά δοχεῖα τοῦ πνεύματος, τά σώματα πού ἀσκήθηκαν καί ἁγιασθήκαν καί ἡ χάρις τους εἶναι φανερή, πλούσια καί ποικίλη. Κυρτωμένοι Γέροντες τοῦ Ὁρους, ἀπό τήν ἀσκησι καί τό βάρος τῶν δεκαετιῶν, μέ λαχτᾶρα παιδιοῦ μπροστά

στ' ἅγια λείψανα, κάνουν στρωτές μετάνοιες, τά προσκυνοῦν καί τ' ἀσπάζονται ἀχόρταστα μέ δάκρυα.

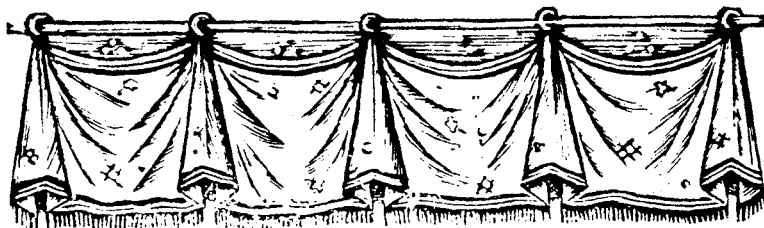
Στή μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν εἶναι ἀφιερωμένοι ναοί παρεκκλησιῶν μονῶν καί κελλιῶν. Ἕνας ἀπό τούς ἀρχαιότερους ναούς τῶν ἁγίων εἶναι ἐνός ἰβηρικοῦ κελλιοῦ, πού ὑπῆρξε ἡ «πάλαι ποτέ ἀκμάσασα» μονή τοῦ Σαράβαρη. Πλήθος βυζαντινῶν εἰκόνων καί τοιχογραφιῶν τους κοσμοῦν Καθολικά καί Κυριακά. Ἑκατοντάδες ἑκατοντάδων χειρόγραφα καί ἔντυπα, φαγωμένα ἀπό τή χρησιμοποίησι, μέ τούς μελίρρυτους ποταμούς τῆς σοφίας τους βρίσκονται στίς πλούσιες βιβλιοθηκες, ὅπου ἐντός τους ἐντῤῥφησαν γενεές μοναχῶν. Πολυφίλητες λειτουργικές φυλλάδες ἀπό σεβάσμιους ἱερομόναχους, εἶναι μοιρασμένες στόν τόπο ὅπου τελεῖται κάθε μέρα ἡ Θ. Λειτουργία, στόν τόπο μέ τίς χίλιες ἅγιες τράπεζες. Στούς ναούς, τίς κοινοβιακές τράπεζες καί τά κελλιὰ ἀγάλλονται οἱ μοναχοί στά θεόπνευστα κείμενα τῶν μεγάλων αὐτῶν ἁγίων. Πολλοί φέρουν τά ὀνόματα ἐκείνων καί ὅπως ἐκείνοι ἀπό «πάντων τῶν ὄντων τήν πρός Θεόν προέκριναν συμβίωσιν». Στίς μῆμες τους τελοῦνται παννύχιες στάσεις ἀπό ἀκούραστους ψάλτες καί διακονητές, μέ τή γνωστή ἁγιορειτική τάξη. Ἀναπέμπονται ἐκ βαθέων φωνές πρός τή σωστική τους πρεσβεία.

Μαζί μέ τούς ψάλτες στήν ἐτήσια σύναξή τους «οἱ πάντες τούς πανταχοῦ θερμῶς προφθάνοντας θεῖους ἀρχιεράρχας ἐγκωμιάζοντες, οὕτως εἶπωμεν· Πανάγιοι διδάσκαλοι, σπεύσατε ἐξελεῖν τούς πιστοῦς ἐκ τῶν τοῦ βίου σκανδάλων...».

Μοναχός Μωϋσῆς Σιμωνοπερτίτης

ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΙΚΕΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Ὁ πατήρ Λάζαρος Διονυσιάτης, σπάνια μορφή — ὑπόδειγμα νηπι-
κοῦ μοναχοῦ, γεννήθηκε στό χωριό Ἀθάνατον Λαρίσης τό 1892. Δεκα-
εννέα μόλις ἐτῶν ἀνέρχεται στόν ἱερώτατο Ἄθωνα, γιά νά ἐπιδοθεῖ σέ
ἀσκητικούς ἀγῶνες μέ ἀσυνήθιστη βία ἕως θανάτου.

Ἐργάσθηκε ἀκούραστα σέ πολλά διακονήματα τῆς μετανοίας του.
Διέπρεπε κυρίως ὡς τυπικάρης, βιβλιοθηκάριος καί νοσοκόμος. Ἡ τά-
ξη τῆς ἐκκλησίας, ἡ ἐπιμέλεια τῆς βιβλιοθήκης, ἡ φροντίδα τῶν ἀσθε-
νῶν ἀπέδωσαν στόν καιρό τους τοὺς καρπούς τῆς ὑπακοῆς.

Μοναχός ταλαντοῦχος, δυνατός στή θέληση, ταπεινός στό φρόνη-
μα, νεκρός στό θέλημα, βιαστής στόν ἀγῶνα, σοφός καί συνετός, ἀνα-
δείχθηκε μυστικός ἐργάτης τῆς νοεράς προσευχῆς, ἐμψυχη ὄντως στή-
λη καί σιωπηλό κήρυγμα. Ὡς τό τέλος τῆς ζωῆς του πουθενά δέν φανέ-
ρωσε τίς πνευματικές του ἀδολεσχίες καί τίς καρδιακές ἀναβάσεις.
Γιαυτό θ' ἀκούσεις ἀπό τοὺς συνασκητές του τά λόγια στερεότυπα: Ἠ-
συχαστικός, σιωπηλός, ταπεινός, ὑπάκουος, ἀπλός, καλός μοναχός.

Στίς 24 Δεκεμβρίου 1974, παραμονή τῆς κατά σάρκα γεννήσεως τοῦ
Σωτῆρος, ὁ μακαριστός γερο-Λάζαρος ἀναγεννήθηκε μέσα στήν Ἐκ-
κλησία τῶν πρωτοτόκων. Ἐφυγε, ἀφήνοντας τά γῆινα στοὺς γῆινους,
καί μεταβαίνοντας ἀπό τήν ἐπίγεια παροικία στήν οὐράνια κατοικία. Ἐ-
κεῖ πλέον ἐπάξια «εὔρε τόπον τῷ Κυρίῳ, σκῆνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ».

Ἐκτός ἀπό τό προσωπικό του παράδειγμα, ἄφησε μιά τεράστια ἱερή
παρακαταθήκη στοὺς μεταγενεστέρους: Τέσσερις οἰκώδεις τόμους χει-
ρόγραφα, διηγήσεις συγχρόνων του καί παλαιῶν πατέρων τῆς Ἱ. Μο-
νῆς Διονυσίου. Μέ θυσία, μέ ἀγάπη, μέ «νοερά αἴσθησι» θάλεγε ὁ ἀγ.

Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, συνέλεξε σάν μέλισσα τό νέκταρ τῶν θείων ἐμπειριῶν καί σοφῶν διδαγμάτων ἀπό τόν ἀνθῶνα τῶν ὁσίων Διονυσιατῶν γερόντων.

Στή συνέχεια δημοσιεύουμε μικρό σταχυολόγημα ἀπό τόν ἀκένωτο αὐτό πλοῦτο. Εὐχῆς ἔργον θᾶναι τέτοιοι θησαυροί νά βγοῦν στό φῶς, νά φωτίσουν καί νά ὀδηγήσουν πολλές ψυχές στής θεογνωσίας τό φῶς.

— Μακαριστέ γερο-Λάζαρε, ἡ ζωή σου μακαρία, ἡ προσφορά σου μεγίστη, ἡ μνήμη σου αἰωνία.

Διήγημα τι φοβερόν τοῦ ἀδελφοῦ Λεοντίου

Μέ τόν ἄνωθι ἀδελφόν συνδεόμεθα δι' ἰδίας ἀδελφικῆς ἀγάπης, καθό συνομήλικες καί ἐπί σειράν ἐτῶν συνεργασθέντες εἰς τό Μετόχιον Βόζινα. Οὗτος συζητήσεως ποτέ γενομένης περὶ τῆς ὀφειλομένης ὑπακοῆς εἰς τόν Ἡγούμενον, ἀναθαρρήσας μοι ἐφανέρωσε κάποιαν φοβεράν τρομάραν, ὅπου τοῦ συνέβη καί ἤρχισε διηγούμενος:

— Δέν σοῦ εἶπα, ἀδελφέ Λάζαρε, τί μοῦ συνέβη πρό ἐτῶν, κατά τά πρῶτα ἔτη τῆς κουρᾶς μου, ὅποτε ἤμην νεαρός, εἰς αὐτό τό ζήτημα, τό περὶ ὑπακοῆς δηλαδή.

— Δέν πειράζει, τοῦ λέγω, πές το μου τώρα, δέν βλάπτει τίποτε πῶς παρῆλθε τόσος καιρός, ὅπου σοῦ συνέβη· ἀρκεῖ νά εἶναι ἐνδιαφέρον νά τό σημειώσωμεν μαζί μέ τά ἄλλα.

— Δέν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς ποῖος χρόνος ἦτο τό 1916 ἢ '17, ὅποτε ὁ μακαρίτης Γέροντάς μου μέ προέτρπε νά βάλω μετάνοιαν νά πάω εἰς τόν μύλον τῶν Μαρνανῶν ὡς κελλάρης, ἀλλ' ἐγώ ὁ πτωχός τόν νοῦν, ἐπειδή δέν μοῦ ἤρεσκεν τό Μετόχιον αὐτό, ἔλεγα τάχα, ὅτι ἐκεῖ κάνει κρύο καί τά ροῦχα μου εἶναι ὀλίγα καί ἴσως κρυολογήσω κλπ. Ἐξ ἄλλου καί πολλοί λησταί ἐγύριζαν εἰς αὐτό τό μέρος καί ἐφοβούμην νά πάω... Ὁ μακαρίτης ὁ Γέροντας μέ εἶπε μιά, μέ εἶπε δύο, παρηγορώντας με ὅτι θά μέ οἰκονομήσῃ ὅ,τι ροῦχα μοῦ χρειάζονται, καί θυμᾶμαι πῶς μοῦ ἔλεγε: «Ἄϊντε, παιδάκι μου, νᾶχης τήν εὐχή τοῦ Προδρόμου, κάμε ὑπακοήν, πήγαινε, διότι ὁ οἰκονόμος εἶναι ὁ μόνος του καί εἶναι ἀνάγκη, πήγαινε παιδάκι μου...». Ἐγώ πάλιν ἀντέλεγον μέ τήν συνήθη ἰδιοτροπίαν μου. Ὅποτε πλέον ἀπηύδισε καί μ' ἐβαρέθηκε καί ἀγανακτισμένος ἄφησε τήν ὑπόθεσι εἰς τόν Τίμιον Πρόδρομον... καί οὕτως ἀνεχώρησα ἐκ τοῦ Ἡγουμενείου πηγαίνων εἰς τό κελλίον μου. Ἄχ ἀδελφέ μου, ὁσάκις τό ἐνθυμοῦμαι, πάντοτε τρέμω ἀπό τόν φόβον μου. Κατά τās δύο ἢ τρεῖς τῆς νυκτός βλέπω ἕναν φοβερό γίγαντα μέσα εἰς τήν κάμαράν μου μ' ἕνα βούρδουλα εἰς τό χέρι καί κα-

θώς ἤμην κοιμώμενος, ἐξύπνησα καὶ ἐσηκώθηκα ἀπὸ τὸν τρόμον μου. Μ' ἀρχίζει τὸ μαστίγωμα ἐπιλέγων συγχρόνως: «Τί καλόγερος εἶσαι ἐσύ; Γιατί δὲν κάνεις ὑπακοή;». Φράτ! ἀπὸ 'δῶ, φράτ! ἀπὸ 'κεῖ. Ἐγὼ ἄρχισα νὰ κλαίγω καὶ νὰ τὸν παρακαλῶ νὰ παύσῃ νὰ μέ κτυπᾶ, καὶ θὰ κάμω εἰς τὸ ἐξῆς ὑπακοὴν κλπ. Ἀμέσως, ἀδελφέ μου, ὁ φανεὶς ἐγένετο ἀφανής. Ἐγὼ δὲ στένων καὶ τρέμων ἔδραμον αὐτὴν τὴν ὥρα εἰς τὸ Ἑγουμενεῖον, ἐξύπνησα τὸν Γέροντα ἀπὸ τὸν ὕπνον, κλαίων καὶ ὀδυρόμενος ἔπεσα εἰς τὰ ποδάρια του, παρακαλῶν νὰ μέ διαβάσῃ μίαν εὐχὴν συγχωρητικὴν, ἐξομολογούμενος τὸ πάθημά μου καὶ ὑποσχόμενος εἰς τὸ ἐξῆς μηδέποτε νὰ παρακούσω εἰς τὰ κελεύσματά του. Οὕτως πραϋνθεὶς ὁ Γέροντάς μου, μοὶ ἀνέγνωσε τὴν συγχωρητικὴν εὐχὴν καὶ οὕτως ἀναθαρρήσας ἐπέστρεψα εἰς τὸ κελλίον μου καὶ ἠσύχασα. Καὶ τὴν ἄλλην μ' ἐβλεπεσ ἔτοιμον ἐπὶ ποδός μέ τὰς ἀποσκευάς μου ἀναχωρῶν διὰ τὰ Μαριανά.

— Ἄ! εὐχαριστῶ πολύ, πάτερ Λεόντιε, τὸ πάθημά σας ἄξιον ἰστορικῆς σημειώσεως καὶ ὠφέλιμον τοῖς κοινοβιᾶταις μοναχοῖς.

Δίηγησις ἐτέρου ἀδελφοῦ

Ἄδελφός τις πάνυ μοι οἰκεῖος διηγήσατό μοι τὰ ἀκόλουθα:

— Ἐγὼ ἀδελφέ Λάζαρε, ἔχω πολλὴν εὐλάβειαν, καθὼς καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀδελφοί, εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τὴν κάτωθι τοῦ Ἀρχονταρικίου ὑπάρχουσαν, εἰς τὴν ὁποίαν πολλάκις πηγαίνω καὶ τὴν προσκυνῶ, ἀνάπτων καὶ τὸ κανδήλιον αὐτῆς.

Ἐφέτος (1957) κατὰ τὴν 5ην ἢ 6ην Ἰουνίου, δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς, περὶ τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας, ὑπῆγα κατὰ τὴν συνήθειάν μου καὶ μετὰ πολλῆς εὐλαβείας καὶ ἀγάπης ἀσπαζόμενην τοὺς πανηγιασμένους πόδας του ψάλλον συνάμα καὶ τὸ Ἀπολυτίκιόν του: «Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων...». Ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν, δὲν γνωρίζω πῶς μοι ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν καὶ εἶπα ταῦτα πρὸς τὸν Τίμιον Πρόδρομον μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ εὐλαβείας: «Ἄγιε Ἰωάννη πολὺ σέ παρακαλῶ, νὰ μέ εὐλογήσῃς μέ τὴν Ἁγίαν σου Δεξιάν εἰς τὴν κεφαλὴν μου, ἀλλὰ νὰ αἰσθανθῶ τὴν ἐπαφὴν της, ὡς γνωρίζει καὶ θέλει ἡ ἄγνωσθην σου. Δὲν φεύγω ἂν δὲν μ' εὐλογήσῃς». Καὶ ταῦτα λέγων μετὰ υἱικῆς καὶ θερμῆς ἀγάπης κατεφίλουν τοὺς πόδας του. Καὶ ὡ τῶν παραδόξων θαυματουργιῶν σου, Τίμιε Πρόδρομε! Ἐνῶ ταῦτα ἔλεγον, φῶς ὡς ἀστραπὴ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς εἰκόνας καὶ μέ περιέλαμψεν καὶ ὄλον μέ κατεφώτισεν. Ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῇ θαυμαστῇ θαυματουργίᾳ ταύτῃ, ἐκ μέσης ψυχῆς καὶ καρδίας, ἠὐχαρίστησα αὐτῇ καὶ οὕτως ἐκ τοῦ προσκυνηταρίου ἐξῆλθον, χαίρων καὶ ἀγαλλώμενος καὶ μέ χρηστάς ἐλπίδας τρεφόμενος.

Ἐτέρα διήγησις τοῦ ἀδελφοῦ Χρυσάνθου

Κατὰ τό πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνός Φεβρουαρίου σωτηρίου ἔτους 1937, συναντήσας μοι ὁ ἀδελφός Χρυσάνθος ἔξωθεν τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Νοσοκομείου «ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», μ' ἐπῆρε καί ἐμπιστευτικῶς, ἐν πολλῇ συντριβῇ καί κατανύξει μοί ἀνακοίνωσε τί τοῦ συνέβη τήν παρελθοῦσαν νύκτα:

— Ἐγώ, ἀδελφέ Λάζαρε, καθὼς γνωρίζεις, διότι καί τὰς κινήσεις καί ἐνεργείας μου ἐβλεπες ἐπί πολλά ἔτη τώρα, ἐπεθύμουν νά γίνω προϊστάμενος. Ἄφου δέ ἐπί πολλά ἔτη ἐπροσπάθησα παρακαλῶν τόν ἕναν καί τόν ἄλλον καί τόν Ἡγούμενον πολλές φορές τόν ἐξάλιζα γι' αὐτό τό ζήτημα καί κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν, ὡς ἀποδεικνύεται τώρα, δέν τό ἐκατώρθωσα, ἦλθα εἰς τόσην λύπην καί στενοχωρίαν, τῇ συνεργείᾳ βέβαια καί τοῦ πονηροῦ, τόσο ἀπελπίσθηκα καί ἐσκοτίσθηκα ὁ νοῦς μου, ὅπου ἀπεφάσισα νά αὐτοκτονήσω. «Ἄκους ἐκεῖ», ἔλεγα μέ τόν λογισμόν μου, «τόσοι νεώτεροι ἀπό ἐμέ νά τοὺς κάμουν προϊστάμενους καί ἐγώ ὅπου ἐγήρασα κ' ἐργάσθηκα σέ τόσα διακονήματα νά μέ καταφρονοῦν! Αὐτό δέν τό ἀνέχομαι πλέον. Θά κατέβω κάτω στήν θάλασσα, θά δώσω μιά βουτιά νά πνιγῶ καί ἄς ὄψονται αὐτοί!». Ταῦτα μελετῶν ἀδελφέ ἐπί πολλές ἡμέρας, ἔλαβον τελείαν ἀπόφασιν νά πράξω τό νοούμενον. Ἄλλά σπλαγχνισθεῖς με ὁ Πανάγαθος Θεός, τῇ πρεσβείᾳ τοῦ ἀγίου Προστάτου μας Τιμίου Προδρόμου, μοί ἔνευσεν εἰς τόν λογισμόν μου ὅτι πρὶν ἐκτελέσω τοῦτο, νά κάμω ἕνα τριήμερον, δηλαδή ἐπί τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας νά περικλεισθῶ μέσα στό κελλί μου, νά μή γευθῶ τίποτε, νά κλείσω πόρτες καί παράθυρα καί νά προσεύχωμαι συνεχῶς μέ τό κομποσχοῖνι μου. Τοῦτο λοιπόν ἀποφασίσας, ἐσφάλισα ἐπιμελῶς πόρτες καί παράθυρα, ὥστε νά μή εἰσέρχεται ἀπό πουθενά φῶς καί ἔτσι μέσα στό σκότος εὐρισκόμενος ἐπροσηχόμην συνεχῶς ἐπί δύο ἡμερονύκτια, χωρὶς νά γευθῶ τίποτε οὔτε νερό, οὔτε νά πλαγιάσω στό κρεβάτι μου, ἀλλά ἔτσι προσευχόμενος, ἄλλοτε μὲν ὄρθιος, ἄλλοτε καθήμενος, καί μόλις μέ ἤρπαξεν ὀλίγος ὕπνος καί πάλιν ὡς ἐξυπνοῦσα ἐπροσηχόμην. Τήν τρίτην ἑσπέραν λοιπόν, κατὰ τὰς 3 ἢ 4 ὥρας τῆς νυκτός ἔξαφνα γίνεται μία λάμψις κ' ἔφεξεν ὄλον τό κελλί μου· συνάμα δέ ἀκούω καί μίαν ἠχηράν φωνήν καί μοί ἔλεγε: «Διατί δέν ἠσυχάζεις; Διατί εἶσαι ταραγμένος καί σκέπτεσαι νά κατέβης εἰς τήν θάλασσαν νά πνιγῆς;». Ἐγώ, ἀδελφέ, ὡς εἶδον τήν λάμψιν, ἤκουσα καί τήν φωνήν, μοῦ ἔφυγεν ὀλη ἐκεῖνη ἡ στενοχωρία καί ἡ λύπη ὅπου μέ ἐβασάνιζε καί ἄρχισα συνεχῶς νά κλαίω, νά

κλαίω, νά χύνω δάκρυα ἀκατάπαυστα καί νά ζητῶ συγχώρησιν ὁμολογῶν ὅτι ἔσφαλα, ἐπλανήθηκα ὑπό τοῦ πονηροῦ: «Συγχώρησόν με Ἄγιε...». Ἡ φωνή ἐπανελάβε: «Διατί παράτησες τήν ψαλτική, τί ἔχεις τώρα μίαν ἐβδομάδα νά μήν πλησιάσης εἰς τόν χορόν, ἀλλά νά γυρίζεις ἐδῶ καί ἐκεῖ καί νά ζητᾶς νά γίνης προϊστάμενος; Δέν γνωρίζω ἐγώ ποῖος εἶναι γιά προϊστάμενος; Καί ὅταν ἐγώ δέν θέλω, πῶς μπορείς ἐσύ νά γίνης προϊστάμενος; Δέν γνωρίζω ἐγώ ποῖος εἶναι γιά προϊστάμενος;». Ἐγώ συνεχῶς ἔκλαιον πεσμένος εἰς τό πάτωμα καί τόν ἐπαρακαλοῦσα νά μέ συγχωρήσῃ καί εἰς τό ἐξῆς θά ἡσυχάσω καί εἰς τόν χορόν θά ἐπανέλθω καί οὐδέποτε πλέον θά ζητήσω νά γίνω προϊστάμενος.

Ἀφοῦ εἶπα αὐτά ἐχάθηκε ἡ λάμψις, ἔπαυσεν ὁ κατ' ἐμοῦ ἔλεγχος, εἰρήνευσα εὐθύς, ἀδελφέ μου, καί ὅταν ἐσήμανε ἡ ἀκολουθία, ἦλθα εἰς τήν ἐκκλησίαν καί ἤκουσα τήν ἀκολουθίαν τοῦ ὄρθρου καί τήν Λειτουργίαν εἰς τό παρεκκλήσιον.

Τά ἀνωτέρω ἤκουσα μετά θαυμασμοῦ καί ἐκπλήξεως ἱστοροῦμένα μοι ὑπό τοῦ αὐτόπτου καί παθόντος ἀδελφοῦ, ἐφ' ᾧ καί σημειῶ ταῦτα πρὸς γνῶσιν τῶν μεταγενεστέρων ἀδελφῶν. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἀδελφός Χρῦσανθος εἶχε πολλήν ἀπλότητα καί δι' αὐτό ἔτυχε τοῦ θεοῦ ἔλεους καί τῆς ἰδιαιτέρας προστασίας τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Διότι ἐπί 25ετίαν ἔψαλλε συνεχῶς εἰς τόν Δεξιόν χορόν μετά πολλοῦ θρησκευτικοῦ ζήλου καί εὐλαβείας.

Ἐτέρα διήγησις τοῦ ἀδελφοῦ Ἱεροθέου

Ἐνστάζων σταγόνας τινάς κολλυρίου εἰς τοὺς ἀμβλυποῦντας ὀφθαλμούς τοῦ ἀδελφοῦ Ἱεροθέου, κατὰ τήν 11ην μηνός Φεβρουαρίου 1958 ἐν τῷ ἰατρείῳ τῆς Μονῆς, δραξάμενος τῆς εὐκαιρίας ὁ ἀδελφός μοί διηγήθη μέ τήν διακρίνουσαν αὐτόν ἀπλότητα καί ἀφέλειαν τήν ἀκόλουθον διήγησιν, ἣν καί σημειῶ πρὸς γνῶσιν καί ὠφέλειαν τῶν μεταγενεστέρων· ἐφ' ᾧ καί ἤρχισε λέγων μοι:

— Πάτερ Λάζαρε, ἓνα θαυμάσιον πρᾶγμα πού μοῦ συνέβη αὐτάς τὰς ἡμέρας!

— Λέγε, Πάτερ Ἱεροθέε, σ' ἀκούω...

— Αὐτάς τὰς ἡμέρας, ἀδελφέ, σοῦ λέγω αὐτά τά πνευματικά, γιατί ξεύρω ὅτι εἶσαι μυστικός, πού ξεθαρρῶ νά τά πῶ σ' ἄλλον! — Θά μέ περάσῃ γιά τρελλόν...

— Ἐχεις δίκαιο, τοῦ λέγω. Λέγε μου ν' ἀκούσω καί ἴγω δέν θά τά πῶ σέ κανέναν.

— Αὐτάς τάς ἡμέρας πού ἔρχεται ἡ ἀποκριά τοῦ Τυροφάγου καί τήν Τετάρτη μετά τό τριήμερο, γιά νά βρεθῶ λιγάκι καθαρός καί ἄξιος γιά τήν ἅγιαν Κοινωνίαν, ὅπου κατά τήν τάξιν τῆς Μονῆς τότε πρέπει νά κοινωνήσουμε, ἐβίασα τόν ἑαυτό μου, ἀδελφέ, ἐγκρατεῦμόν καί τόν κανόνα μου — τίς μετάνοιες καί τά κομβοσχοίνια — τά διπλασίασα. Τρεῖς-τέσσερις ὥρες ἀποβραδὶς προσευχή, μετάνοιες κλπ. τά ξέρεις. Δύο ἡμέρες λοιπόν πρὶν τῆς ἀπόκρεω (Τυροφάγου), τήν νύκτα τῆς βῆς πρὸς τήν 7ην, καθὼς ἐπροσηυχόμην εἰς τάς τρεῖς ἡ ὥρα τῆς νυκτός, ἔξαφνα βλέπω τό κελλί μου καί ἐγέμισε φῶς! Φῶς, μά τί νά σοῦ πῶ; "Ὅχι λάμπες, ὄχι ἠλεκτρικά... ἀλλά σάν ἥλιος κάτασπρος καί μοῦ φαινόταν ὅτι ἔβγαине ἀπό τήν εἰκόνα ὅπου ἔχω τῆς Παναγίας.

Τόν ἐρωτῶ:

— "Ὅταν εἶδες αὐτό τό φῶς, ἐφοβήθηκες; Σοῦ ἤλθε δειλία;

— "Ὅχι, μοῦ λέγει, δέν ἐφοβήθηκα, ἀλλά πολύ εὐχαριστήθηκα καί χαράν πολλήν αἰσθανόμην καί ἄρχισα νά λέγω τούς Χαιρετισμούς τῆς Παναγίας καί ὅ,τι ἄλλο ἤξερα ἀπό τήν Παράκλησιν, ἀπό τά Μεγαλυνάρια, "Ἄξιόν ἐστίν κλπ. καί τά ἔψαλλα μέ πολλήν χαράν καί εὐχαρίστησιν!

Ταῦτα ἀκούσας ἐξεπλάγην καί συνεχάρην τόν ἀδελφόν καί ἐδόξασα τήν ἄπειρον εὐσπλαγχνίαν τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας Αὐτοῦ Μητρός, ὅτι τοῖς ταπεινοῖς καί ἀσήμοις μέ πολλήν ἐπιείκειαν καί εὐσπλαγχνίαν συγκαταβαίνει καί παρηγορεῖ τούς οἰκείους του. "Ἐπειτα τόν ἐρώτησα:

— "Ἔως πόσην ὥραν ἐστάθηκε τό φῶς εἰς τό κελλίον σου;

Καί μοῦ εἶπε:

— Τρεῖς ἕως τέσσερες ὥρες θαρρῶ νά ἐστάθηκε καί ὕστερα ἐχάθηκε.

"Ἄς τά ἀκούσουν ἅπαντες οἱ ἐγγράμματοι, οἱ πολυῆεροι καί οἱ τά μεγάλα ἀξιώματα καί θέσεις κατέχοντες καί οἱ δοκοῦντες εἶναι τί.

Τινά περί Ἄνθιμου Μοναχοῦ Διονυσιάτου

Μέ τόν ἀδελφόν Ἄνθιμον εἶχομεν ἰδιαίτεράν ἀδελφικήν ἀγάπην, καθότι ἐτυγχάνομεν παραδελφοί καί ἕτερος λόγος ὅτι εἰς ἀμφοτέρους ὑπεκαίετο ὁ ζῆλος νά ἐξέλθωμεν τῆς Μονῆς ν' ἀγωνισθῶμεν εἰς τήν ἐρημον στοιχοῦντες τῇ διδασκαλίᾳ καί ὑποθήκαις τοῦ ὁσίου Πατρός ἡμῶν Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, τοῦ ὁποίου τήν βίβλον ἀναγινώσκοντες εἶχομεν ὡς ἡδύ ἐντρύφημα καί μελέτημα τῆς καρδίας καί μουούμενοι τὰς μυστικὰς θεωρίας καί ἀναβάσεις ἱεράς τὰς ἐκ τῆς ἡσυχαστικῆς ζωῆς

καί ἀδιαλείπτου προσευχῆς προσγινομένης ταῖς φιλοθέοις ψυχαῖς. Καί αὐτός ὡς προκατηρτισμένος, ἐπρογυμνάζετο εἰς τήν ἀσκητικὴν ζωὴν, νηστεύων ἀπὸ τοῦδε, ἀδιαλείπτως προσευχόμενος καί παννυχίους ἀγρυπνίας ἐκτελῶν. Καίτοι ἐν τῷ μαγειρείῳ διηκόνει μαγειρέων τὰ συνήθη διὰ τὴν κοινὴν τράπεζαν φαγητά, ὀψάρια, σουπες αὐγολέμονον κλπ., ἅτινα μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας παρεσκεύαζεν εἰς ἀνάπαυσιν τῆς ἀδελφότητος, εἰς τὸν ἑαυτὸν του οὐδὲν ἔδιδεν ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ ἤρκειτο εἰς τὸ μουσκεμένον παξιμάδιον καί ὀλίγας τυχόν ἐλαίας. Τοῦτο ἦτο ἡ αἰτία πού ἔκαμε τοὺς δαίμονας καί ἐφρύαξαν καί κατησχύνθησαν καί, ἂν εἶχον ἐξουσίαν, ζῶντα θά τὸν κατεσπάραττον! "Ὅθεν καί ὑπὸ τοῦ φθόνου τηκόμενοι, μὴ ἔχοντες πῶς νά τὸν ἐκδικηθῶσιν — διότι ὁ Κύριος δέν τοὺς ἐπέτρεπεν — ἐξεθύμανον μέ τὸ νά θορυβῶσιν καί νά βροντοκοπῶσιν ἐπάνω εἰς τὴν μαγειρικὴν θερμάστραν, κτυπῶντες τὰ σίδηρα καί φωνάζοντες, καί ὡς ποτέ χαριέντως μοί ἔλεγεν: «Δέν ἤσουν ἐδῶ ν' ἀκούσης τὸ πανδαιμόνιον πού γινόταν, χαλκιδιὸ τό ἔκαμαν τό Μαγειρεῖον. "Ὀλη τὴν νύκτα βροντοῦσαν καί ἐφώναζαν τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα». Καί εἰς ἐκφρασθεῖσαν ἀπορίαν μου καί ἐρώτησιν, διατί κάμουν τὰ τοιαῦτα; Μοί εἶπεν, ὅτι «τούς κατατήκει ὁ φθόνος, γιατί, ἐνῶ διὰ τοὺς ἄλλους μαγειρεῦω, πρὸς τὸν ἑαυτὸν μου νηστεύω καί τοὺς κατασυντρίβει καί τοὺς καίει ἡ νηστεία καί ἡ προσευχή».

Καί αὐτός μέν ὡς δυνατός διὰ τὴν τοιαύτην ζωὴν, ὠκονόμησεν ὁ Κύριος καί ἀπὸ τριακονταετίας ἤδη ἠύλισθη εἰς τὴν ἔρημον, κατὰ τὸν πόθον του, ἀγωνιζόμενος τὸν καλὸν ἀγῶνα παρὰ τὴν Μικράν Ἀγίαν Ἄνναν μετὰ θεοφιλοῦς συνοδίας δύο ἐτέρων ἀδελφῶν μαθητῶν του. Ὁ δὲ γράφων, ὡς ἀνάξιος, δειλός καί φιλόψυχος, ἔμεινεν καί μένει καί θά μένη ἐνθάδε διὰ παντός!

Μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του, συναντηθέντες ποτέ καί κατερχόμενοι ἐκ Καρυῶν πρὸς τὴν Δάφνην, μοῦ διηγεῖτο ἐμπιστευτικῶς εἰς προταθεῖσαν ἐρώτησίν μου, πῶς περνᾷ εἰς τὴν ἔρημον καί ἂν εἶναι εὐχαριστημένος, εἶπε μοι: «Ἀχ ἀδελφέ μου Λάζαρε, τώρα δόξα τῷ θεῷ εἶμαι καλά, ἔχω καί συνοδίαν. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ὑπέφερον, ἀλλ' ἔπρεπε νά δοκιμασθῶμεν, πλὴν δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν». Καί ἐσυνέχισε λέγων μοι: «Πρὸ πενταετίας, κατὰ μόνας παροικῶν ἐν τῇ ἀσκητικῇ μου Καλύβῃ, ἠσθένησα καί προσεβλήθην ὑπὸ πυρετοῦ. Ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας μόνος μου ἐκυβερνώμην, χωρὶς νά μέ ἐπισκεφθῇ κανεὶς ἐκ τῶν γειτονικῶν Καλυβῶν. Ἐτηκόμην ὑπὸ τῆς λαύρας τοῦ πυρετοῦ καί δέν εἶχον τίποτε τό κατάλληλον φάρμακον ἢ προσφάγιον, χωρὶς ὁμως καί νά γογγύσω περὶ τούτου καθόλου. Διηνε-

κῶς ἐδόξαζον τόν Θεόν τόν ποικιλοτρόπως οἰκονομοῦντα τό συμφέρον τῆς ψυχῆς μας. Ἐφοῦ ἐπέρασαν αἱ τρεῖς ἐβδομάδες, ἀκούω μίαν πρωΐαν κτύπον εἰς τήν θύραν τῆς Καλύβης μου. «Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν...». Ἐπῆγα καί ὡς ἠδυνήθηκα ἄνοιξα τήν θύραν καί βλέπω ἄγνωστον τινα μοναχόν, δίδοντά μοι ὀλίγα ὀψάρια φρέσκα, κατάλληλα διά σούπαν, ὅπως ἐπεθύμουν καί λέγει μοι: «Πάρε αὐτά τά ὀψάρια νά τά βράσης ὡς ἀγαπᾶς καί ὅ,τι ἄλλην χρεῖαν ἔχεις, εἶμαι εἰς τήν διάθεσίν σου. Θά καθίσω νά σέ ὑπηρετήσω ἕως ὅτου γίνης καλά». Ἐγώ ὁμως ἀνελπίστως ταῦτα ἰδών καί ἀκούσας, εὐχαρίστησα ἀπό μέσης καρδίας τόν Πανάγαθον Κύριον καί τήν Παναγίαν αὐτοῦ Μητέρα, ἐπί τῇ μνήμῃ τῆς ὁποίας τιμᾶται ἡ Καλύβη μου καί εὐχαριστήσας αὐτῷ ὡς ἔπρεπε, ἔλαβον τά ψάρια καί ὑπό τοῦ ἀγνώστου μοναχοῦ βοηθούμενος, εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἀνέρρωσα, καί ἀφοῦ ἔγινα καλά, τότε ὁ βοηθός μοι ἀποχαιρετήσας μοι, ἀφανῆς ἐγένετο. Ταῦτα, ἀδελφέ, σοί τά λέγω ἐμπιστευτικῶς καί παρακαλῶ μή πρός τό παρόν τά κοινολογήσης.

— Μά τοῦ λέγω, ποιός Μοναχός ἦτο αὐτός; Δέν τόν ἐγνώριζες πρωτύτερα;

— Ὅχι, λέγει μοι, πρώτην φοράν τόν εἶδον.

— Αἶ τοῦ λέγω, ἡ Παναγία πού λατρεύεις καί τιμᾶται τό Καλύβη σου, αὐτή ἐπρόσταξε τόν ἄγγελόν σου νά ἐμφανισθῇ καί νά σέ βοηθήσῃ εἰς τήν ἀσθένειάν σου ν' ἀναρρώσης.

— Πιθανόν, μοί λέγει, νά εἶναι ὡς τό λέγεις.

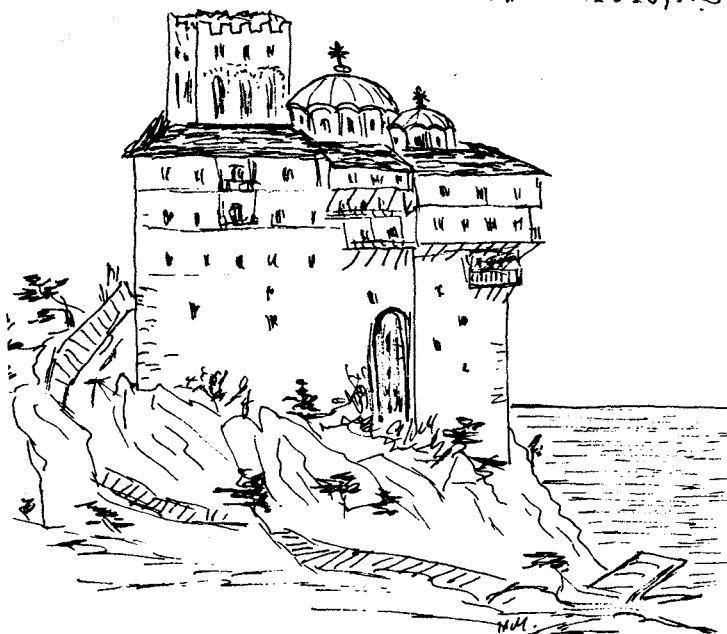
Καί ταῦτα καθ' ὁδόν διηγούμενοι, ἐφθάσαμεν εἰς τήν Δάφνην, ὅπου τε ἀναγκαστικῶς ἐπαύσαμεν τήν περί πνευματικῶν ὁμιλίαν μας.

Ἐτέρα διήγησις τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντίπα εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ὁ ἀδελφός Ἀντίπας διηγήσατό μοι τό ἀκόλουθον: «Κατά τήν 29ην Ἰουλίου 1957, εἰς τόν ὄρθρον τῆς Κυριακῆς, διαβαστής ὑπάρχων τῆς ἐβδομάδος, συνάμα δέ καί παρανοσοκόμος, ἔχων τήν ἐπιμέλειαν τῆς φωταγωγίας τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Νοσοκομείου «Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», ἐπῆγα τήν ὥρα πού κτυποῦσε τό χειροσήμαντρον διά τήν τοῦ ὄρθρου ἀκολουθίαν, ἐπῆγα ἐπαναλέγω, εἰς τό παρεκκλήσιον ν' ἀνάψω τά καντήλια καί ἐν τῷ ἅμα νά προλάβω τήν ἀρχήν τῆς ἀκολουθίας τοῦ Μεσονυκτικοῦ, διά νά κανοναρχήσω καί τόν Τριαδικόν Κανόνα. Ὅμως κατά ἀτυχῆ σύμπτωσιν εὗρηκα ὄλα τά κανδήλια ἐσβεσμένα καί δέν εὔρον ἑτοιμον φῶς διά νά τ' ἀνάψω· σπίρτα οὔτε

στό παρεκκλήσιον εὑρέθησαν, οὔτε ἐπάνω μου εἶχον· ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην νά ὑπάγω εἰς τό κελλίον μου εἰς τό ἐπάνω ὄροφον, ὁπότε θά ἀργοποροῦσα καί δέν θά ἐπρολάμβανον εἰς τήν ἐκκλησίαν νά διαβάσω καί κανοναρχήσω. Ἐν τῇ μεγάλῃ μου σπουδῇ καί ἀπελπισίᾳ, ἐφώναξα μετά πίστεως εἰς τόν Χριστόν μας λέγων: «Χριστέ μου, δεῖξον τό θαῦμα σου, νά πατήσω τόν διάβολον πού μέ ἐμποδίζει νά μή φθάσω στήν ἐκκλησίαν». Καί ὡ τῶν θαυμασίων σου, Δέσποτα Κύριε! Ἄστρα-πή ἐξέλαμψεν ἀπό τήν εἰκόνα τοῦ Κυρίου μας καί τό κανδήλι ἐφάνη αὐθωρεῖ ἀναμμένον, ἀπό τό ὁποῖον ἐπῆρα φῶς, ἀναψα τά ἐπίλοιπα δύο κανδήλια καί ἔτρεξα μέ σπουδήν εἰς τήν ἐκκλησίαν καί ἐπρόλαβα πρὶν βάλῃ Εὐλογητός ὁ παῖς, εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί καταισχύνην τοῦ πονηροῦ δαίμονος.

~ ΤΕΡΑ ΜΟΝΗ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ. ~

ΟΣΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ Ο ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ, ΕΚ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΚΗΣ ΣΚΗΤΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ (1808-1903)*

★ Ὁ μεγαλόσχημος μοναχός Νεκτάριος Γκρέτσου ἦταν ἕνας ἀπό τούς σπουδαιότερους ρουμάνους μοναχοῦς, πού ἀσκήτεψαν ἀνά τούς αἰῶνας στό Ὅρος Ἄθω. Γεννήθηκε στήν πόλι Χούς ἀπό μιά πιστή στό Θεό ἀγροτική οἰκογένεια, πού ἀπέκτησε πολλὰ παιδιά. Ὅταν βαπτίσθηκε, ἐπῆρε τό ὄνομα Νικόλαος. Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός του Ἀλέξανδρος ἦταν κιάλας μοναχός στό μοναστήρι Τσιολάνου ἐπαρχίας Μπουζάου μέ τό ὄνομα Ἀθανάσιος.

★ Κατά τά ἔτη 1840-1842 ὁ Ἐπίσκοπος Σωφρόνιος Μικλέσκου ἐπῆρε τόν νεαρό Νικόλαο στήν Ἐπισκοπή τῆς πόλεως Χούς μαζί μέ ἄλλους νέους, ὅπου τούς ἐδίδασκε τό τυπικό καί τήν ἐκκλησιαστική μουσική. Ὁ νεαρός Νικόλαος, ἐπειδή εἶχε στολισθῆ ἀπό τό Θεό μέ τό δῶρο τῆς ὠραίας ψαλμωδίας, σέ λίγο καιρό ἐξασκήθηκε καλά στήν τέχνη τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καί ξεπέρασε ὅλους τούς πρωτοψάλτας τῆς Ἐπισκοπῆς.

★ Ὅταν ἦταν ψάλτης στήν ἐκκλησία τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στό Γκάλατς, ἄκουσε γι' αὐτόν ὁ ἀδελφός του Ἀθανάσιος ἀπό τό μοναστήρι τοῦ Τσιολάνου. Ὡς ἐκ τούτου, φοβούμενος μήπως ὁ νέος πάρη ἄθελά του κανένα στραβό δρόμο, καβαλλίκευσε ἀμέσως ἕνα ἄλλο, ἦλθε στό Γκάλατς καί ἀφοῦ τόν βρῆκε, τοῦ εἶπε:

- Δέν εἶσαι τοῦ λόγου σου ὁ Νικόλαος Γκρέτσου ἀπό τό Χούς;
- Μάλιστα, ναί, ἀπάντησε ὁ νέος.
- Ἐγώ εἶμαι ὁ ἀδελφός σου Ἀθανάσιος.

* Ἐκ τοῦ «Ρουμανικοῦ Γεροντικοῦ», Ἰωαννικίου ἱερομονάχου, μετάφρασις ὑπό Δ.Μ.Γ.

— Είχα άκούσει και έγώ ότι έχω έναν άδελφό μοναχό, αλλά δέν τόν έγνώριζα.

— Έγώ είμαι, τού άπάντησε ό πατήρ Άθανάσιος. Έλα μαζί μου στό μοναστήρι. Καί άμέσως άνεχώρησαν και οί δύο για τό μοναστήρι τού Τσιολάνου.

★ Βλέποντας ό στάρετς τής μονής τήν ταπεινώσει τού άδελφού Νικολάου και τήν ώραιά ψαλμωδιά του, τού έφόρεσε τά ράσα και τόν έβαλε νά ψάλλη στήν έκκλησία. Άργότερα, όταν έπλησίαζε ή πανήγυρις τού μοναστηριού Καλνταρουσάνι, προσεκλήθη και ό ρασοφόρος Νικόλαος μέ τόν άδελφό του Άθανάσιο από τό Τσιολάνου. Έκει πλέον άφού κατέπληξε όλους μέ τήν φωνή του και τήν ψαλτική του τέχνη, ό ιερομόναχος Μακάριος, διδάσκαλος τής ψαλτικής από τήν Μητρόπολι τού Βουκουρεστίου, θέλησε νά τόν πάρη μαζί του και νά τόν κάνει διδάσκαλο και πρωτοψάλτη. Άλλά ό πατήρ Άθανάσιος και ό άδελφός του Νικόλαος, άφού έμίσησαν τιμή και δόξα τού κόσμου αύτου, τά άφησαν όλα και μετέβησαν στό Άγιον Όρος.

★ Ό ρασοφόρος (δόκιμος) Νικόλαος, όντας ακόμη πολύ νέος, δέν έγινε δεκτός στό Άγιον Όρος Άθω. Γι' αύτό άνεχώρησε μέ τόν άδελφό του, για νά προσκυνήσουν τόν Τάφο τού Κυρίου και κατόπιν έπέστρεψαν στήν Μοδαβία, στό μοναστήρι τού Νεάμτς. Έδώ ό μεγάλος στάρετς Νεονίλλος, άκούοντας τήν ώραιά ψαλμωδιά του και βλέποντας τόν ζήλο του στίς ιερές άκολουθίες, άμέσως τόν έκούρευσε μεγαλόσχημο μοναχό μέ τό όνομα Νεκτάριος. Κατόπιν, παραμένοντας λίγο καιρό εκεί οί πατέρες μεγαλόσχημοι Άθανάσιος και Νεκτάριος, έπέστρεψαν πάλι στό Άγιον Όρος κατά τό έτος 1843, όπου οί ίδιοι άγόρασαν ένα μικρό κελλί άνατολικά τού Άθωνος στήν περιοχή πού όνομάζεται Βίγλα.

★ Στο Κελλί αύτό τής Βίγλας, κάτω από τήν κορυφή τού Άθωνος, έζησαν και οί δύο άδελφοί επί 16 συνεχή χρόνια μέ σκληρή άσκησι όμοία τών μεγάλων Άθωνιτών ήσυχαστών. Όλη τήν εβδομάδα τήν περνούσε ό όσιος Νεκτάριος χωρίς νά βγαίνη καθόλου από τό κελλί του, ένώ τίς Κυριακές και έορτές έρχόταν μέ τόν άδελφό του στή σκήτη τού Προδρόμου πού είχε τότε κτισθή, ή σέ άλλες σκήτες και μοναστήρια, και έψαλλε στίς έκκλησίες «σάν ένας ένσαρκος άγγελος».

★ Έλεγαν πάλι γι' αύτόν ότι στήν άρχή τής Μεγάλης Τεσσαρακοστής δέν έβγαине καθόλου από τήν έρημιά του μέχρι τής Άναστάσεως τού Κυρίου. Παρέμενε στό κελλί μέ νηστεία και προσευχή και τρεφόταν μόνο μέ μουσκεμένα κουκιά όλόκληρο τό τεσσαρακονθήμερο.

Κατά τό "Άγιο Πάσχα έρχονταν και οί δύο άδελφοί στη σκήτη του Προδρόμου και μετελάμβαναν τό Σώμα και τό Αίμα του Κυρίου ήμών 'Ιησού Χριστού.

★ "Έλεγαν οί μαθηταί του ότι ο πατήρ Νεκτάριος, όσο καιρό έμεινε στην έρημο, στολίσθηκε από τό Θεό με τό δώρο τών δακρύων και την άγιωτάτη νοερά προσευχή που την έκτελούσε άκατάπαυστα με τό νου και την καρδιά. 'Αλλά γι' αυτή την μυστική έργασία ούδέποτε έμίλησε ο Γέροντας.

★ "Όλο τόν καιρό εκεί στην έρημιά ο όσιος Νεκτάριος εξασκήθηκε και τελειοποιήθηκε στό είδος της ψαλτικής τέχνης της έκκλησιαστικής μουσικής. Προικισμένος από τόν Θεό με ισάγγελο φωνή και μαθαίνοντας καλά την ελληνική γλώσσα, έψαλλε τόσο θαυμάσια, όσο δέν έψαλλε κανείς άλλος μοναχός σ' όλο τό "Άγιον "Όρος. Γι' αυτό οί άθωνίται μοναχοί τόν ώνόμαζαν «δεύτερο Κουκουζέλη». "Άλλοι τόν ώνόμαζαν «τό άηδόνη του 'Αγίου "Όρους», ενώ οί ρουμάνοι μοναχοί τόν έλεγαν «τό άηδόνη της Μολδαβίας».

★ Πληροφορήθηκαν στό "Άγιον "Όρος ότι ένας βλάχος ώνόματι Νεκτάριος ψάλλει τόσο καλά, ώστε δέν εύρίσκεται άλλος όμοιος του. Οί έλληνες πατέρες τόν προσκαλούσαν στά μοναστήρια των νά ψάλλη στις Δεσποτικές έορτές και του έδιναν θέσι ανάμεσα στους πρώτους ψάλτας. Και ο πατήρ Νεκτάριος μαζί με τόν άδελφό του 'Αθανάσιο μετέβαιναν με πόθο νά δοξάσουν τόν Χριστό.

★ Κάποτε ο όσιος Νεκτάριος προσεκλήθη στην πανήγυρι της μονής τών 'Ιβήρων, στην Κοίμησι της Θεοτόκου. 'Εκει έψαλλε τόσο ώραία, ώστε κατένυξε όλους με τό δώρο που του έδωσε ο Θεός.

'Ακούοντας αυτά οί Λαυριώται μοναχοί, τόν έκάλεσαν και στην πανήγυρι της μονής των, του 'Αγίου 'Αθανασίου του 'Αθωνίτου. Στην άκολουθία της Λιτής του έδωσαν νά ψάλλη στην ελληνική γλώσσα ένα ώραϊο μουσικό μέλος που ώνομάζεται «Μάθημα». Και έψαλλε ο πατήρ Νεκτάριος με τόση θαυμαστή άπόδοσι και με γλυκειά και κατανυκτική φωνή, ώστε όλοι έτρεχαν νά ιδούν ποιός ψάλλει και τόν ώνόμαζαν «Νέο Κουκουζέλη».

★ Μιά άλλη φορά οί πατέρες Νεκτάριος και 'Αθανάσιος άνεχώρησαν τό "Άγιο Πάσχα για τά 'Ιεροσόλυμα, νά προσκυνήσουν τόν Τάφο του Κυρίου. Τότε παρακάλεσε ο πατήρ 'Αθανάσιος τούς έλληνας προεστούς νά τούς φιλοξενήσουν και ο άδελφός του νά ψάλλη στον Ναό του Παναγίου Τάφου. 'Εν συνεχεία του έδωσαν την άδεια. Και όταν άρχισε ο πατήρ Νεκτάριος νά ψάλλη και νά δοξολογή τόν Θεό, οί

προσκυνηταί καί οἱ ἐπισκέπται ἀνέβηκαν στά στασίδια καί τό ὑπερῶ νά ἰδοῦν ποιός ψάλλει, διότι δέν εἶχαν ἀκούσει καμμιά φορά μιά τέ-
τοια θαυμαστή ψαλμωδία.

★ Βλέποντας οἱ ἐξέχοντες ἀπό τούς ἀγιορείτας ὅτι τό ὄνομα τοῦ πατρός Νεκταρίου εἶχε γίνει γνωστό σ' ὄλο τό "Ἅγιον Ὅρος, μερικοί ἀπ' αὐτούς τόν ἐφθόνησαν. Τελικῶς ὅταν κάποτε τόν ἐκάλεσαν στήν πανήγυρι τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων, ἦλθαν καί μερικοί πρωτοψάλται ἀ-
πό τήν Κωνσταντινούπολι νά ἰδοῦν ποιός εἶναι ὁ ξακουστός «ὁ Κου-
κουζέλης ὁ Βλάχος». Καί ἔψαλλε ὁ ὄσιος Νεκτάριος στόν ἀριστερό χορό, ἐνῶ οἱ Ἕλληνες στόν δεξιό χορό. Κατά τό τέλος τῆς ὀλονυκτίου ἀγρυπνίας, ὅταν ἐψάλλετο ἡ Δοξολογία, οἱ Ἕλληνες πρωτοψάλται δέν ἤμποροῦσαν νά ψάλλουν ἀπό τήν κούρασι καί ἐβγῆκαν ἔξω ἀπό τήν ἐκκλησία. Ὁ πατήρ Νεκτάριος ὅμως, δυναμωθεῖς ἀπό τήν Θεομήτο-
ρα, ἔψαλλε μέχρι τό τέλος τῆς Λειτουργίας τό πρωῖ. Τότε οἱ προσκυ-
νηταί πού εἶχαν ἔλθει στήν ἑορτή ἀνέβαιναν ἐπάνω στά παράθυρα ἀπ' ἔξω νά τόν ἀκούσουν καί νά τόν ἰδοῦν πού ἔψαλλε.

— Ἀλήθεια, δέν ὑπάρχει ἄλλος ἀνώτερος ἀπό τόν Νεκτάριο τόν Βλάχο, ἔλεγαν. Αὐτός εἶναι ὁ πρωτοψάλτης καί δάσκαλος τοῦ Ἅγίου Ὅρους.

★ Γιά τό δῶρο τοῦ Θεοῦ πού εἶχε ὁ ὄσιος Νεκτάριος, ὄλοι οἱ μονα-
χοί καί οἱ προϊστάμενοι τοῦ Ἅγίου Ὅρους τόν εἶχαν σέ μεγάλη εὐλά-
βεια καί τόν ἐπωνόμαζαν «Νέο Κουκουζέλη», «Πρωτοψάλτη», «Διδά-
σκαλο» καί «Μουσικολογιώτατο», δηλαδή πολύ σπουδασμένο στήν
μουσική. Καί κανείς δέν μποροῦσε νά θεωρηθῆ τέλειος ψάλτης, πρίν
νά ἔλθῃ στόν πατέρα Νεκτάριο γιά νά τόν ἐξετάσῃ. Ἐάν συνέθετε κά-
ποιος ἕνα νέο μουσικό κείμενο, πρῶτα τό ἐπήγαινε στόν πατέρα Νε-
κτάριο νά τό ἰδῆ. Καί ἐκεῖνος τοῦ ἔλεγε ἂν ἦταν καλό γιά ἔκδοσι. Ἄν
δέν ἦταν, τό ἀπέριπτε. Μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του ἔρχονταν ἀπό ὅ-
λα τά μέρη, μόνο γιά νά τόν βλέπουν νά ψάλλῃ.

★ Ἐτσι ἐπέρασε ὁ ὄσιος Νεκτάριος στό Κελλάι στήν Βίγλα μέ τόν
ἀδελφό του Ἀθανάσιο μέ ἀδιάλειπτη προσευχή, μέ θείες ψαλμωδίες
καί μέ τήν παρηγοριά τοῦ Ἅγίου Πνεύματος μέχρι τό ἔτος 1862, ὅταν
ἐγκαινιάσθηκε ἡ ἐκκλησία τῆς Ρουμανικῆς Σκήτης τοῦ Προδρόμου.
Ἦστερα ἐγκατεστάθηκαν καί οἱ δύο στήν Σκήτη. Καί παρέμεινε ὁ με-
γαλόσχημος μοναχός Νεκτάριος στόν Πρόδρομο ἀκόμη 40 χρόνια,
μέχρι δηλ. τό τέλος τῆς ζωῆς του, κάνοντας ὑπακοή, μέ πολλή ταπει-
νωσι, μαζί μέ ὄλους τούς ἀδελφούς καί πατέρας.

★ Ἐλεγαν οἱ μαθηταί τοῦ ὄσιου Νεκταρίου καί αὐτά τά λόγια γι'
αὐτόν:

— Ουδέποτε τόν είδαμε νά γελάση ἢ νά ἀστειευθῆ. Εἶχε τούς ὀφθαλμούς του κάτω καί τούς ἐπότιζε μέ τά δάκρυά του, συλλογιζόμενος τό φοβερό δικαστήριο τοῦ Θεοῦ. Πολλές φορές ἐστέναζε βαρειά καί ἔτρεχαν δάκρυα ἀπό τά μάτια του. Εἶχε ἀκατάπαυστη τήν ἀγία προσευχή στό στόμα. Ἦταν πολύ καλός γλύπτης ξυλίνων σταυρῶν, ἐγνώριζε νά πλέκη δίκτυα καί νά γνέθῃ μεταξωτές κάλτσες.

★ Ἔλεγαν πάλι οἱ μαθηταί του, ὅτι ὁ πατήρ Νεκτάριος εἶχε μεγάλη εὐλάβεια πρὸς τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο. Διότι μέ τήν βοήθειά Της ἔλαβε τό χάρισμα τῆς νοεράς προσευχῆς καί ἐσπούδασε κατά τέλειο τρόπο τήν ἐκκλησιαστική ψαλμωδία. Μέ τήν προστασία Της λυτρώθηκε ἀπό τό δηλητήριο καί τόν φθόνον τῶν ἀνθρώπων καί τίς πανουργίες τοῦ διαβόλου. Γι' αὐτό συνέθεσε πρὸς τιμὴν Της τά ἐκλεκτότερα «Ἄξιόν ἐστιν». Στίς πανηγύρεις Της ἔψαλλε «σάν ἕνας ὠραῖος ἄγγελος».

★ Ὅταν ἦλθε ὁ ὄσιος Νεκτάριος στήν σκήτη τοῦ Προδρόμου, δέν βρῆκε οὔτε ἕνα τροπάριον στά ρουμανικά ἀπό ὅσα ἐψάλλοντο στό Ἅγιον Ὅρος τότε. Ἀμέσως μέ πολλή ἐπιμέλεια κατώρθωσε καί μετέφρασε ὅλα τά μουσικά μέλη ἀπό τά ἑλληνικά στά ρουμανικά, ἐνῶ μερικά ἀπ' αὐτά τά συνέθεσε ἐκ νέου. Ἀφοῦ κλείστηκε στό κελλί του, ἄρχισε νά γράφῃ καί νά μεταφράζῃ τά ἐκκλησιαστικά τροπάρια, τά ὁποῖα τοῦ ἐφαίνοντο ὠραιότατα, γιά νά στολίσῃ τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ σάν μιὰ «πραγματική νύμφη».

Ὅσο καιροῦ ἐζήσε ὁ ὄσιος πρωτοψάλτης Νεκτάριος στήν Σκήτη τοῦ Προδρόμου, ἔγραψε τό «Δοξαστάριον» γιά ὅλους τούς ἁγίους τοῦ ἔτους πού τούς ἔκαναν ἀγρυπνίες, καθὼς τοῦ Τριωδίου καί τοῦ Πεντηκοσταρίου. Ἐπί πλέον ἐμελοποίησε τά στιχηρά τροπάρια ὄλων τῶν μεγάλων ἁγίων, καθὼς καί πολυελέους, Χερουβικά, Ἄξιόν ἐστιν καί κοινωνικά. Ἐγραψε ἀκόμη Ἄνοιξαντάρια μεγάλα καί μικρά καί ἐμελοποίησε τήν ἀκολουθία τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου. Αὐτές εἶναι οἱ σπουδαιότερες προσφορές τοῦ πατρὸς Νεκταρίου Γκρέτσου στόν πλουτισμό τῆς ρουμανικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

★ Στήν σκήτη τοῦ Προδρόμου ὁ ὄσιος Νεκτάριος συγκρότησε μιὰ σχολή ψαλτικῆς γιά μοναχοῦς, ὀνομαστή σ' ὄλο τό Ἅγιον Ὅρος. Ἐλεγαν οἱ Προδρομίται μοναχοί ὅτι εἶχε μέχρι 70 μαθητάς, τούς ὁποίους ἐδίδασκε τήν πνευματική τέχνη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ψαλμωδίας. Μοναχοί ρουμᾶνοι, ἑλληνες, ρῶσοι, βούλγαροι καί σέρβοι, ὅλοι ὄσοι ἤθελαν νά γίνουν ψάλται, ἔρχονταν στόν τίμιον Πρόδρομον καί ἔπαιρναν μαθήματα ἀπό τόν κορυφαῖο διδάσκαλο Νεκτάριο.

Μεταξύ τῶν μαθητῶν του πού ἀναδείχθηκαν φημισμένοι ψάλται στό Ἀθωνικά μοναστήρια εἶναι γνωστοί μόνο λίγοι: Κοσμᾶς, ὁ πρῶτος προϊστάμενος στό μοναστήρι τῶν Ἰβήρων, Μάξιμος ἀπό τό μοναστήρι Ἐσφιγμένου, Παΐσιος ἱερομόναχος καί Δωρόθεος ἀπό τό μοναστήρι τοῦ Διονυσίου, ὁ ἱερομόναχος Δαμασκηνός καί οἱ μοναχοί Θεόφιλος, Ἀντώνιος, Ἡλίας, Χρῦσανθος, Σεραφεῖμ καί Μεθόδιος ἀπό τήν Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἀννης. Πολλοί ἀκόμη ἀπ' αὐτούς ἔχουν λησμονηθῆ. Στή Σκήτη τοῦ Προδρόμου οἱ σπουδαιότεροι ρουμᾶνοι ψάλται, ἀναστήματα τοῦ πατρός Νεκταρίου, ἦταν οἱ ἐξῆς: Οἱ ἱερομόναχοι Καλλίνικος καί Γερόντιος καί οἱ μοναχοί Καλλίστρατος, Ἡσύχιος, Κλήμης, Ἰάκωβος, Ναζάριος, Γρηγόριος καί Δανιήλ, οἱ ὁποῖοι ἀργότερα ἔγιναν καί πρωτοψάλται στήν Μητρόπολι τοῦ Βουκουρεστίου.

★ Αὐτοί πού τόν ἐγνώρισαν καί προσωπικά, ἔλεγαν τά ἐξῆς γι' αὐτόν: «Ὁ πατήρ Νεκτάριος ὁ πρωτοψάλτης εἶναι στό ἀνάστημα ὑψηλός, ὁμορφος ἄνθρωπος καί γλυκύς στήν ὄψι, γέρων μέχρι 70 ἐτῶν (τό ἔτος 1889). Ἡ φωνή του εἶναι ἠχηρά, γλυκεῖα καί ὁμαλή. Ὅταν ἔψαλλε, δέν παρατηρεῖτο καμμία κίνηση τοῦ προσώπου του, ἔτσι ὥστε ἐφαίνετο ὅτι δέν ἦταν αὐτός ὁ ὁποῖος ἔψαλλε. Ὅλα τά μέλη πού συνέθεσε αὐτός εἶναι ἀπλᾶ, χωρίς ἐπιτηδεύματα καί συνδυάζουν τήν σοβαρότητα καί τήν τερπνότητα. Γι' αὐτό οἱ μαθηταί του δέν ἤμποροῦσαν νά ξεκολλήσουν, ὅταν ἀκούγαν νά ψάλλῃ. Ἡ διαμόρφωσις τῆς φωνῆς του ἦταν ἔτσι τελειοποιημένη ἀπ' αὐτόν, ὥστε, ἂν καί εἶχε μιά τεράστια σέ δύναμι φωνή, δέν τήν χρησιμοποιοῦσε στίς ἐκκλησιαστικές ἀκολουθίες, παρά μόνο ὅσο εἶναι ἀναγκαῖα γιά τήν ἀφύπνισι τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἀπό τήν ψαλμωδία».

★ Ἐλεγαν οἱ μοναχοί ἀπό τήν Σκήτη τοῦ Προδρόμου ὅτι ὁ μεγαλόσχημος Νεκτάριος δέν ἀπουσίαζε ποτέ ἀπό τίς ἐκκλησιαστικές ἀκολουθίες. Ὅλη τήν περίοδο τῆς ζωῆς του στεκόταν στό στασίδι του μέ τά μάτια πρός τά κάτω καί μέ τήν σκέψι πρός τά ἄνω. Ἄλλοτε ἔψαλλε καί ἄλλοτε ἀσχολεῖτο μυστικά μέ τήν νοερά προσευχή.

★ Ἐλεγαν πάλι ὅτι ὁ πατήρ Νεκτάριος ἦταν πολύ πρᾶος καί σιωπηλός, ἐνῶ γιά τά ἀνθρώπινα πράγματα ἦταν ἐξ ὀλοκλήρου ἀδιάφορος. Στό διακόνημα, στήν ἐκκλησία, στό κελλί δέν μιλοῦσε καθόλου ἐκτός μόνο ἀπό μεγάλη ἀνάγκη.

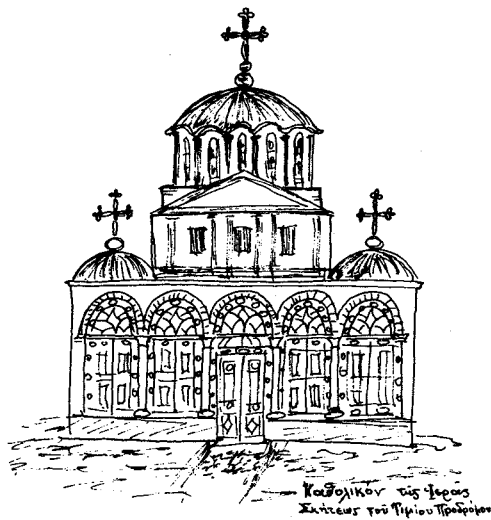
Ὅμοίως δέν ἀνακατευόταν ποτέ μέ ἐκείνους πού ἔκαναν ταραχές στήν ἀδελφότητα καί ἐδιχάζοντο μεταξύ τους, ἀλλά σιωπηλός προσευχόταν γιά ὄλους. Καί μόνο πού τόν ἔβλεπαν, ἐνικῶντο ἀπό τήν πραότητα τοῦ προσώπου του καί ἐσυμβιβάζοντο οἱ μέν μέ τούς δέ.

★ Κάποια ημέρα, όταν ήταν ο βοηθός του στο διακόνημα, ο γέροντας ήταν στο κελλί και μελοποιούσε ένα στιχηρό προς τιμήν της Θεομήτορος. Ξαφνικά ο έχθρος διάβολος ήλθε προς αυτόν με την μορφή φοβερού ανθρώπου και πιάνοντάς τον με τὰ χέρια από τὰ ρούχα, τόν έσερνε έξω στις πέτρες επί δύο χιλιόμετρα δηλ. μέχρι τήν ακρογιαλιά τής θαλάσσης, θέλοντας νά τόν πνίξη μέσα στα κύματα. 'Αλλά ο δσσιος έζήτησε με δάκρυα τήν βοήθεια τής Μητέρας του Κυρίου.

'Αμέσως τότε του παρουσιάσθηκε στο λιμάνι ή 'Υπεραγία Παρθένος Μαρία με τήν μορφή τής θαυματουργού Εικόνας Της, τής έπνομαζομένης «Προδρομίτισσας». Τότε ο διάβολος τόν άφησε και έγινε άφαντος. Μετά από ώρα τόν βρήκε ο μαθητής του πεσμένον κάτω, καταξεσχισμένο και μισοπεθαμένο. Κατόπιν τόν έσήκωσε και τόν έφερε στο κελλί. Τόν περιποιήθηκε μέχρις ότου έγινε υγιής.

★ Τό καλοκαίρι του έτους 1903 ο δσσιος Νεκτάριος ο Πρωτοψάλτης μετώκησε προς τας αιωνίους μονάς σε ηλικία 95 ετών, από τὰ όποια τὰ 75 χρόνια τὰ έκαμε στην καλογερική άσκησι.

Σήμερα τὰ λείψανά του αναπαύονται στο Κοιμητήρι της Σκήτης του Προδρόμου, ενώ ή ψυχή του ψάλλη στον ούρανό με τους άγιους ύμνητάς του Θεού.

ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

(Ξένης μοναχῆς, ἡγουμένης Ἱερᾶς Μονῆς
Ἁγ. Τριάδος Αἰγίνης)

«Εἰ ἡ ρίζα ἀγία, καί οἱ κλάδοι». Τοῦτο θά πρέπει νά συμπεράνουμε διά τοῦ στόματος τοῦ μεγάλου Παύλου, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τήν ὀσιωτάτη ἡγουμένη Ξένη, τήν πνευματική θυγατέρα τοῦ ἀγίου Νεκταρίου. Γνωστή ἀπ' τόν ἀγῶνα, τήν προκοπή καί συμπαράστασή της στό σταυρό τοῦ μακαρίου ἀγίου, καθῶς καί ἀπό τήν ποιμαντική ἐργασία της, ἀποτελεῖ φωτεινό παράδειγμα ὑπακοῆς καί ἀφοσιώσεως στούς ταραγμένους μας καιρούς.

Μιά ἐπιστολή της πρός τή Μονή μας δημοσιεύεται παρακάτω ὡς δεῖγμα σεβασμοῦ, ἀνεκτιμήτου πλούτου καί ψυχικῆς εὐγενείας της ἐναντι τῶν ἀγιορειτῶν. Παράλληλα μέσα στήν ἐπιστολή ἀναφέρονται ὁ ὁσιος Σάββας ὁ ἐν Καλύμνῳ, ὁ γέρων Ἱερώνυμος ὁ Σιμωνοπετρίτης κ.ἄ. Εἶθε νά φανοῦν καί στήν ἐποχή μας τέτοιες ἱερές ἀγίων χορεῖες.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἁγίας Τριάδος τῇ 17ῃ Αὐγούστου 1921

Πρός τόν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην

Ἁγίου Καθηγούμενον κ. Γεώργιον

Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ ἀσπαζόμεθα τήν δεξιάν σας.

Ἀπό τόν Πατέρα Σάββαν ἐμάθομεν τήν συνδρομήν, ἣν ὑπέρ τῆς Μονῆς μας εὐηρεστήθητε νά προσφέρητε εἰς

ξυλείαν, καί σπεύδομεν ἅμα τῇ ἀφίξει του νά σᾶς ἐκφράσωμεν τάς εὐχαριστίας μας ἐπί τῇ ἀγαθῇ ὑμῶν προαιρέσει. Ἐπειδή ὁμως ὁ Πατήρ Σάββας λόγω ἀσθενείας δέν ἠδυνήθη νά περατώσῃ τό ἔργον του ὅπως περιέλθῃ καί περισυλλέξῃ τήν ἀπαιτουμένην ξυλείαν πρός οἰκοδομήν, δι' ἐπιταγῆς σήμερον θά στείλωμεν δρχ. διακοσίας (200), ἀντί τῶν ὁποίων σᾶς παρακαλοῦμεν νά φροντίσητε νά μᾶς ἀποστείλητε Καστανιές Ρεντίνες καί λεπτότερα ὁμοῦ μετά τῶν δωρηθέντων· ἐπειδή δέ προσεχῶς ἀναχωρεῖ πλοῖον ἐξ Αἰγίνης, τοῦ ὁποίου ὁ πλοίαρχος προσεφέρθη νά μεταφέρῃ εἰς Αἰγιναν δωρεάν ὅσα ξύλα θά εἶναι ἔτοιμα εἰς τήν Δάφνην, δι' αὐτό σήμερον παρακαλοῦμεν τόν Ἅγιον Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας Κύρ Ἱερώνυμον, ὅπως δώσῃ τήν ἄδειαν νά τοποθετήσητε τήν ξυλείαν εἰς τόν Ἄρσανᾶ τῆς Μονῆς του, ὁπόθεν ὁ ἐν λόγῳ πλοίαρχος μέ τάς ἀποδείξεις εἰς χεῖρας θά παραλάβῃ τήν ξυλείαν. Τό καῖκιον μετά τέσσαρας ἡμέρας ἀναχωρεῖ διά τό Ἅγιον Ὄρος.

*Μετ' εὐγνωμοσύνης διατελοῦμεν εὐπειθέστατα τέκνα ὑμῶν
Ἡ Ἡγουμένη Ξένη Στρογγυλοῦ
καί δι' αὐτήν ἀόμματον οὖσαν
ἡ Γράφουσα Φεβρωνία Κουτσουδάκη*

ΣΧΟΛΙΑ

★ «Κύριος ὁ Θεός εὐλογητός, εὐλογητός Κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν». Χάριτι Χριστοῦ καί πρεσβείας τῆς Ἐφόρου ἡμῶν Κυρίας Θεοτόκου καί τῶν ἁγίων ἀπάντων προσφέρουμε καί ἐφέτος τό 9ο περιοδικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας στό εὐσεβές πλήρωμα τῆς Ὁρθοδόξου Μητρὸς Ἐκκλησίας, μέ τὴν ἐλπίδα καί τὴν προσδοκία καί πάλι νά ἐκπληρωθοῦν οἱ σκοποὶ του, οἱ ὁποῖοι συνίστανται στή φανέρωσι τῆς ἀληθοῦς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καί ἀγάπης ὄλων τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς εὐσεβῶν καί ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, κλήρου καί λαοῦ, ποιμαίνοντων καί ποιμαινομένων, ἐλλήνων καί μὴ, ἁγιορειτῶν καί μὴ, οὕτως ὥστε νά ἐπισφραγίζεται κάθε ἡμέρα, κάθε ὥρα καί κάθε στιγμή ἡ ἀλήθεια: «Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, εἷς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Ἀμήν».

★ Κατά τὴν ἐφετεινὴ χρονιά ὁ Τομεὺς Διεθνῶν Σπουδῶν τοῦ Τμήματος Νομικῆς τοῦ Παν/μίου Θεσ/νίκης σέ συνεργασία μέ τό «Κέντρον Διεθνοῦς καί Εὐρωπαϊκοῦ Οἰκονομικοῦ Δικαίου», τό «Ἰνστιτούτο Διεθνοῦς Δημοσίου Δικαίου» καί τό «Ἰδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου» προέτεινε στήν Ἱερά Κοινότητα Ἁγίου Ὁρους, ἐν ὄψει τῆς ἐντάξεως τῆς Ἑλλάδος στήν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα, νά συγκαληθῇ εἰδικό Συνέδριο, τό ὁποῖο νά συζητήσῃ καί

νά κατοχυρώση τὰ δίκαια τοῦ Ἁγίου Ὁρους κατὰ τὴν εἴσοδο τῆς Ἑλλάδος στὴν Ε.Ο.Κ. Ἡ Ἱερά Κοινότης ἀπεδέχθη εὐχαρίστως τὴν πρότασι, καί στίς 17-20 Μαΐου 1984 πραγματοποιήθηκε τό ἐν λόγῳ Συμπόσιο στὴν Θεσ/νίκη.

Εἰσηγητές τοῦ Συνεδρίου ἦσαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. κ. Βαρθολομαῖος, ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἀρχιμ. Γεώργιος, ὁ Ἀρχιμ. π. Πλακίδας Σιμωνοπετρίτης καί ἐκλεκτοί Καθηγητές - Ἐπιστήμονες τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ καί Διεθνοῦς Δικαίου. Ἡ εἰσήγησις τοῦ σεβαστοῦ μας Γέροντος δημοσιεύεται στό παρόν τεύχος.

Τὰ θέματα πού συζητήθηκαν ἦσαν κατ' ἐξοχὴν καίρια. Οἱ ὀμιλητές ἐτόνισαν τὴν μεγίστη σημασία τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὴ σημερινή ἐποχή, καθὼς καί τὴν πνευματικὴ του συμβολὴ σέ κάθε πτυχή τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Παράλληλα, ἀναγνωρίστηκε ἡ ἰδιαιτερότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους μέσα στὴν Ε.Ο.Κ., καί ὡς ἐκ τούτου κατοχυρώθηκαν καί διασφαλίστηκαν τὰ ἀπαράβαρα προνόμιά του. Ὅλα ἀπέβησαν πρὸς ὄφελος τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου. Ἦταν πλέον πασιφανῆς ἡ ἀόρατη ἐπέμβασις τῆς Κυρίας Θεοτόκου, πού γιὰ πολλοστὴ φορά — ἔστω καί ἐν ἀγνοίᾳ μας — «σώζει τὴν κληρονομίαν αὐτῆς».

★ Ὁ μοναχὸς μιᾶ πρωτίστως διὰ τῆς σιωπῆς. Μά ὅταν τό ἀπαιτοῦν οἱ περιστάσεις, ἡ σιωπὴ γίνεται λόγος· «οὐ λόγος ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς, λόγος Θεοῦ» (Α' Θεσ. 2, 13). Μὲ τέτοιες προϋποθέσεις ἡγούμενοι, ἱερομόναχοι καί μοναχοὶ ἀγιορεῖτες πού ἀποδέχονται τὴν πρόσκλησι διαφόρων ἀρχιερέων, μεταβαίνουν μὲ εὐλογία τῆς Μετανοίας τους σέ διάφορες ἐπαρχίες γιὰ νά δώσουν καί μὲ τό στόμα τό ἀπαύγασμα τῆς ψυχῆς τους, ὡς «ἀροτῆρες καί σπορεῖς θεοῦ λόγου», κατὰ τὸν ἅγ. Γρηγόριο τὸν Σιναῖτη. Μὲ πνεῦμα ἀγάπης καί ταπεινώσεως ὁμιλοῦν στό χριστεπώνυμο πλήρωμα, ἐπισημαίνοντας βασικά σημεῖα ὀρθοδόξου ἐμπειρίας καί πνευματικότητος, ὅπως εἶναι ἡ θέωσις, ἡ θεολογία περὶ τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν, ἡ σημασία τοῦ μοναχισμοῦ, ἡ νοερά προσευχή, ὁ θεῖος ἔρωσ, ἡ «νηφάλιος μέθη» κλπ.

Δέν διατυπώνουν απόψεις, θεωρίες καί προσωπικές γνώμες, ἀλλά μαρτυροῦν «ὅσα ἠκούσαμεν καί ἔγνωμεν, ὅσα οἱ πατέρες ἡμῶν διηγήσαντο ἡμῖν» (Βλ. Ψαλμ. 77, 3), τό ἕνα βάπτισμα, τόν ἕνα Κύριο, τήν μία πίστι, αὐτή πού νίκησε τόν κόσμο.

★ Κατά τούς ἁγίους Πατέρες, τό ὠραιότερο δῶρο πρὸς τόν Λόγο εἶναι ὁ λόγος: Λόγος εὐχαριστίας, δοξολογίας, δεήσεως, λόγος πεζός καί ἔμμετρος, λόγος ὕμνολογίας καί ὕμνογραφίας, λόγος παραμυθίας, οἰκοδομῆς καί ὠφελείας.

Μά ἐπειδὴ ὁ Θεός Λόγος ἐσαρκώθη, καί σαρκώνεται ἀνά πάσαν στιγμήν διὰ τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν καί διὰ τῆς ἐρωτικῆς ἐφέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς Αὐτόν, ὀφείλει καί ὁ ἀνθρώπινος λόγος νά σαρκώνεται εἰς δόξαν Θεοῦ. Καί καθὼς λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: «...ἔτι τε μήν καί τό τόν ἀόρατον τοῦ νοῦ λόγον, οὐ μόνον ὑπ' ἀκοῆς αἰσθησῖν γίνεσθαι ἀέρα ἐνημμένον, ἀλλά καί καταγράφεσθαι καί μετὰ σώματος καί διὰ σώματος ὁρᾶσθαι παρέσχε τοῖς ἀνθρώποις μόνοις ὁ Θεός· πρὸς πίστιν ἐνάγων διαρκῆ τῆς τοῦ ἀνωτάτω Λόγου διὰ σαρκός ἐπιδημίας τε καί ἐμφανείας» (Κεφάλαια φυσικά, θεολογικά κλπ. ξγ' Φιλοκαλία, τόμος Δ', ΑΘΗΝΑΙ 1976, σελ. 157).

Δείγματα τέτοιου σαρκωμένου — γραπτοῦ δηλαδή — λόγου ἔχουμε ἄφθονα μέσα στήν μακραίωνα ἱστορική πορεία τοῦ Ἁγίου Ὅρους. Αὐτή ἡ ἀγιορειτική παράδοσις διατηρεῖται ζῶσα μέχρι καί σήμερα. Στά τελευταῖα χρόνια εἴχαμε τήν εὐκαιρία νά γνωρίσουμε πολλά κείμενα διαφόρων ἀγιορειτῶν. Ἕνα μικρό σταχυολόγημα παραθέτουμε στή συνέχεια, ἀπόσταγμα τοῦ ἀθωνικοῦ γραπτοῦ λόγου.

Ὁ μακαριστός Προηγούμενος π. Γαβριήλ Διονυσιάτης μᾶς ἄφησε ὡς ἱερά παρακαταθήκη μεταξύ τῶν ἄλλων τά βιβλία: «Νέον Λαυσαϊκόν», «Νέος Εὐεργετινός» καί «Ὁ Μοναχισμός κατά τούς ἁγ. Πατέρας», ἔργα μεστά μοναχικῆς ἐμπειρίας, προτρεπτικά γιά τόν κατά Χριστόν ἀγῶνα. Ὁ δέ ἅγιος καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυρονική-

τα Ἄρχιμ. Βασίλειος μέ τό περίφημο «Εἰσοδικόν» του φώτισε τά σκοτάδια καί μᾶς θέρμανε τήν καρδιά πρός λειτουργιοποίησι.

Ὁ σεβαστός Γέροντας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἄρχιμ. Γεώργιος ἐξέδωσε πλήν τῶν ἄλλων καί τά βιβλία: «Ἡ Ποιμαντική Διακονία κατά τούς ἱεροῦς Κανόνας» καί τά «Θέματα Ἐκκλησιολογίας καί Ποιμαντικῆς», κείμενα τά ὁποῖα μέ ἄξονα τόν Χριστό ἐμβαθύνουν στό επίπονο ἔργο κάθε πνευματικοῦ πατρός πού ἀγρυπνεῖ καί κοπιᾶζει νά οἰκοδομήσῃ ἀπό ζῶντες λίθους «οἶκον πνευματικόν, ἱεράτευμα ἁγίων» (Α΄ Πέτρ. 2, 5). Συγχρόνως τά βιβλία του «Χριστός, Ἐκκλησία καί Κοινωνία», «Ὁρθόδοξος μοναχισμός καί Ἄγιον Ὅρος», «Ὁρθόδοξος Παράδοσις καί παπισμός» καί «Ὁρθοδοξία καί οὐμανισμός» ἀποκαλύπτουν τό βάθος καί τήν ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπέναντι σέ καθετί φθαρτό καί κίβδηλο.

Ἡ ἱερά Μονή Φιλοθέου τῆ συναινέσει καί εὐλογία τοῦ ἁγίου Καθηγουμένου τῆς Ἄρχιμ. Ἐφραίμ μᾶς ἐχάρισε τίς πνευματικές νουθεσίες τοῦ μακαριστοῦ π. Ἰωσήφ τοῦ ἡσυχαστοῦ στό θαυμαστό βιβλίο «Ἐκφρασις μοναχικῆς ἐμπειρίας», λόγου, μνήμης καί ἀναγνώσεως ἄξιο. Τελευταίως μάλιστα ἡ ἀδελφότης τοῦ Γέροντος Ἰωσήφ Σπηλαιώτου ἐξέδωσε τόν βίο τοῦ μακαριστοῦ π. Ἰωσήφ, ἔργο ὄντως ἐκλεκτό.

Μέ εὐγνωμοσύνη δεχθήκαμε τό πολύκροτο ἔργο ἀπό χειρόγραφο ἀνωνύμου ἡσυχαστοῦ «Νηπτική Θεωρία» πού μᾶς παρουσίασε ἡ Ἱ. Μονή Ξενοφώντος, τό ὁποῖο ὄντως ἐξάγει «φῶς ἐκ σκότους» καί «ἄξιον ἐξ ἀναξίου» (Β΄ Κορ. 4, 6 καί Ἱερ. 15, 19).

Ὁ σεβαστός Διονυσιάτης μοναχός Πανσο. π. Θεόκλητος μέ τά ὀρθόδοξα μελετήματα περί νοερᾶς προσευχῆς καί τίς φιλοκαλικές μεταφράσεις ἀπό ἁγ. Μάρκο Ἀσκητή, ἁγ. Μάξιμο Ὁμολογητή καί ἁγ. Γρηγόριο Παλαμᾶ μᾶς ἔφερε σέ ἐπαφή μέ τήν ἀγιοπατερική παράδοσι. Παράλληλα τά «Ἀθωνικά Ἄνθη», «Ὁ ἁγ. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», «Ὁ ἁγ. Νικόδημος» καί «Ὁ ἁγ. Νεκτάριος» μᾶς ἔφεραν πιά

κοντά στον πολύμοχθο αγώνα και στον θείο φωτισμό των ιερών ανδρών, η μάλλον κατέστησαν τούς αγίους παρόντες εδώ και τώρα.

Πολύ θετική ή προσφορά της αδελφότητας των Δανιηλαίων με τις νουθεσίες του Γέροντος Δανιήλ Κατουνακιώτου στα βιβλία «Μοναχικά έντρυφήματα», «'Αγγελικός βίος» και «Πατρικά διδαχά», κείμενα πλήρη ασκητικής εμπειρίας, πατρικότητας και συγκαταβάσεως.

'Αξίζει να μνημονεύσουμε εδώ τό εξάισιο και μνημειώδες έργο του ύμνογράφου της Μεγάλης του Χριστού 'Εκκλησίας π. Γεράσιμου Μικραγιαννανίτου, τό όποιο συνίσταται σέ δύο χιλιάδες άκολουθίες και στον «'Ενιαύσιο Στέφανο» μέ 'Απολυτίκια, Κοντάκια και Μεγαλυνάρια σέ άγίους όλου του έτους.

'Η 'Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας έφερε σέ φώς την ζωή του Γέροντος 'Ιερωνύμου Σιμωνοπετρίτου και του σάραrets Ζαχαρία στα όμώνυμα βιβλία. Και για τά δύο έκφράστηκαν πολλά εύμενη σχόλια, και εύχόμαστε στους άδελφούς Σιμωνοπετρίτες να μάς παρουσιάσουν και άλλα παρόμοια συναξάρια νεωτέρων πνευματικών άναστημάτων.

'Η 'Ιερά Μονή Σταυρονικήτα μετέφρασε στην άπλή γλώσσα τό «Λαυσαϊκόν» και τό «Λειμωνάριον», μέ τις έκπληκτικές ιστορίες εκείνων των μακαρίων γερόντων των 'Αγίων Τόπων, του Σινά, της Αίγύπτου. 'Αξιος ό μισθός των Σταυρονικητιανών πατέρων που μετέφεραν τέτοιους θησαυρούς σέ χρόνους άμφιρρεπείς.

'Ανεπαρκή όμως και φτωχά είναι τά λόγια ώστε να μπορέσουν να έκφράσουν τό ύψος, τό κάλλος και την χάρι που κρύβεται στο βιβλίό «'Ο Πατήρ 'Αρσένιος ό Καππαδόκης» του πολυσεβάστου μοναχού π. Παϊσίου του Κουτλουμουσιανού κελλιού «Παναγία». Τόσο ή ύπόθεση όσο και ή έκφραση άποπνέουν άρρητη εύωδία, σαν κι εκείνη των λειψάνων του έγκωμιαζόμενου όσίου. Σπάνια γράφονται τέτοια κείμενα, δείγματα μεγάλης 'Ορθόδοξης εύαισθησίας.

Παράλληλα ἡ Ἱερά Μονή Ἀγίου Παύλου μᾶς παρουσίασε τὰ τελευταῖα χρόνια ἓνα βαρυσήμαντο βιβλίον μετῆλο «Ὁ ἀγνοημένος θησαυρός», ἔργο τοῦ σεβαστοῦ καὶ πολιτοῦ τῆ συνέσει μοναχοῦ Θεοδοσίου Ἀγιοπαυλίτου. Πολύ προσεγγμένο καὶ σημαντικό βιβλίον, ἀπάνθισμα εὐαγγελικῶν, ἀποστολικῶν, πατερικῶν καὶ νεωτέρων ὀρθοδόξων ρήσεων, καθὼς καὶ συνοδικῶν ἀποφάσεων, τονίζει ιδιαίτερα τὸ μέγεθος καὶ τῆ σημασία ὄχι μόνο τῆς προσελεύσεως, ἀλλὰ τῆς συνεχοῦς καὶ συχνῆς συμμετοχῆς στὰ ἀχραντα μυστήρια.

Ἰδιαιτέρως εὐχαριστοῦμε τίς ἐκδόσεις «Πανσέληνος» γιὰ τὴν ἐπανεκδοσὶ τοῦ «Ἔξιον Ἔστιν» καὶ τοῦ «Προσκυνηταρίου τοῦ Κομνηνοῦ», ἔργα ἀξιόλογα.

Τελευταῖα ἀδελφοί τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας συνέγραψαν ἢ μετέφρασαν ἀξιόλογα κείμενα. «The Holy Mountain today» (Τὸ Ἅγιον Ὄρος σήμερα) ἀποτελεῖ πόνημα ἀδελφοῦ Γρηγοριάτου ποῦ ἀπευθύνεται μετᾶγάπη καὶ κατανόησι σέ ὄσους, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος, διψοῦν γιὰ φῶς. Ἐπίπονη ἐπίσης καὶ ἡ μετᾶφρασις ἀπὸ ἄλλον ἀδελφὸ τοῦ θαυματοῦ ἔργου «Βίος ἁγ. Σάββα τοῦ Βατοπεδινοῦ», ποῦ ἀποτελεῖ μιὰ διαρκῆ πορεία θεώσεως, μεθέξεως καὶ ἀνακράσεως μετᾶ ὄντως ἐφετό, τὸν Χριστό.

Ἄλλος ἀδελφὸς Γρηγοριάτης, γνώστης τῆς ρουμανικῆς γλώσσης, μετέφερε στῆ γλώσσα μας τὸ ἔργο «Βίος καὶ ποιήματα τοῦ ὀσίου Ἰωάννου τοῦ Χοζεβίτου», ἐνὸς συγχρόνου ἁγίου ποῦ ἀπὸ μικρὸς ἐπόθησε τὰ μέλλοντα ὡς μένοντα, περιφρονώντας τὰ παρόντα ὡς μὴ ὄντα. Τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ ὀγκῶδης μετᾶφρασις τοῦ «Ρουμανικοῦ Γεροντικοῦ», ἔργου βαθειᾶς πνευματικότητος, εὐρίσκεται ἤδη στὸ τυπογραφεῖο.

Στὸν χῶρο τῶν περιοδικῶν γνωρίσαμε κατὰ τὸ παρελθόν τοὺς «Ἀθωνικοὺς Διαλόγους» μετᾶ κείμενα πατερικοῦ καὶ ἀθωνικοῦ πλοῦτου. Σήμερα κυκλοφοροῦν ὁ «Ὄσιος Γρηγόριος» καὶ τὸ ἐνημερωτικὸ δελτίο «Πρωτᾶτον», τὸ ὀποῖο μετᾶ πολλὴ εἰλικρίνεια πληροφορεῖ σωστά τὴν Ἐκκλησία ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἀγίου Ὄρους. Συνάμα καὶ τὸ ἐτήσιο

ήμερολόγιο τῆς Ἱ. Μονῆς Ξηροποτάμου μέ ὑλικό ἐπίλεκτο ἀποτελεῖ τό ἀπαραίτητο ἡμερολόγιο πού ὄντως ἔλειπε καί χρειαζόταν.

Ἐπιδέξασθε ἄρα τὸ τέλος καί ἐξαιρετικώτατο θεωρεῖται τό κείμενο τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος «Τό Ἅγιον Ὄρος καί ἡ παιδεία τοῦ Γένους μας», τό ὁποῖο κυκλοφόρησε σέ βιβλίο. Στίς πύρινες σελίδες του ἀνατέλλει τό Ἅγιον Ὄρος, σύμβολο τῆς Μεταμορφώσεως καί τῆς Ἀναστάσεως, πυξίδα πού δείχνει καί ὁδηγεῖ στήν θέωσι, ἐκεῖ πού «ὄλοι εἶναι ἀδελφωμένοι καί ὄλοι ἐλεύθεροι, ὄλοι βρίσκουν τόν ρυθμό τῆς ζωῆς τους, δοξολογοῦν τόν Θεό μέ ὅλη τήν ὑπαρξί τους», ἐκεῖ πού «σάν τόν σπόρο πεθαίνεις στήν γῆ τήν καλή καί ἀγαθή», γιά νά βλαστήσει μιᾶ ἄλλη ζωή, ἡρεμη καί παντοδύναμη, τῆς ὁποίας «θάνατος οὐκέτι κυριεύει». «Ἡ ζωή στό Ὄρος» διαβάζουμε, «εἶναι συντροφιά μέ τοῦς Ἁγίους, ἀστείρευτη πηγὴ ἐκπλήξεων». Καί παρακάτω: «Ἐτελεύτητη Μεταμόρφωσι, παρατεταμένη Πεντηκοστή, ἄρρητη ἀγαλλίασι».

Αὐτό τό ἄκτιστο φῶς τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰσδύει μέσα στήν ὑπαρξί τοῦ λαοῦ μας καί κάνει τά πάντα λειτουργικά. «Ἐργασία, ἡθος, παιδεία, ὅλα εἶναι τῆς Ἐκκλησίας». Καί πιά κάτω: «Κέντρο τῆς ζωῆς μας ὁ Χριστός. Κέντρο κάθε κοινότητος ὁ ναός. Κέντρο τοῦ Γένους μας ὁλοκλήρου ἡ Ἁγία-Σοφία, ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία».

Κατάνυξι προξενεῖ ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Κοσμά, ἐκεῖνου πού «γνώρισε τόν συντετμημένο λόγο τῆς χάριτος, τό πλήρωμα τῆς ζωῆς πού ξεπερνᾶ κάθε θάνατο· καί βγήκε νά τό πῆ στούς κρεμασμένους σέ ποικίλους σταυρούς ἀδελφούς του· ἐκεῖνου πού μιλοῦσε νεκρός μέσα ἀπό τόν τάφο του, τό πολυθρύλητο σκαμνί του· ἐκεῖνου πού «ἔγινε χῶμα γιά νά τόν πατήσουν, πού τοῦς ἔφερε τό μήνυμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἀναστάσεως τοῦ Γένους».

Στό πλευρό του στέκεται ὁ πατέρας καί διδάσκαλος τοῦ Γένους μας, ὁ ὄντως ἀγωνιστής Ἰωάννης Μακρυγιάννης, γιά νά μιλήσῃ γιά «τό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας πού φέγ-

γει συγκολλημένον εἰς τόν Σταυρόν», ἢ γιά τή «μαγιά», τούς «Ἕλληνες πού εἶναι ἔτοιμοι νά πεθάνουν, και γιαυτό ἀνασταίνονται.

Ἄκολουθως τό κείμενο κάνει μιὰ σωστή ἀνατομία στό πρόβλημα τῆς σημερινῆς παιδείας πού ἀποεκκλησιαστικοποιεῖ τά παιδιά καί τά καταδικάζει στή φθορά καί στό θάνατο. Ἡ κουλτούρα, ἡ ἐπανάστασι, ἡ διανόησι καί ἡ προοδευτικότης χαντακώνουν τή νεολαία μέ τά ψεύτικα εἰδωλα, τά ὁποῖα σταματοῦν στόν τάφο καί δέν νικοῦν τόν θάνατο.

Τέλος προτείνεται ἡ ἀνάληψις εὐθυνῶν ἐκ μέρους τῶν ἰθυνόντων. Ἐπιτακτική ἀνάγκη νά πάψουν οἱ ἐπιπολαιότητες. Μοναδική λύσις ἡ εἰσοδος στήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία γίνεται ἔξοδος: «Ἡ ζωὴ στήν Ἐκκλησία εἶναι μιὰ συνεχῆς πορεία, ἔξοδος ἐκ τοῦ οἴκου καί ἐκ τῆς συγγενείας μας, προχώρημα, Πάσχα, διάβασι». Ὁ ὑπεύθυνος ἄνθρωπος ὀφείλει νά βοηθήσῃ τόν συνάνθρωπο «στό νά πραγματοποιήσῃ τόν προορισμό του ὡς πρόσωπο καί ὡς κοινότης, νά φτάσῃ στήν κατά χάριν θέωσι καί νά κάμῃ τή γῆ οὐρανὸ ἀπό σήμερα». Ἔτσι μόνο θά μπορέσουμε νά φωτίσουμε τόν ζόφο καί τά σκότη προτείνοντας τό σβηστό κερι μπροστά στήν ὡραία πύλη: «Δεῦτε λάβετε φῶς».

Τό κείμενο τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος εἶναι ἐπάξιο τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Εἶναι τέκνο μέσα ἀπό τά σπλάγχνα τοῦ περιβολιοῦ τῆς Παναγίας. Δέν θάταν ὑπερβολή — ἂν καί τολμηρός ὁ λόγος — νά σταθῇ ἡ προφητικότης τοῦ κειμένου τούτου πλάϊ στήν θεολογία τοῦ «Ἁγιορειτικοῦ Τόμου», σέ μιὰ ἐποχὴ ὅπου προτείνονται μυριάδες κτιστά φῶτα στους ἀνθρώπους πού ἀδυνατοῦν νά προσβλέψουν πρὸς τό ἄκτιστο φῶς τῆς θείας χάριτος, και γιαυτό παλεύουν ἀβοήθητοι στά ἐρέβη.

Ὅλοψυχα εὐχόμεστε τό κείμενο νά γίνῃ ὁδηγὸς πλανωμένων, βοηθὸς χειμαζομένων, πυρσὸς τηλαυγῆς και φῶς τῶν ἐν σκότει. Ἄμῃν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
1) Καθηγουμένου Ἰ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεωργίου : Ἐπικήδειος στὸν μακαριστὸ Προηγούμενο Γαβριήλ Διονυσιάτη	3
2) Καθηγουμένου Ἰ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεωργίου :	
α) Ἡ γέννησις τοῦ Θεανθρώπου, καταξίωσις τοῦ ἀνθρώπου (Χριστουγεννιάτικο μήνυμα)	6
β) Ὁ ἀναστάς Ἰησοῦς ἡ ἐλπίδα μας (Πασχαλινὸ μήνυμα)	11
3) Καθηγουμένου Ἰ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεωργίου : "Ἅγιον Ὄρος καὶ Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης"	14
4) Ἱερομ. Πετρωνίου Προδρομίτου : "Ὅταν ἀνοίγωνται βίβλοι"	25
5) Ἱερομ. Κλέοπα, ρουμάνου ἡσυχαστοῦ : Λόγος περὶ τῶν καρπῶν τῆς καρδιακῆς προσευχῆς	33
6) Μωϋσῆ μοναχοῦ Σιμωνοπερίτου : Μνήμη τριῶν Ἱεραρχῶν	41
7) Λαζάρου μοναχοῦ Διονυσιάτου : Βιογραφικὸ σημεῖωμα — Διονυσιάτικες Διηγήσεις	45
8) Ἱερομ. Ἰωαννικίου (ρουμάνου) : "Ὁσιος Νεκτάριος ὁ πρωτοψάλτης, ἐκ τῆς Ρουμανικῆς Σκήτης"	54
9) Ξένης μοναχῆς, ἡγουμένης Ἰ. Μ. Ἀγ. Τριάδος Αἰγίνης : Παλαιότατη ἐπιστολὴ	61
10) Σχόλια	63
11) Περιεχόμενα	71

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΘΩΣ»

Καραλοή & Δημητρίου 45-47 – Πειραιάς – Τηλ. 41.14.417-8